

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Caput III. De Personis Ecclesiasticis Beneficia conferentibus, vel possidentibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

extra regnum sita: si enim esset Monocolum, Regia nominatio locum non haberet, ut mox dictum est.

§. 7.

De beneficiis, seu Ecclesiis Consistorialibus.

- 1 Beneficia consistorialia dicuntur illa, quorum provisio fit in Consistorio summi Pontificis.
- 2 Proponitur praxis & forma procedendi in provisionibus beneficiorum consistorialium.
- 3 In beneficiis consistorialibus Gallia, non sufficit simplex signatura, sed praeerea exigitur confessio Bullarum.
- 4 In beneficiis, quorum provisiones consistorialiter fieri solent, non habet locum regula de publicandis resignationibus.
- 5 Ius devoluti non habet locum in beneficiis consistorialibus; nec in aliis solius summi Pontificis dispositioni reservatis.

- 1 Consistorialis Ecclesia seu beneficium dicitur, cujus expeditiones fiunt in Curia Romana in Consistorio: quales sunt Episcopatus, quorum publicatio & praconizatio consistorialiter fieri debet: ut dixi lib. 1. cap. 33. num. 2.
- 2 Haec autem est forma procedendi in huiusmodi beneficiis, juxta constitutionem Pauli IV. ut scilicet sollicitator vel procurator, qui recepit expeditiones ex Gallia, videlicet Mandatum ad resignandum, & breve nominationis Regiae factae in consequentiam talis mandati, illas deferat ad Regium Ambasciatorem, qui praesentat Sanctitati suae nominatione, si nominatus summo Pontifici gratus fuerit, conceditur ab ipso facultas provisiones & expeditiones prosequendi: & tunc Ambasciator propria manu scribit, Expediatur super litteris Regiae nominationis: ad cujus expeditionis obtentionem remittitur in manus Cardinalis Protectoris, aut alterius deputati informatio de vita & moribus, & instrumentum professionis fidei, una cum aliis actis necessariis, quae videntur per tres Cardinales, qui sunt caput Ordinum: & si nominatus reperiatur capax, tunc praconizatur per Cardinalem Protectorem Ecclesiarum in Consistorio in praesentia summi Pontificis, & Cardinalium: factaque praconizatione, procurator seu sollicitator praestat obligationem in manus Cardinalis proponentis pro sumptibus necessariis, & in proximo Consistorio fit per eundem Cardinalem propositio; super qua, provisionibus concessis, idem Cardinalis qui provisionem fecit, conficit schedulam nuncupatam Consistorialem, continentem provisionem factam per summum Pontificem, quam mittit ad Vicecancellarium, & super ipsa conficitur alia per eundem Vicecancellarium, super qua in Dataria fit expeditio Bullarum. Sed quando ipse summus Pontifex proponere vult in Consistorio non est opus huiusmodi formalitatibus; sed ipse summus Pontifex proponendo, providet, & dispensat: ut optime explicat Addit. ad Louet, lib. B. num. 13.
- 3 Unde patet, quod in istis beneficiis consistorialibus, non sufficit sola signatura; sed debent intervenire Bullae: cum tamen in aliis minoribus beneficiis Gallia, sola signatura sufficiat, ut alio loco ostensum fuit.
- 4 Unde etiam inferitur, quod licet regula de publicandis resign. recepta sit in Gallia; tamen in majoribus istis & Consistorialibus beneficiis, publicatio necessaria non est, cum interventus sacri Consistorii, in quo admittitur resignatio, & collatio fit, satis suppleat istarum solemnitarum defectum, ut dicit Rebuff. in praxi, part. 3. ad reg. de publicand. resign. in fin. gloss. 1.

Similiter licet beneficiorum collatio jure devoluti deferatur ad summum Pontificem; tamen hoc non habet locum in istis beneficiis consistorialibus: quia devolutio semper fit ad majorem, quem non recognoscit summus Pontifex: imò nec locus est devolutioni, dum agitur de beneficiis collationi summi Pontificis reservatis; ut dicit Rebuff. in forma simplicis signaturae, in prima part. versic. etiam devolutum, num. 5.

CAPVT III.

De Personis Ecclesiasticis beneficia contententibus, vel possidentibus.

§. 1.

De Summo Pontifice & beneficiis affectu per manus ipsius appositionem.

- 1 Papa habet omnimodam potestatem in beneficiis.
- 2 Affectio, & reservatio beneficiorum, quae ratiocantur inter se differant.
- 3 Affectio non est minoris potentia, quam reservatio beneficiorum.
- 4 Per appositionem manus Papa beneficia summi Pontificis & reservata; quamvis gratia Pontificia nulla esset, aut subreptitia.
- 5 Quando provisio Pontificia facta est ex falsa causa, non inducitur per eam affectio, quando falsitas causa circa collationis pertinentiam reperitur, vel circa vacationem ipsam; veluti si beneficium collatum fuit uti reservatum, & vacatum tamen nec vacaret, nec esset reservatum.
- 6 Beneficia etiam manualia sunt affectu per appositionem manus Papa.
- 7 Per deputationem coadjutoris cum futura successione, beneficium est affectum, & reservatum.
- 8 Item & per collationem beneficii in Commendam perpetuam.
- 9 Affectio beneficii cessat quando gratia Pontificis fuit sortita effectum.
- 10 Collatio dicitur sortita effectum ad collationem reservationis, quando supplicatio per se, & parti tradita.
- 11 Si provisus a sede Apostolica debeat in beneficio ordinario post registratam supplicationem, Ordinarius conferre potest, si nulla alia obstat reservatio.
- 12 Affectio non inducitur quando agitur de beneficio condicionali, quae non potest sortiri effectum, propter non adimplementum conditionis.
- 13 Non inducitur affectio beneficii, si illud contingat diverso genere vocationis, ut exemplo explicatur.
- 14 In beneficiis Gallia non inducitur affectio, vide infra, num. 18.
- 15 Si appositione manus Papa resultaret effectus praesudicium Indulti Cardinalis, tamen beneficium affectum manet, nisi Papa expresse derogaverit Indulto.
- 16 In beneficiis juris patronatus non inducitur affectio per appositionem manus Papa.
- 17 Limita nisi constet de mente Papa, quod intendit derogare juris patronatus.
- 18 Post constitutum procuratorem ad resignationem coram Papa, utrum Ordinarius in Gallia possit idem illud beneficium conferre.

Quæst. & Resol. benef. Pars II. Cap. III. §. 2. 255

19 Concluditur Ordinarium non posse conferre beneficium, pro cuius resignatione factum fuit mandatum ad resignandum coram Papa, ex sententia Ioan. Selve, qua servatur in Gallia: nisi post factam renunciationem mandati, & illius revocationem.

1 Inter personas Ecclesiasticas primum locum obtinet Papa, de cuius potestate non est disputandum; cum omnimodam in beneficiis habeat auctoritatem, & potestatis plenitudinem: ut fuscè comprobatur Gonzal. ad regul. de mensib. §. 1. proemiali, Garc. de benef. part. 5. cap. 1. num. 1. & seq.

Verum quia summus Pontifex non vult ut plurimum in uti sua potestate absoluta circa collationem beneficiorum, ideo paucis agendum erit de potestate summi Pontificis ordinaria circa beneficia affecta: deinde verò agemus de eisdem potestate circa beneficia reservata.

2 Affectio, & Reservatio differunt inter se, quia affectio respicit actum realem, reservatio verò actum verbalem, id est reservatio fit per expressam dispositionem summi Pontificis reservantis: affectio verò inducitur ipso facto, veluti quando Papa apponit manum super provisione alicujus beneficii: tunc enim beneficium illud dicitur affectum, absque alia declaratione verbali; sed quando Papa expressis verbis, veluti per constitutionem aut ordinationem, declarat se velle beneficium reservare, tunc non dicitur affectio, sed reservatio, ut declarat Mohedan. decis. 9. de Prebend. n. 2. In summa inter affectionem & reservationem illa intercedit differentia, quæ inter causam & causatum, & inter expressum & tacitum. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. 2. n. 5. §. 1. Sed licet inter se differant affectio & reservatio; tamen affectio est ejusdem saltem efficaciam, cujus est reservatio: ut notat Lotter. de re benef. lib. 2. q. 26. n. 29. Quia affectio ex appositione manus Papæ semper implicat specialem reservationem, per textum in Extravag. ad Romani Pontificis, §. Romani quoque, de Prebend. inter communes.

4 Dictaque affectio beneficii per appositionem manus Papæ locum habet, & producit effectum Reservationis, quamvis provisio seu gratia esset subreptitia, vel nulla; & etiam quando provisio, est ad favorem certæ personæ: cum non tam personæ, quam beneficium summus Pontifex providere consuevit; & indignum sit rem super qua summus Pontifex manum apposuit, ad inferiorem reverti, ut fuscè explicat Rota decis. 570. n. 4. part. 1. recent. præsertim stante dispositione dicti §. Romani quoque; quò caveatur beneficiis esse affecta per appositionem manus Papæ, & provisiones, seu mandata de providendo, etiam si ex aliqua causa non sortiantur effectum; ex quo textu dubitationem omnem, cessare dixit Aneas de Falconib. in tract. de reserv. benef. quæst. 4. princip. effect. 16. circa med. versio. Ista tamen dubitatio est hodie decisæ.

5 Cessaret tamen reservatio, & affectio, si provisio Papæ facta fuisset ex falsa causa, quando falsitas causæ versaretur circa pertinentiam collationis, utpote quod Papa conferret beneficium tanquam reservatum, cum tamen verè non esset reservatum, ut tenuit Rom. cons. 335. n. 11. vel si falsitas causæ versaretur circa vacationem ipsam principaliter narratam, cum tamen beneficium verè non vacaret. Gemin. in cap. si tibi, n. 18. & ibi Franc. n. 14. versio. alias si post, de Prebend. in 6.

6 Quod ampliatur ut procedat in beneficiis manualibus, super quibus cadit affectio peculiaris, dummodo summus Pontifex illa contulerit ex certa scientia: quia pro illa vice Ordinarius providere non potest, postea tamen quando vacant, redeunt ad pristinam naturam manuales, quia Papa non præsumitur illo-

rum statum alterare voluisse, sed potius censetur naturam illorum reservasse. Felin. in cap. constitutus, versio. & ad hoc, de Rescript. & in cap. per tuas, column. 3. & seq. de confirm. util. vel inutil. Achill. de Grass. decis. 9. de prebend. num. 5. & seq.

Similiter per deputationem coadjutoris cum futura successione, affectio beneficii inducitur, quamvis coadjutus decederet antequam coadjutor litteras intimasset, vel coadjutoris officium exercere cœpisset: tunc enim ex tali manus appositione beneficium ita censetur affectum, ut illud nullus inferior conferre possit. Rota dicta decis. 570. num. 2. post plures ibid. allegatos part. 1. recentior.

Item affectio beneficii inducitur, si Papa illud contulerit in commendam perpetuam, donec beneficium provideatur in titulum. Put. dec. 154. per tot. lib. 1. in correct. Veral. decis. 145. p. 1. Caval. decis. 559. n. 5.

Cessat autem affectio, neque beneficium amplius reservatum est per appositionem manus Papæ, quando gratia est perfecta, & collatio Papæ fuit sortita effectum per provisionem subsequutam: quia affectio locum non habet quoad futuras vacationes. Gonzal. ad reg. 8. gloss. 5. 2. n. 9. & gloss. 1. §. 5. 2. n. 31. §. 1. ubi dicit gratiam dici perfectam ad fines excludendi reservationem tacitam, quamvis possessio beneficii capta non fuerit, nempe litteræ expeditæ; imò per solam supplicationem signatam, dummodo fuerit registrata, & parti tradita, quamvis possessio nondum capta fuerit, neque litteræ expeditæ, cessare affectionem beneficii, & per consequens reservationem. Et ideo si provisorius à sede Apostolica de beneficio reservato post signatam & registratam supplicationem decedat extraneus in mense ordinario, poterit Ordinarius de tali beneficio disporre, quia affectio & reservatio beneficii cessat. Gonzal. dicta gloss. 1. §. 5. 2. n. 54.

Non oritur etiam affectio beneficii ex gratia, quæ non potest suum sortiri effectum, propter non adimplementum conditionis; quia tunc constat de contraria mente ipsius Papæ, qui noluit providere nisi sub illa conditione. Lot. de re benef. lib. 2. quæst. 26. n. 36.

Præterea non inducitur affectio per appositionem manus Papæ, quoad diversum vacationis genus, veluti si summus Pontifex contulerit beneficium ex causa permutationis principaliter narrata; & deinde diversa vacatio contingat, veluti per obitum, aut alio diverso modo ab illo super quo Papa manum apposuit: nam tunc manus appositio Papæ non obstabit quoad illam diversam vacationem. Gemin. consil. 136. Lancell. de attent. 2. p. cap. 10. num. 9.

Item dicta manus appositio non inducit reservationem in beneficiis Galliarum, in quibus ordinarius potest conferre perinde ac si non esset affecta, aut reservata. Reb. in prax. in tit. forma signaturæ, in verb. affectum, versio. quam reservationem. Intellige tamen prout sup. lib. 1. c. 26. n. 24.

Non etiam habet locum affectio, quando ex talimanus appositione resultaret derogatio indulti concessi alicui Cardinali, nisi expresse Papa illi Indulto derogasset, ut notat Ricc. coll. 1. 452. versio. limita tertio; §. 1. qui idem dicendum esse testatur ibid. in §. limitatione, si agatur de beneficio juris patronatus laicalis, vel mixti; quia sicut in eo non cadit expressa reservatio in præjudiciu patroni, ita nec tacita ex appositione manus summi Pontificis: dicens ita fuisse iudicatum in Rota. §. Quod tamen intelligit Gonzal. d. 21. §. 2. n. 54. nisi constaret de mente Papæ, veluti quod expresse & sufficienter derogasset juris patronatus pro illa vice.

Hic quæri posset, utrum post constitutum procuratorem ad resignandum coram Papa, possit Ordinarius illud idem beneficium, ratione cuius factum est mandatum, conferre ante intimatam procuratoris

revocationem: verum hæc questio sufficienter resoluta est lib. 1. c. 26. n. 24. † ubi, relatis duabus contrariis sententiis, ostendimus in Gallia opinionem Joannis de Selva prævalere, ut scilicet Ordinarius conferre non possit ante intimatam revocationem mandati: qui locus adeundus est; sed hoc fit propter dolum aut culpam illius, qui legitime revocationem mandati non intimavit; & ne illudatur summo Pontifici.

De beneficiis summi Pontificis, seu sedis

Apostolica collationi reservatis in genere.

1. Reservatio nihil aliud est, quam avocatio collationis.
2. Reservatio fieri potest de certo beneficio in favorem incerte persone: sed vide infra, num. 9.
3. Potest etiam fieri de certo beneficio in favorem certæ persone.
4. Item de incerto beneficio in favorem certæ.
5. Reservationes aliquæ sunt quas sibi Papa retinet, aliæ, quas aliis personis concedit.
6. Cardinales resignando possunt sibi loco pensionis reservare jus conferendi beneficia Episcopatus resignati.
7. Item ex speciali Cardinalium privilegio conceditur illis resignatio, cum reservatione omnium fructuum.
8. Reservationes quædam sunt reales, aliæ mentales.
9. Mentales reservationes sunt sublata, & quædam ille sint, exponitur.
10. Reservationum quædam sunt generales, aliæ speciales.
11. Speciales reservationes hodie ex Concilio Tridentino sunt sublata.
12. Reservatio specialis aliquando fit de beneficiis per contractum matrimonii vacaturis.
13. Quæ ratione, & cum quibus clausulis fieri debeat reservatio beneficiorum per contractum matrimonii vacaturorum.
14. Reservatio clausa in corpore juris qua dicitur.
15. Beneficiorum vacatio in Curia, vel apud Sedem, eundem producit effectum quoad reservationem.
16. Non dicuntur beneficia Urbis vacare apud Sedem, nisi vacent per obitum curialium, qui Romæ degunt, non ratione domicilii vel originis, sed animo sequendi Curiam dumtaxat.
17. Qualitas domicilii à qualitate Curialitatis separabilis est.
18. Beneficia vacantia apud Sedem dicuntur vacare in Curia; sed non sequitur vacantia in Curia vacare apud Sedem.
19. Probata semel curialitate, utrum præsumatur usque ad mortem continuata.
20. Beneficia Protonotariarum Sedis Apostolica sunt reservata.
21. Amplius, etiamsi non essent de numero participantium, sed tantum essent Protonotarii ad honores.
22. Sed ad hoc ut deus ex hoc capite reservatio, debet constare de acceptance Protonotariatus.
23. Provisio Protonotariatus quando per testes, vel per scripturas probanda sit.
24. Quomodo probentur litteræ Protonotariatus, quando solent in legatione registrari.
25. Legatus, aut Vicelegatus Advenionis dispensare possunt, ut non registrentur litteræ Protonotariatus.
26. Reservatio beneficiorum Protonotariarum Legationis, non est clausa in corpore juris.
27. Sola Beneficia Protonotariarum participantium sunt reservata reservatione clausa in corpore juris.
28. In Gallia beneficia vacantia in Curia Papa, sunt reservata.

29. Intellige dummodo Papa provideat intra mensem, quo elapso, conferendus ius redit ad Ordinarium. Vide infra, num. 35. & 36.

30. Intellige secundo, ut hic mensis non assignetur in collationibus quæ sunt iure devolutæ, cum tamen nullum habeat superiorem, ad quem devolutum fieri possit.

31. In Regalia non est locus reservationi clausa in corpore juris.

32. In Regalia Rex providet ex facultate sibi amplissime concessa per summos Pontifices, & admittit resignationes in favorem, & pensiones. Vacatio dicitur contingere in loco ubi licet possessor beneficii, quando vacat ob factum regium.

33. Quando agitur de facto positivo, vacatio dicitur evenisse in loco ubi talis actus factus est.

34. Mensis summi Pontificis collationi præfixus ad conferenda beneficia vacantia in Curia, & beneficia Gallia restringendus est.

35. In beneficiis extra Galliam sitis non habet locum illa mensis assignatio, de qua in cap. statum de Præbend. in 6.

36. Beneficia dicuntur vacare in Curia, quando reservationis facta est in Curia, vel privato.

37. Limitatur in Gallia, dum agitur de beneficiis Regie nominationis.

38. Si Papa beneficium contulerit inhabili, non ideo in Gallia reservatum.

39. Vacatio in Curia Legati non inducit reservationem.

40. Vacantia per resignationem coram Papa, dicuntur vacare in Curia, dum agitur de beneficiis Regie nominationis.

41. Reservationes omnes cessant in beneficiis parochialibus.

42. Non obstante reservatione in corpore juris clausa, Ordinarius, sede Pontificia vacante, potest conferre Ecclesias Parochiales.

43. Beneficia juris parochialibus subiacent reservationi, si non agatur de iurisdictione posita ex fundatione, dotatione, aut constitutione.

44. Reservatio cessat quando est consensu, & non ad hoc requiritur.

45. Reservatio per vacationem in Curia non habet locum in beneficiis regularibus.

46. Beneficia de Urbe non vacant in Curia.

47. Si Papa beneficium contulerit tamen reservationem, quod tamen non erat reservatum, vacatio nulla est.

48.

Reservatio in hac materia beneficii nihil aliud est, quam Ecclesiastica beneficii collationis, sectionisve ab Ordinario per potestatem habentem ante vacationem facta evocatio. † Exemplum vacationis, seu reservationis huiusmodi habetur in cap. eo tempore 45. de Election. in 6. ubi Papa reservatum beneficium non nominando personam ad eum favorem fit evocatio, seu reservatio: & in cap. te 12. de offic. deleg. † quando Papa reservatum beneficium mandat ut illud cum primatum contingerit, per executores certæ personæ conferatur, vel quando confert alicui canonicum in Ecclesia, & mandat illi provideri de prima vacatura: cap. audum 13. de Præbend. in 6.

Reservatum prima divisio hæc est, ut dicitur sint quas summus Pontifex sibi ipsi retinet, & alias quas aliis concedit. † Secundi generis sunt reservationes quas summus Pontifex Eminentiſſimis S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus tribuit ex privilegio Romano. Ecclesiæ Cardinalibus tribuit ex privilegio Romano, qui non obstante resignatione Episcoporum

Quæst. & Resol. benef. Pars II. Cap. III. §. 2 257

- possunt sibi reservare jus conferendi beneficia illius diocesis, loco pensionis: ut dicit Loüet, & ibi Addit. *lit. P. num. 33.* † cum etiam ex speciali privilegio possunt resignare cum reservatione omnium fructuum. Idem Loüet *lit. P. num. 16.* sed de hac reservatione, & Indultis Cardinalium, suo loco agemus.
- 8 Secunda divisio est in reservationem realem, & mentalem. Mentalis est, quando Papa mentaliter sibi reservat aliquod beneficium: juxta notata per Calfador, *decis. ult. num. 8. de concess. præbend.* † sed hæc mentalis reservatio sublata est per Concil. Trident. *sess. 24. de Reform. cap. 19.* Erat autem mentalis reservatio, quando Papa reservabat beneficium in genere, vel in specie, per Bullam, vel per Breve, ut personæ gratæ provideret, quam non exprimebat, sed in mente retinebat: & sic reservatio non erat facta in favorem alicujus certæ personæ expressæ: unde mentalis dicebatur reservatio, quia persona cujus favore fiebat, erat in mente Papæ retenta: deinde vel d. quando beneficium vacabat, mandabat fieri provisionem sub data reservationis, vel ante, vel post, prout sibi placebat, in favorem personæ nominatæ.
- 10 Tertia divisio reservationum, ut aliquæ sint generales, factæ videlicet simpliciter absque expressione personæ; ut si Papa reservat sibi beneficia talis Diocesis: aliæ verò speciales, veluti si Papa reservat sibi canonicatum talem vacaturum in tali Ecclesia, cum primum illum vacare contigerit, in favorem talis personæ. † Et hæc specialis reservationis species hodie etiam sublata fuit per Concil. Trident. *sess. 24. cap. 19.* in illis verbis: *Nec alia quæcumque gratia ad vacaturam;* unde reservationes speciales recessisse ab Aula, testatur Paris. *de resignat. lib. 3. quæst. 16. n. 17.*
- 12 † Sed tamen aliquando specialiter reservantur beneficia, quæ sunt, seu sperantur vacatura per contractum matrimonii, seu per assecutionem alterius beneficii incompatibilis, juxta regulam Cancellariæ 57. † quæ vult quod si reservetur beneficium per contractum matrimonii vacaturum, non dentur alii modi vacationum de futuro, nec beneficium censeatur reservatum, nisi sequatur matrimonium: sed in beneficiis per promotionem, vel assecutionem vacaturis ponatur clausula, *Cum beneficia hujusmodi præmissa vel alio quovis modo, &c. præterquam per obitum obtinentis, vacare contigerit, etiamsi vacent, &c.*
- Aliqui tamen generales reservationes vocant illas quæ à jure communi introductæ sunt: speciales verò quæ per regulas Cancellariæ. Sed prima explicatio verior videtur, & naturæ reservationis magis conveniens.
- 14 Quarta divisio, ut aliquæ sint reservationes clausæ in corpore juris, aliæ non clausæ: Reservatio in corpore juris clausa, unica est, quæ continetur in *cap. 2. de concess. præbend. lib. 6.* nempe dum agitur de beneficiis vacantibus in Curia, vel apud sedem; seu intra duas dietas, juxta locum ubi est Curia.
- 15 Pro terminorum intelligentia supponendum est, quod licet quoad effectum non debeat fieri differentia inter beneficia vacantia in Curia, & vacantia apud Sedem; cum utroque casu eadem reservatio locum habeat, ex Lotter. *de re benef. lib. 2. quæst. 27. n. 14.*
- 16 † Tamen inter utrumque vacationis genus hoc interest, quod beneficia Urbis non dicuntur vacare apud Sedem, nisi vacatio contingat per obitum Curialis, Curiam sequentis, vel occasione illius in eadem commorantis; non autem ratione originis, domicilii, aut beneficii: *cap. 27. de cens. l. 5. sanè, de Præbend. in 6.* † Quia domicilium in Urbe contractum non sufficit ad hoc; sed præterea requiritur curialitas, id est quod obtinens domicilium in Urbe, habeat animum curialitatis: nam qualitas hæc, à qualitate domicilii separabilis est, ut fuit per Rot. *decis. 573. per tot. part. 4. recent. tom. 3.* † Quamvis enim beneficia apud Sedem vacantia, dicantur etiam vacare in Curia, non tamen ex eo sequitur quod vacantia in Curia, siue ratione obitus in ipsa, siue ratione alterius reservationis, dicantur vacare apud Sedem, si deficiat qualitas illa curialitatis, ut in *dicta decis. 573. part. 4. recent. tom. 3.* & in præcedenti facta super eodem negotio, quæ inseritur *decis. 429. part. 5. tom. 2. recentior.*
- Et licet istæ decisiones fuerint revocate, ut patet *decis. 9. part. 5. recentior.* Tamen non sunt revocate quoad hanc conclusionem principalem: sed duntaxat super illa quæstione; utrum curialitate semel probata, censeatur continuata usque ad mortem per eum, qui domicilium semper habuit Romæ: & fuit dictum, non obstantibus antea decis. cum qui domicilium residentiale habuerat in Urbe, animum curialitatis deposuisse ex facti circumstantiis, & testium depositionibus, de quibus in *dicta decis. 9. facta coram Piovano die 30. Martii anni 1626.*
- Et ex his colligitur, quod licet beneficia Protonotariorum sedis Apostolicæ sint reservata, ex *Verall. decis. 404. part. 2. Seraph. decis. 1251. n. 18. Rot. decis. 707. n. 1. part. 1. recent.* † Etiam si non sint de numero participantium, imò quamvis solum essent Protonotarii ad honores creati ab ipso Legato, ut apud Cocc. *dec. 349. n. 1. & in recent. part. 4. tom. 2. decis. 172. n. 16.* ubi quod Rota ita semper tenuit: Addit. ad *Burrat. decis. 706. n. 9.* † Dummodo tamen constet de acceptance Protonotariatus, saltem tacita, ut in *dicta decis. 706. n. 11. & 12.* † Et de Protonotariatus collatione constet, vel per litteras patentes, si agatur de provisione Protonotariatus facta per Papam; vel saltem per testes, si agatur de provisione facta per inferiorem à Papa, veluti Legatum sedis Apostolicæ. *Ludov. decis. 471. n. 1.* † Quod ego verum credo, quando Legatus non solet habere registratores; nam quando omnes gratiæ solent registrari, non videri quomodo Protonotarius possit probari per testes, contra probationem quæ fit per abnegationem, probando gratiam non fuisse registratam: ex notat. per Paris. *de resign. lib. 2. q. 8. n. 21.* & Beltram. *ad dictam decis. 471. n. 12.* † nisi probaretur quod Legatus dispensavit super resignatione, prout ego factum vidi per Illustrissimum bon. mem. Josephum Ferrerium Archiepiscopum Urbinatensem, tunc Vicelegatum, in favorem Illustrissimi quondam & Reverend. Domini Egidi Georgii de Tonduti, piæ memoriæ fratris mei; nam constituto de dispensatione registri, & probata amissione litterarum originalium, hoc casu posset admitti probatio per testes, & procedit doctrina Ludovici. *dicta decis. 471. num. 1.*
- Licet, inquam, beneficia Protonotariorum etiam à Legato, vel (quod idem est) à Vicelegato creatorum sint reservata sedi Apostolicæ; hæc tamen non est reservatio juris communis respiciens beneficia in Curia, vel apud Sedem vacantia. Quia Curiales non solum ad hunc effectum dicuntur illi qui in Curia commorantur occasione Curie, nempe ut inserviant Papæ, aut Cardinalibus, seu Officialibus Romanæ Curie. *Gloss. in cap. 1. in verb. Curialibus, 51. dist. Rot. decis. 616. num. 2. part. 4. divers.* † Itaque soli Protonotarii, qui sunt de numero Participantium, dicuntur Officiales ad effectum istius reservationis ex vacatione in Curia, quos Sixtus V. in sua constitutione 12. Incipiente, Romanus Pontif. & in alia incipiente Laudabilis sedis, fol. 502. 503. Bullarii, suos familiares Prælatosque domesticos declaravit, aliisque privilegiis decoravit.

Tom. I. Pars I.

Y 3

Et

- 28 Et præmissa adeo vera sunt, ut in Gallia, ubi etiam omnes alie reservationes sunt sublatae, tamen beneficia vacantia in Curia, omnimodæ summi Pontificis collationi supponantur. Loüet *lit. R.*, num. 47.
- 29 † dummodò provisio fiat intra mensem, alias provisionis facultas redit ad Ordinarios collatores, si Papa intra illud tempus non providerit: cap. Statutum 3. de Præbend. in 6. Maynard. *lib. 8. cap. 6.* † Quod tempus unius Mensis quamvis locum habeat in istis provisionibus beneficiorum vacantium in Curia, tamen si agatur de aliis provisionibus quas summus Pontifex facit jure devoluto, nullum ad hoc tempus summo Pontifici constitutum est: quia jus istud semel ad Papam devolutum, nunquam retrogreditur ad inferiores collatores. Maynard. *dicto lib. 8. cap. 6.*
- 31 Si tamen beneficium vacaret in Regalia (de qua vacatione postea agemus) hoc casu non esse locum reservationi illius beneficii, quamvis vacaret in Curia, censuit Addit. ad Loüet *lit. P.*, n. 47. † Quia, inquit, beneficiis vacantibus in Regalia, Rex solet providere cum plena potestate sibi concessa per Concordata, & Bullam Leonis X. & alias etiam cum reservatione pensionis, & admittere resignationes in favorem, prout latius in dicta Addit. ad dictum n. 47.
- 32 Vacare autem censentur beneficia in loco, ubi est persona ultimi possessoris beneficii, quando agitur de vacatione quæ originem ducit à facto negativo; veluti quod quis non fuerit promotus intra annum: nam si persona non promotus fuerit, tempore inductionis in Curia; tunc beneficium censetur vacare in Curia: si verò extra Curiam fuerit, non inducitur ista vacatio cum privilegio reservationis, propter vacationem in Curia contingentem. Rebuff. in *praxi*, tit. de non promot. intra ann. n. 20.
- 34 Nicol. Garc. de benefic. part. 5. cap. 1. num. 78. † Si verò agatur de vacatione ducente originem ex aliquo facto positivo, veluti ex delicto consistente in committendo: tunc beneficium dicitur vacare in loco, ubi talis actus gestus fuit. Garc. de benefic. d. part. 5. cap. 1. num. 78. & 79.
- 35 Notandum verò est, quod licet antea dixerimus num. 29. si summus Pontifex intra mensem hujusmodi beneficia vacantia in Curia non contulerit, facultatem conferendi redire ad collatores ordinarios, locum obtinere quidem in beneficiis in Gallia sitis, quia Extravag. ad regimen de Præbend. in communibus, non observatur in Gallia, teste Rebuff. in *praxi*, tit. de reservat. num. 12. & 38. † tamen in Gallia hoc non ita se habet: quia licet tempus unius mensis Papæ fuerit assignatum in dicto cap. statutum 3. de Præbend. in 6. ad fines providendi de beneficiis vacantibus in Curia, quo tempore elapso potestas collationis redit ad collatores Ordinarios: tamen dispositio dicti cap. statutum, fuit correctæ per Extravagant. Pia sollicitudinis, quæ est prima in tit. de Præbend. inter communes, ut bene tueretur Gonzal. gloss. 5. proœmiali, a num. 148. qui ita in Romana Curia servari testatur num. 156. versic. & maxime, Nicol. Garc. de benefic. part. 5. cap. 1. num. 98. 99. & 100. ubi dicit quod Extravag. Ad Regimen, tollit omne dubium, cum innovetur per omnes summos Pontifices, & per eam clarè derogetur dispositioni dicti cap. statutum.
- 37 Alia etiam notabilis differentia est inter beneficia vacantia per resignationem coram Papa factam, sita in Gallia, & ea quæ sic vacant extra Galliam. Siquidem omnia beneficia per resignationem in Curia factam vacantia, dicuntur de jure vacare in Curia; ibi siquidem dicitur vacare beneficium, ubi fit resignatio: idemque de vacatione per privationem, aut aliis modis inducta, dicendum est. Franc. in cap. præ-

senti, §. sanè, num. 4. de Præbend. in 6. Gonzal. gloss. 13. num. 42. & seg. Garc. de benefic. part. 5. cap. 1. num. 71. & seg. Rot. decis. 100. num. 5. part. 5. recent. ubi designatione facta coram Papa.

Sed in Gallia dum de Regia nominatione agitur (quia, non obstantibus Concordatis, Papa sibi reservavit beneficia in Curia vacantia), non admittitur provisio Pontificia, si agatur de beneficiis Regie nominationis in Curia resignatis, sive coram Papa; sive coram proprio Episcopo in Curia constituto: quia per Concordata, in tit. de Reg. ad Præb. nomination. §. 1. in illis verbis: *Per nos in Ecclesiis per obitum apud Sedem prædictam vacantibus, semper etiam nulla Regis precedente nominatione, libere provideri possit.* Igitur si Episcopatus, seu dignitas vacaret per resignationem in Curia factam, non posset provideri sine Regia nominatione: quia Papa solum sibi reservavit vacationes per obitum, ut dicit Rebuff. in Concordat. dict. §. 1. in verb. per obitum, & consil. 38. num. 18.

Similiter hæc reservatio in Gallia non admittitur; ut si Papa inhabili contulerit, semper beneficium in Curia vacare censetur. Rebuff. consil. 4. num. 1. dicens hanc non esse reservationem in corpore juris clausam.

Cæterum quæcumque de beneficiis vacantibus in Curia dicta sunt, intelligi debent de vacantibus in Curia summi Pontificis, non autem de vacantibus in Curia Legati, vel Nuncii. Rebuff. in Concordat. tit. form. mandat. Apostolicæ, in verb. extra Romanam Curiam, versic. ideo beneficia vacantia in loco ubi Legatus. Gonzal. gloss. 13. §. 1. num. 14.

Item quod diximus de vacantibus in Curia per reservationem, ex Rebuffo, & ex Concordatis, præponit illa verba, *Per obitum*, appositâ in illis, non debet trahi ad beneficia quæ non subsunt Regie nominationi, quæ etiam in Gallia sunt reservata, propter reservationem, vel depositionem in Curia factam, de quibus existimo intelligendum Anton. Pæd. in tract. de benefic. lib. 1. tit. 15. num. 13. Nam alioquin obstatent verba Concordatorum, & doctrina Rebuff. dict. consil. 38. num. 18. & ad Concordata in dicto Rebuff. Per Obitum.

Cessant autem reservationes omnes in beneficiis juris patronatus laicalis, ut dixi lib. 1. cap. 1. num. 4. post Rot. decis. 541. in recentior. part. 2. num. 3. Gonzal. gloss. 18. num. 2.

Secundò, cessant reservationes etiam in corpore juris clausæ, si agatur de Ecclesiis parochialibus vacantibus in Curia, sede Pontificia vacante, necnon quoad illa quæ vacaverunt ante obitum Papæ, si de illis per Papam ante obitum non fuerit ordinatum. Et tali casu Episcopus potest illa libere conferre, & providere Ecclesiis parochiales absque aliquo reservationis impedimento: text. est exprellus in cap. Apostolica 35. de Præbend. in 6. quem exornat Gonzal. ad reg. mensium, §. 5. proœmiali, n. 125. & multi post. Garc. de benefic. part. 5. cap. 1. num. 101. & 102.

Tertiò, locum habent reservationes in patronatibus aliter quàm ex fundatione, dotatione, aut constitutione competentibus. Unde si patronus jus præstat ex privilegio, vel præscriptione, subditus erit reservationibus clausis in corpore juris, sicut in aliis, ut bene probat Gonzal. gloss. 18. n. 20. & 21.

Quartò, reservatio cessat si sit consumpta, sive quod habuerit effectum per provisionem summi Pontificis, licet provisus nondum apprehenderit possessionem beneficii reservati, ut ostendit Gonzal. disc. capit. forens. cap. 278. num. 28.

Quintò, reservatio etiam per vacationem in Co-

Quæst. & Res. benef. Pars II. Cap. III. §. 3. 259

ria locum non habet in beneficiis regularibus. Barbof. de Episcop. part. 3. allegat. 57. num. 29.

47 Sexto, non habet locum reservatio clausa in corpore juris in beneficiis de Urbe. Barbof. ibid. numero 32.

48 Ultimo advertendum est, quod si Papa aut alius ad id potestatem habens, contulerit beneficium tanquam reservatum, cum tamen reservatum non esset; talis collatio tanquam facta ex falsa causa non valet: quamvis conferens habuisset potestatem illud ex alia causa vera, & uti non reservatum conferendi. Roman. consil. 335. num. 11. & 14. Rot. decif. 534. num. 1. part. 1. recent.

§. 3.

De præcipuis Reservationum speciebus.

- 1 Beneficia vacantia, sede Episcopali vacante, sunt reservata.
- 2 In Gallia, & Germania hæc reservatio locum non habet, propter Concordata.
- 3 Ecclesia que subsunt Regum & Principum presentationi, non cadunt sub hac reservatione.
- 4 Beneficia simultanea collationis sub reservatione ob sedem Episcopalem vacantem non continentur.
- 5 Reservatio Monasteriorum intelligitur de Consistorialibus in reg. Cancellarie.
- 6 Reservatio, sede Episcopali vacante, cessat etiam si collatio sit divisa per turnum inter Episcopum, & Capitulum.
- 7 Monasterii dignitates post Pontificalem, & principales in Collegiatis reservantur.
- 8 Prioratus, & Dignitates conventuales sunt reservate.
- 9 Intelligit ut hoc procedat in beneficiis perpetuis, non in amovibilibus.
- 10 Familiarium Papa & Cardinalium beneficia reservantur.
- 11 Familiaritas quomodo probetur.
- 12 Reservantur beneficia familiarium Cardinalium, etiam ante familiaritatem obventa.
- 13 Collectorum, & subcollectorum beneficia sunt reservata.
- 14 Vacantia per obitum Cardinalium, & officialium Legatorum, Nunciorum, & similium, sunt sedi Apostolicæ reservata.
- 15 Conclavista reputantur quoad reservationem beneficiorum perinde ac si essent veri Officiales, & domestici Pape.
- 16 Vacantia beneficia per privationem auctoritate Apostolica factam, seu depositionem aut translationem, sunt reservationi supposita.
- 17 Electi aut postulati beneficia sunt reservata, si electio aut postulatio nulla fuerit declarata.
- 18 Per assumptionem ad Episcopatum, aut Monasteria, & similia, vacant beneficia, & sunt reservata.
- 19 Promotus ad Episcopatum, aut similes dignitates, non potest sua beneficia resignare.
- 20 Fallit in Episcopis, qui habent Episcopatus in partibus infidelium.
- 21 Beneficia vacantia per ademptionem aliorum, in vim provisionis Apostolicæ sunt reservata.
- 22 Vacantia per ascensionem duorum incompatibilium subiacent reservationi.
- 23 Qui sequuntur Curiam extra Romanam urbem, si possideant beneficia, subiacent reservationi.
- 24 Ostenditur varietas constitutionum juxta diversitatem temporum circa reservationem beneficio-

rum Curialium.

- 25 Dum Curia transferretur de loco ad locum, beneficia Curialium ubicumque decedentium sunt reservata.
- 26 Beneficia vacantia ob crimen hæreseos, reservantur.
- 27 Item reservantur beneficia obventa in confidentiam.
- 28 Offendentium litigantes beneficia sunt quoque reservata.
- 29 Vacantia ob defectum non publicatæ resignationis sunt reservata.
- 30 Beneficia vacantia ob violationem sequestri reservantur.
- 31 Quis dicatur violare sequestrum.
- 32 Sequestri violatio inducitur per eum cui consignatio fructuum facta est, si illos alicui tercio remiserit.
- 33 Exercens actus beneficio competentes, veluti prædicationem, in præjudicium sequestri, dicitur illud violare.
- 34 Sequestrum dicitur violari, etiam si factum fuerit in vim sententiæ de nullitate impugnata.
- 35 Putei decisio 46. lib. 2. reicitur.
- 36 Reservata sunt litigiosa beneficia.
- 37 Quæ requirantur ad hoc ut beneficium dicatur litigiosum, ad effectum reservationis, & utrum sufficiat lis in possessorio.
- 38 Causa si fuerit commissa cum incidentibus, &c. & cum clausula quam, & quas, &c. dicitur etiam lis pendere super petitorio.
- 39 Collatio facta ab Ordinario de beneficio litigioso nulla est.
- 40 Si Ordinarius attentaverit providendo de beneficio litigioso, locus erit sequestro ratione attentati.
- 41 Quando lis dicatur pendere, Remissive.
- 42 Protonotariorum beneficia sunt reservata. Remissive.
- 43 Beneficia collata contra formam Concilii Tridentini, vel sine concursu in casibus, in quibus adhiberi debet, nullus inferior præter sedem Apostolicam conferre potest.
- 44 Alii casus, in quibus locus est reservationi, & quibus Doctoribus enumerentur.
- 45 Plures sunt casus in quibus beneficia non cadunt sub reservatione, de quibus Ricc. ibi citatur.
- 46 Episcopus, sede Papali vacante, potest liberè conferre beneficia reservata, etiam si ignoraverit mortem summi Pontificis, neque hoc casus locus est regule de verisimili notitia.

Si singulas reservationum species exponere ad longum vellemus, peculiaris tractatus conficiendus esset: paucis tamen præcipua reservationum capita in medium afferemus.

In primis igitur plures in regulis Cancellariæ continentur reservationes: & inter cæteras, reservatio Cathedralium Ecclesiarum, & Monasteriorum, ac quæcumque beneficia cujuscunque qualitatis sint, quæ vacant de tempore vacationis Ecclesiarum, post obitum, amissionem, seu dimissionem Episcopatum, vel aliarum dignitatum usque ad promotionem successorum ad eandem Ecclesias. † Quia tamen reservatione non ligantur Galli, & Germani, propter Concordata; servatis tamen modificationibus in illis comprehensis: ut dicit Cokier. ad dillam regul. 2. num. 9.

Neque sub illa regula comprehenduntur Ecclesiæ, quæ sunt ad præsentationem Regum, & aliorum Principum: ut idem Author tradit num. 17.

- 4 Ista regula comprehendit beneficia spectantia simul ad collationem Episcopi, & Capituli, secundum opinionem aliquorum; quæ tamen refellitur per Gabriel. *consil. 197. lib. 1.* Sed hæc controversia hodie sublata est ex verbis dictæ regulæ, in qua expressè excipiuntur à reservatione beneficia simultaneæ collationis: ut notat Garf. *part. 5. cap. 1. num. 229.* † Dum autem reservantur Monasteria, intelligendum est de excedentibus valorem 200. florenorum, si sint consistorialia. Gonfal. *gloss. 51. num. 51.*
- 6 Sed quid juris quando collatio est quidem simultanea inter Episcopum & Capitulum, tamen per turnos divisa; id est, quod una vice collatio pertineat ad Episcopum, alia verò ad Capitulum? Super hac quæstione Garf. *loco citato, numero 235.* concludit fæde Episcopali vacante collationem spectare ad Capitulum; si contingat vacatio in turno Capituli, si in turno Episcopi, & utroque casu cessare reservationem.
- 7 Secundò reservantur Dignitates omnes majores post Pontificalem in Cathedralibus, Metropolitanis & Patriarchalibus Ecclesiis, necnon principales in Collegiatis, excedentes valorem decem florenorum: ut in *reg. 3. Cancellaria. Ricc. collect. 1670. & 2616.*
- 8 Tertiò, per eandem regulam reservantur Prioratus, Præposituræ, & aliæ dignitates conventuales, & Præceptoriales generales Ordinum quorumcunque, non tamen militiarum: † intelligendo tamen de beneficiis perpetuis, non autem temporalibus, & amovibilibus: quia Papa nunquam intendit mutare naturam beneficiorum, ut dicit Cokier. *ad dictam regul. 2. num. 25. & sequent.*
- 10 Quartò, reservantur beneficia familiarium, tam summi Pontificis tempore sui Cardinalatus, quam aliorum S.R.E. Cardinalium; dummodò sint continui commensales: quamvis Cardinalis, in cujus familiaritate erant, decesserit, aut ipsi ab ea recesserint. † Pro cuius familiaritatis probatione, sufficit probare quod quis semel steterit sub illius Cardinalis imperio, illique servitia præstiterit, prout alij familiares; dummodò interveniat Mens & Dens, nempe quod quis habuerit intentionem & animum inserviendi, & quod Cardinalis victum illi præstiterit: ut fuit decisum super Archidiaconatu Avenionensi vacante per obitum familiaris Eminentissimi Cardinalis de Joyeuse, qui dum viveret obtinebat dictum Archidiaconatum, de quo Archiepiscopus Avenionensis providerat, quæ provisio fuit declarata nulla, quia agebatur de beneficio familiaris Cardinalis, & per consequens reservato; quem propterea Archiepiscopus conferre non poterat, ut apud Burat. *decis. 228. per tot.* nec non *decis. 117. & 255. per tot.* apud eundem, ubi tota familiaritatis materia explicatur.
- 12 Ista reservatio comprehendit beneficia familiarium Cardinalium, non solum obtenta durante familiaritate, sed etiam alia prius acquisita. Marefcor. *lib. 2. var. resolut. cap. 94. num. 13.* Ludovif. *decis. 166. n. 4.*
- 13 Quintò, reservata sunt beneficia Collectorum, & Subcollectorum sedis Apostolicæ, de quibus non est copiosius agendum; cum rard inter nos, & nunquam in Gallia ista reservatio locum habere possit.
- 14 Sextò, reservata sunt beneficia vacantia per obitum Cardinalium, & Officialium sedis Apostolicæ, Legatorum, Nuntiorum, Rectorum, aut Thesaurariorum; si moriantur antequam ad Romanam Curiam redierint: per text. in *extravagant. Ad regimen, de prebend. quæ renovatur per omnes summos Pontifices, & est regula 1. Cancellariæ.*
- 15 Inter Officiales autem numerantur etiam Conel-

vistæ, ex speciali summi Pontificis privilegio, quævis in effectu non sint veri commensales. Scraph. *decis. 1251. num. 11.*

Septimò, reservata sunt beneficia vacantia per depositionem, privationem vel translationem auctoritate Apostolica factam, ut in *dicta Extravag. ad Regimen, post princip. versic. nec post depositionem. Pa. ril. lib. 2. quæst. 16. num. 27.*

Octavò, reservata sunt beneficia illius qui fuit electus, vel postulat, si postea electio vel postulatio fuerit cassata, repulsa, vel renunciata, *dicta Extravagant. Ad regimen, §. nec non si forsitan, & in Extravagant. ex debito, §. hujusmodi, de election. inter communes, cap. Quamquam 18. de elect. in 6.* Quæ autem sit differentia inter postulationem & electionem, diximus *lib. 1. cap. 18. num. 6. & inferius cap. §. 6. numero 4. & sequent.*

Nonò, reservata sunt beneficia vacantia per promotionem ad Episcopatum, Patriarchatum, Archiepiscopatum, aut Monasteriorum regimen; & quidem beneficia illa statim vacant ipso iure post ademptionem possessionis & consecrationem legitimam; vel postquam tempus ad petendam consecrationem lapsum fuit. Barbof. *de Episcop. part. 3. allegat. §. 7. numero 66. & 67.*

Nihilominus tamen servatur ex stilo Curie quod provisorius per Romanum Pontificem de hujusmodi beneficiis, statim ubi Episcopus seu Prelatus promotus est, privatur beneficiis; illaque vacant, ab eo ut non possit renunciare, etiam ante consecrationem, nisi obtenta fuerit à summo Pontifice promotio, vel retentio. Barbof. *dicta allegat. §. 7. num. 68. & 69.* † Quod tamen limitat *num. 74.* ut non recent beneficia promoti ad Episcopatum titulum seu in partibus infidelium: quia non stat per promotionem quominus possessionem capiat, ex *Gall. de benefic. part. 11. cap. 6. num. 24.*

Decimò, reservantur beneficia vacantia per ascensionem pacificam quorumcunque aliorum beneficiorum auctoritate Apostolica provisorio; *dicta Extravag. Ad regimen, prope fin. versic. Necnon etiam per ascensionem, de prebend. & in Extravag. ex debito, §. hujusmodi, de election. inter communes.*

Undecimò, reservata sunt beneficia vacantia per execrabilitatem, videlicet quando quis esset excommunicatus, dummodò duo beneficia incompatibilia, quorum utrumque vacat, & utriusque provisorio Apostolica est reservata, per text. in *extravag. ex debito, §. qui vero deinceps, & §. Quæ omnia, de prebend. inter constitutos, Joannis XXII.* quæ renovatur per legatos Pontifices in prima regula Cancellariæ.

Duodecimò, reservata sunt beneficia curiarum in quovis loco decedentium, qui sequuntur Curiam Romanam, quando transferuntur de loco ad locum, etiam si decederent in loco à Curia Romana remoto: idque in vim regulæ 5. Cancellariæ.

Pro cuius intelligentia notandum est, quod in cap. 2. de prebend. in 6. fuit facta reservatio de omnibus beneficiis vacantibus in Curia, seu apud eandem. Deinde supervenit dispositio text. in cap. 3. senti 34. eod. tit. de prebend. in 6. quæ extendit etiam reservationem cap. 2. ad loca vicina, & per duas dietas legales distantia à curia Romana, primo loco supervenit *dicta Extravagant. Ad regimen, quæ extendit dictam reservationem ad Curias peregrinationis, infirmitatis, aut recreationis recedentes, qui antequam ad Curiam redierint, locis ab eadem Curia, non tamen ultra duas dietas remotis, decesserint; dummodò illa loca non sit proprium illorum domicilium.*

Quæst. & Res. benefic. Pars II. Cap. III. §. 3. 261

- 25 Sed prædictis omnibus adjectus fuit iste duode-
cimus vacationis modus, per quem prædicta om-
nia ampliatur ad Curiales qui Curiam recedentem
sequuntur, & in quocumque loco obierint: juxta
dictam regulam §. Cancellaria.
- 26 Decimus tertius reservationis casus versatur circa
beneficia vacantia propter crimen hæreseos; de
quo Barbol. dicta allegat. 57. num. 36.
- 27 Decimoquarto, reservantur beneficia quæcumque
recepta in confidentiam, quæ vacant ipso jure, &
sunt Apostolicæ sedis reservata. Paris. de resignat. lib. 2.
quest. 16. num. 28. & de confident. quest. 7. num. 79. qui
ampliat num. 81. ut illa reservatio & vacatio ipso ju-
re comprehendat beneficia non solum in confidenti-
am recepta, sed etiam omnia alia obtemta; juxta
Bullam Pij V. quæ incipit, *intolerabile*, & est 78.
inter ejus constitutiones, vers. nec quisquam.
- 28 Decimoquarto, reservata sunt beneficia offenden-
tium litigantes in Romana Curia, quæ propter tale
delictum vacant ipso jure; sive offenderint partes
litigantes, sive Judices, Testes, vel Notarios: jux-
ta Bullam Alexandr. nam, de qua Rot. decif. 166.
part. 2. de vers. & 639. part. 1. & in criminalibus Fa-
rinac. decif. 2. & 21.
- 29 Decimosexto, reservata sunt beneficia vacantia
ob non publicatam resignationem, juxta consuet. 85.
Gregorij XII. quæ inferitur apud Paris. de resignat.
benefic. lib. 11. in præf. num. 5. ita Barbol. de
Episcop. dicta allegat. 57. num. 46.
- 30 Decimoseptimo, reservata sunt summo Pontifici
beneficia vacantia propter violationem sequestri,
appositi lite pendente in Curia Romana. Clementin.
unic. §. si quis autem, de sequestrat. posses. Gonzal.
regul. 8. §. 7. Proximal. numero 8. Barbol. dicta al-
legat. 57. numero 47.
- 31 Sequestrum autem violare dicitur qui fructus be-
neficij sequestrati percipit post sequestr. tionem,
quamvis sequester non acceptaverit illum. Rot. decif.
274. part. 2. divers. Ubi propterea concluditur, cum qui
fructus sic percipit, incidere in pœnas dictæ Cle-
mentinæ; sufficit enim quod sequestrum parti fuerit
intimatum, ad hoc ut pœnam illam incurritur perci-
piendo fructus. Crescent. decif. 2. de sequestr. poss. &
fruct. & sicuti & violator sequestri dicitur ille, qui
fructus quos in manibus sub sequestro habet, alicui
tertio consignaverit. Verall. decif. 155. part. 3.
- 32 Nec solum per perceptionem fructuum, pendente
sequestro incurritur pœna sequestri violati, sed etiam
per exercitium actuum beneficij continentium: ve-
luti per prædicationem verbi Dei; qui actus non po-
test fieri in illa Ecclesia in qua est beneficium, nisi
nomine ipsius beneficij, quod non minus sequestra-
tum intelligitur quam fructus. Bellamer. decif. 429.
- 33 Prædicta ampliatur ut locum habeant, quamvis
sententia, cujus vigore decernitur sequestrum, esset
nulla, ut ex multis probat Marefcot. lib. 2. variar.
resolur. cap. 77. num. 1. & sequent.
- 34 Adeo ut non videatur subsistere Putei decif. 46.
lib. 2. ubi fuit declaratum, non esse locum pœnæ dic-
tæ Clementinæ ob sequestr. violationem, quia se-
questratio erat nulla, ex quo fuerat decreta vigore
sententiæ lata super attentatis, & sic non super pe-
titorio, & possessorio, prout requiritur ex tenore di-
ctæ Clementinæ. Quia adversus illam decisionem ad-
sunt plures aliæ, de quibus ibidem Marefcot. qui dicto
cap. 77. totam sequestr. beneficiæ materiam tractat.
- 35 Decimo octavo, reservantur Sedi Apostolicæ be-
neficia litigiosa: cap. 1. & 2. ut lite pendente. Sera-
phin. decif. 290. numero 5. Duran. decif. 68. num. 6.
Rot. decif. 312. numero 1. part. 2. recentior.

Sed ad hoc ut beneficium dicatur litigiosum, oportet ut lis sit super petitorio; quia ad hunc effectum requiritur quod lis ad sit super titulo, non autem super sola possessione: per text. in dicto cap. 2. Ut lite pendente, lib. 6. Callador. decif. 4. Ut lite pendente, Ludov. decif. 35. n. 6. & 19. ubi ampliatur ut locum habeat quod mox diximus (nempe quod non indicitur reser-
vatio in lite super solo possessorio) quamvis tale pos-
sessorium haberet causam proprietatis admixtam.

Si tamen causa fuerit commissa cum incidentibus, & toto negotio principali, & cum clausula Quam & Quas, tunc beneficium efficitur litigiosum, quia istæ clausulæ respiciunt ipsum titulum, totamque causam comprehendunt, tam quoad petitorium, quam quoad possessorem. Cavaler. decif. 608. num. 5. & decif. 200. num. 5. Rot. decif. 342. num. 2. part. 1. recentior.

Ergo collatio beneficij litigiosi facta ab Ordina-
rio nulla est. Paris. de resignat. lib. 2. quest. 3. n. 1. & 2. ubi quod etiam hoc procedit in resignatione. Sera-
phin. dicta decif. 290. Duran. dicta decif. 68.

Et si Ordinarius attentaverit providendo de be-
neficio litigioso, locus erit sequestro ratione attenta-
ti. Gonzal. ad regul. 8. §. 7. proximal. n. 119. cum litis
pendentia in se contineat inhibitionem Ordinario
factam de providendo lite pendente. Duran. dicta de-
cif. 68. num. 6. Seraphin. dicta decif. 290. n. 5. Plura
quando lis pendere dicatur, tradit Ricc. collect. 2950.
Rot. decif. 306. num. 1. part. 1. recentior.

Decimono, reservata sunt beneficia Proto-
natorum sedis Apostolicæ, etiam si creati fuerint à
Legato, D. Lud. Bellus consil. 29. num. 8. & diximus
supr. in §. 2. hujus cap. 20. & sequent.

Vigesimo, reservata sunt beneficia collata contra
formam Concilij Tridentini, & nominatim in casu-
bus in quibus requiritur concursus, ex eodem Con-
cilio sess. 24. cap. 18. Barbol. dicta allegat. 57. num. 43.
Paris. de resignat. lib. 2. quest. 16. num. 32. & super hoc
adest regula prima Cancellariæ in fine, his verbis: &
ea etiam beneficia omnia, de quibus Ordinarii & alij
collatores contra Concilij Tridentini decreta disposue-
runt, & disponunt in futurum.

Sunt & alij quidam casus, in quibus beneficia
sunt reservata, qui non sunt ita practicabiles, de
quibus ad longum Barbol. de Episcop. dicta alle-
gat. 57. Paris. dicta lib. 2. quest. 1. Gonzal. ad regul. 8.
gloss. 51. Garf. de benefic. part. 5. cap. 1.

Similiter sunt quædam beneficia, quæ non cadunt
sub reservatione, de quibus breviter agit Ricc. in
prax. Aur. cap. 236. ubi ponit viginti quinque casus
in quibus cessat beneficiorum reservatio.

Aliquos casus in quibus cessat reservatio, adduxi-
mus in §. precedenti, n. 42. Et adde quod si Epif-
copus, sede Apostolica vacante, beneficia reservata
contulerit; adeo valida est collatio, ut non sit locus
regulæ de verisimili notitia: & sic sufficit quod verè
tempore collationis per Episcopum, aut alium col-
latorem Ordinarium factæ, sedes Apostolica vacet;
quamvis collator mortem summi Pontificis ignora-
ret. Gratian. discept. forens. 18. num. 51. & 52.

§. 4.

De summo Pontifice conferente jure de-
voluto: & de Devolutionibus.

- 1 Devolutio quid sit.
- 2 Beneficia reservata sedi Apostolica non conferuntur
tandem devoluta.
- 3 Devolutio duplex est: & quæ dicitur devolutio jux-

- ra Lateranensis statuta Concilij.
- 4 Si Collator Ordinarius non consulerit infra sex menses, sit devolutio gradatim ad Superiorem: & qua sit praxis hujus devolutionis.
 - 5 Quomodo fiat devolutio propter negligentiam Episcopi exempti.
 - 6 Papa in quibus casibus censetur providere jure devoluto, juxta Lateranensis statuta Concilij.
 - 7 Papa potest concurrere in collatione beneficiorum cum quolibet Ordinario, & qua sit differentia inter hanc collationem, & illam qua sit jure devoluto.
 - 8 In collatione qua sit juxta Lateranense Concilium, provisos tenetur probare devolutionem per gradus distinctos singulorum collatorum inferiorum.
 - 9 Collator ordinarius non dicitur negligens, ut jus devolvatur ad Superiorem, nisi elapsis sex mensibus à die scientie computandis; & hoc casu impetrans jure devoluto tenetur probare lapsum sex mensium, & scientiam vacationis in collatore.
 - 10 Scientiam verisimilem in collatore ordinario ad effectum devolutionis quidam sufficere existimant; sed tamen concluditur, requiri scientiam probationem certam & concludentem.
 - 11 Papa potest praevenire quemlibet Ordinarium in collatione beneficiorum, & non solum Papa, sed etiam Legatus.
 - 12 Papa, conferens jure devoluto, censetur voluisse uti jure praeventionis.
 - 13 Quando Papa providet jure devoluto, non datur de alio vacationis modo, non obstante clausula, Et alio quovis modo.
 - 14 Qua sint probanda, quando Papa providet jure concursus.
 - 15 In quibus casibus provisio fieri possit jure devoluto, in praedictum Patronorum.
 - 16 Quando provisio sit jure concursus per summum Pontificem, devolutio non est probanda per gradus, sed sufficit probare negligentiam.
 - 17 In quibus casibus fiat devolutio ad Superiorem, ad conferenda beneficia, Remissive.
 - 18 Quid sit impetrare jure devoluto, & qui dicantur in Gallia devolutarii, aut certomodarii.
 - 19 Devolutarii non admittuntur in Gallia, nisi data cautione, & post sententiam: aliam privantur omni possessionis commodo.

Devolutio est transitus juris conferendi ab una persona ad aliam: sic eam vocat Cassador. *decis. 8. de Prabend. num. 3.* † ubi propterea infert quod in beneficiis reservatis per regulas Cancellariae, ut in prima dignitate post Pontificalem, vel in dignitate principali in Ecclesia Collegiata, signatura non dat de devoluto: quia cum sint reservata summo Pontifici, non potest intervenire negligentia alicujus inferioris, nec per consequens transitus de una persona ad aliam; & sic deficit substantia devolutionis.

Unde cavendum est à Paris. qui lib. 2. *quast. 16.* beneficia devoluta enumerat inter reservata: quia in contrarium est veritas per rationem jam dictam, ut optime explicat Gonzal. *ad regul. 3. gloss. 11. numero 60. & 61.*

- Beneficium devolutum duobus modis potest impetrari: Primò tanquam devolutum ad sedem Apostolicam, juxta statuta Concilij Lateranensis, de quibus est text. in cap. 2. *de concess. prebend.* † si enim collator ordinarius fuerit negligens in conferendo

infra sex menses à die scientiae vacationis computandos, jus conferendi devolvitur gradatim ad Superiorem: nam si Capitulo competat jus conferendi, illo negligente, jus devolvitur post sex menses ad Episcopum: & si Episcopus post alios sex menses negligens fuerit, devolvitur ad Metropolitanum, qui habet alios sex menses; & eo non conferente, devolvitur ad Patriarcham cui subest Archiepiscopus: si autem non habet Superiorem, devolvitur ad Papam. † Quod si agatur de Episcopo exempto, devolutio propter illius negligentiam fit immediate ad ipsum summum Pontificem, ut per DD. in *de lo cap. 2. de concess. prebend.* † Et si Papa conferat hoc modo, nempe observata graduum distinctione, per quos sit devolutio; tunc dicitur providere secundum Lateranensis statuta Concilij.

Licet devolutionem à Metropolitano ad Papam immediate fieri, non autem ad Patriarcham, seu ad Primatem, ex Generali Galliae consuetudine dicit Rebuff. in *prax. part. 1. tit. de devolutionibus, num. 23.* nisi alia sit consuetudo, ut in Primatu Lugdunensi, in quo fit semper devolutio ad Primatum, seu Patriarcham de consuetudine: ut testatur Rebuff. in *dist. tit. de devolut. num. 24.*

Secundo modo potest Papa conferre beneficia devoluta non servato illo ordine graduum inter collatores requisito per Concilium Lateranense, sed tanquam concurrentes ex proprio jure & potestate cum quibuslibet collatoribus ordinariis: & non sunt servanda ista graduum intervalla, neque dicitur collatio fieri jure devoluto, sed jure proprio, & contestum Papa conferre potest jure concursus; cum ipse concurrat cum quolibet Ordinario, tanquam Ordinarius Ordinarius: & conferendo nemini facit injuriam. Ludovis. *decis. numero 8. Cokier ad regul. 8. Cancellar. in prim. numero 14.* & hoc casu Papa non dicitur providere juxta Lateranensis statuta Concilij.

Inter utrumque autem conferendi modum licet est differentia, quia si Papa primo modo conferat, provisos tenetur probare duo. Primò debet probare devolutionem factam fuisse gradatim de inferiori ad proximam Superiorem; cum (ut dictum est) quilibet ex inferioribus collatoribus habeat sex menses ad conferendum, dicto cap. 2. *de concess. prebend. cap. licet 3. de supplend. neglig. Prelat.*

Secundò tenetur probare lapsum illius temporis sex mensium, non à die vacationis; sed à die scientiae computandum: & sic tenetur probare scientiam vacationis in collatore ordinario: quia nulla potest imputari negligentia, antequam sit vacans: dicto cap. 3. *de supplend. neglig. Prelat.* in illis verbis; *tempore scientiae à vacatione, sed à notitia computando;* & sic Gal. docet in verb. à notitia. Mantie. *decis. 160. num. 3. Addent. ad Burat. decis. 18. numero 12. & 13.*

Utrum autem sufficiat scientia verisimilis, non rō concludenter, & per certas, ac evidentes probationes verificari debeat, dubitatum fuit; & non sufficit scientia verisimilis, tenuit Rot. *decis. numero 1. part. 4. divers. Lotter. de re benef. lib. 1. quastione 24. numero 16. Pastoc. in tract. benef. lib. 1. tit. 22. numero 4.* ubi dicit sufficere tiam veram, vel praesumptam, quae ex ratione, fama publica elicitur.

Contrarium autem, nempe quod scientia probanda debet certa, & per probationes concludentes, addit ad Ludovis. *decis. 177. numero 9. & ad Burat. decis. 18. numero 10. Rot. part. 2. reventur. decis. 173. numero 1. & 126. sub numero 2.*

Quæst. & Res. benef. Pars II. Cap. III. §. 4. 263

Et hæc posterior sententia nihil magis placet, cum agatur de auferendo jure collatoribus ordinariis competentibus; ita tamen ut nolumus omnino excludere probationes præsumptivas, quæ tales esse possent ut vim concludentis probationis haberent, & pro talibus iudex apud quem probationes sunt arbitrarie, illas habendas esse pro sua religione iudicaret; veluti si ageretur de beneficio vacante per obitum alicujus personæ notabilis, cujus ignorantia in collatore ordinario probabilis non esset, aut in aliis casibus similibus.

21 Sed quæret aliquis, nonne potest summus Pontifex uti jure præventionis adversus quoscunque collatores ordinarios, sicut & Legatus sedis Apostolicæ, ut nos copiose ostendimus lib. 1. cap. 7. num. 1. & per tot. Quid igitur utilitatis afferet ista quæstio de jure devolutio.

22 Respondetur quod licet summus Pontifex possit prævenire collatores ordinarios, tamen quando confer jure devoluto, censetur noluisse uti jure præventionis, ut notavit Rot. decis. 186. n. 1. part. 2. recentior, ideo hoc casu probanda sunt omnia incumbencia ad obtinendum jure devoluto, de quibus mox n. 8. & 9. actum fuit, ut dicitur in dicta decis. 186.

23 Unde in similibus provisionibus solet apponi clausula, & detur devolutio dispositivè in litteris. Apponitur etiam clausula, Dummodò collatio devoluta sit. Quæ duæ clausulæ faciunt, ut non intret alius vacationis modus, non obstante clausula, & alio quovis modo, quæ hoc casu inutilis est; & nihil operatur: ut per Addit. ad Burat. decis. 938. num. 10.

24 Secundò verò modo, si summus Pontifex conferat jure concursus, tunc non est opus probare scientiam, & devolutionem gradatim factam; sed satis erit probare negligentiam primi collatoris, vel etiam Patroni, † qui intra tempus requisitum à jure non præsentavit: nam in defectum præsentationis, huiusmodi collatio devolvitur ad Superiorem, videlicet si Patronus laicus intra quatuor menses, Ecclesiasticus vero intra sex menses non præsentaverit, juxta text. in cap. sic. de jure patronat. in 6. & cap. cum propter, de jure patronat. in decretalib. & cap. sicut, de supplend. neglig. Prælat. Sicut enim collator habet semestre, cap. nulla, de concess. præbende, ita & patronus Ecclesiasticus, qui reputatur tanquam collatoris, verò ius patronatus sit commune, hoc est partim laicale, & partim clericale: tunc omnes Patroni habent sex menses ad præsentandum; quia clericale tanquam magis dignum, trahit ad se laicale, quod minus dignum est. Gloss. in dict. cap. unic. de jure patronat. in 6.

Et hoc procedit quamvis laicus haberet majorem partem in jure patronatus: nam eo non obstante competeret in hoc jure patronatus mixto tempus ad præsentandum intra sex menses. Lambertini. de jure patronat. lib. 2. part. 2. quest. 1. artic. 1. quod tempus currit patronis à die scientie vacationis. Seraphin. decis. 380. num. 1. maxime stante verisimili ignorantia. Rot. decis. 421. part. 1. divers. † Et hoc casu non est probanda devolutio per gradus; sed sufficit probare negligentiam Patroni: quia tali casu Papa, seu sedes Apostolica, non providet de beneficio tanquam devoluto ad sedem Apostolicam juxta Lateranensis statuta Concilii; sed providet de beneficio tanquam devoluto ad inferiores, propter negligentiam Patroni, cum quibus collatoribus inferioribus Papa concurrere potest, & sic cum Papa provideat non tanquam de devoluto ad sedem Apostolicam, sed tanquam de devoluto ad collatores inferiores; sufficit probare negligentiam Patroni in præsentando, sicut dictum est de probanda negli-

gentia aliorum collatorum, absque eo quod probeatur per distinctos gradus. Garf. de benef. part. 10 cap. 3. numero 30. & sequent.

Quibus autem in casibus fiat devolutio ad Superiorem pro collatione beneficiorum, fuse exponit Rebuff. in praxi, tit. de devolut. ideo non est hic amplius insistendum.

Hoc solum pro terminorum intelligentia notandum est, quod duplex est devolutio, seu devolutio generis: Primum est de quo egimus hoc capite, nempe quando beneficii in obtinendo jure devoluto, propter negligentiam Patroni, vel collatoris ordinarij; & hic modus non est odiosus. Secundum verò devolutionis genus est, quando fit impetratio beneficii propter incapacitatem, aut inhabilitatem possessoris; & tales impetrantes, maxime in Gallia, Devolutarij, vel Certomodarij nuncupantur: † Et hi non solent audiri, nisi data cautione idonea, neque possunt obtinere sequestrationem fructuum; sed debent omnino expectare sententiam; & si antea se ingerant, privantur omni commodo possessionis. Rebuff. in praxi, tit. de devolut. numero 106. & 107. & de istis copiosius egimus supra, lib. 1. cap. 37.

§. 5.

De Eminentissimis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus: & illorum Indultis.

- 1 Beneficia Cardinalium quoscunque in loco moriantur, & quoscunque in loco vacent, semper censentur vacare in Curia.
- 2 Inferior Papa Cardinalium beneficia conferre nullo modo potest.
- 3 Cardinalibus indultum conceditur, ut beneficia ad eorum collationem spectantia quocunque tempore conferre possint.
- 4 Indulta quædam sunt ordinaria, quædam extraordinaria.
- 5 Indultum faciens mentionem de collatoribus ordinariis, extenditur ad collatores ex privilegio, titulis beneficiorum quæstio.
- 6 Indultum Cardinalium non solum Episcopis collatoribus, sed etiam Abbatibus competit.
- 7 Indultum non suffragatur Cardinalibus collatoribus extraordinariis, veluti Legatis.
- 8 Indultum Cardinalium nihil aliud est, quam remotio impedimenti reservationis, propter quod alias conferre non possent.
- 9 Cardinalis Episcopus conferens vigore indulti, remanet collator ordinarius, & provisor ab eo non dicitur provisor Apostolicus.
- 10 Indultum Cardinalis remouet omnia obstacula, excepta dumtaxat reservatione in corpore juris clausa.
- 11 Quando Cardinalis providet vigore indulti, in casu in quo non posset jure ordinario conferre, provisor ab eo dicitur Apostolicus.
- 12 Litteræ Cardinalis Abbatis habent executionem paratam, quando habent privilegium Apostolicum, & mandantur executioni, non obstante appellacione.
- 13 Indultum Cardinalis non potest de jure non suffragari Capitulo habenti simultaneam collationem cum Episcopo Cardinali habente indultum huiusmodi.
- 14 Indultum Cardinalis non suffragatur quoad beneficia in libris Camera descripta, & taxata.

15 Indultum

- 15 Indultum Cardinalis non suffragatur quoad beneficia familiarium summi Pontificis.
- 16 Item nec locum habet in beneficiis vacantibus apud sedem.
- 17 Item necesse est ut beneficia talia sint, quae in ipsorum indultis sint comprehensa.
- 18 Item necesse est quod collatio spectet ad Cardinales sub qualitate Praesulum, & non alio modo.
- 19 Indultorum tenor semper inspicendus est.
- 20 Cardinales indultum habentes tenentur providere intra sex menses, alias collatio devolvitur ad Superiorem immediatum, quamvis vacatio contigerit in mense Apostolico, & reservato.
- 21 Quamvis Cardinalis diceret se providere vigore indulti, tamen dum providet in mensibus ordinariis, censetur provisionem beneficii fecisse jure ordinario.
- 22 Provisi per Cardinalem vigore indulti, tenentur intra sex menses novas provisiones à sede Apostolica obtinere.
- 23 Si provisus à Cardinalibus non obtinuerint novas provisiones infra sex menses à sede Apostolica, eorum beneficia vacant; non tamen alibi quam coram sede Apostolica impetrari possunt.
- 24 Cardinales sine licentia à Romana Curia recedentes, amittunt privilegium indulti Pontificii.
- 25 Cardinales à Curia absentes privantur privilegiis concessis generaliter omnibus Cardinalibus.
- 26 Papa concedendo alicui Cardinali facultatem commorandi in aliquo loco, censetur illi quoque licentiam recedendi à Romana Curia concessisse, & hoc casu omnes poenae Cardinalis effugit.
- 27 Indultum Cardinalis non comprehendit beneficia vacantia ante ademptionem possessionis dignitatis.
- 28 Si Episcopus non Cardinalis succedat Cardinali, potest conferre beneficia vacantia tempore sui antecessoris, etiamsi vacaverint in mensibus Apostolicis.
- 29 Intellige, nisi jam Papa de talibus beneficiis providisset.
- Quod tamen revocatur in dubium, numero 30. propter aliam reservationem ex secunda regula Cancellariae.
- 31 Si vacatio contigerit pendente vita Cardinalis Episcopi, non videtur intrare reservatio secundae regule.
- 32 Contrarium verius videtur, quando Cardinalis vivens non providit; quia regula secunda respicit vacationes presentes, & futuras tempore sedis Episcopalis vacantis.
- 33 Cardinalis ex indulto sedis Apostolicae conferre potest beneficia Episcopatus, quem ultimo loco dimisit.
- 34 Indultum non suffragatur Cardinali, quando beneficia sunt duplici reservatione affecta.
- 35 Duplex reservatio ut impediatur collationem Cardinalis, oportet ut amba reservationes sint coequales, & personales: quod exemplo declaratur.
- 36 Papa non obstante indulto potest praevenire collationem Cardinalis Episcopi, seu collatoris ordinarii.
- 37 Papa non potest praevenire Cardinalem indultarium, nisi facta expressa mentione indulti, & derogatione illius.
- 38 Sufficiens dicitur per Papam derogatum indulto Episcopi, seu collatoris Cardinalis, si in rescripto adsit illa clausula, non obstantibus pri-

vilegiis talis Ecclesiae, & illius Praesulis, & Cardinalis.

39 Si Papa concesserit coadjutoriam alicuius beneficii sub indulto Cardinalis comprehensi, talis concessio & coadjutoria nihil valent, nisi in rescripto adsit expressa mentio, & derogatio indulti.

40 De indultis Cardinalium integritatem tractatum edidit Germonius.

41 Controversia, quae circa indulta Cardinalium oriri possunt, magna ex parte decidentur ex verbis ipsius indulti, quae semper attendenda & diligenter consideranda sunt.

Post summum Pontificem primo loco occurrunt Cardinales, quorum beneficia summo Pontifici semper sunt reservata, quia quocumque in loco, quovis à Romana Curia remoto, Cardinales moriantur, illorum beneficia semper censentur vacare in Curia, nec proinde ab alio quam à summo Pontifice conferri possunt, adeo ut ex superveniente Cardinalatus dignitate, qualitas ipsa beneficii immutetur: omnis enim reservatio, maxime quae in capite juris clausula est, qualis est ista de qua agitur in ananus Ordinarii ligat, ut collatio per eum aliter inferiorem facta, ipso jure nulla sit: ut in Causa brianiana, lib. 1. tit. 2. definit. 21. Unde nec immerito aliquis collator Cardinalium beneficia censetur test. Cod. Fabrian. dicto tit. 2. definit. 16.

Hoc etiam Cardinalibus ex speciali summi Pontificis privilegio, & dignitatis ipsorum praerogativa concessum est; ut indultum habeant circa beneficiorum collationem, de quo Anastas. Germon. praerogativam edidit tractatum: Nos hic praecipuas derogationes, paucis in medium afferemus.

Et ne in ambiguo nostra veretur tractatio, proponendum in primis est, duo esse indultorum genera, quaedam enim sunt indulta ordinaria, quorum collatio extraordinaria. Indultum ordinarium est, quod concedi solet Cardinalibus qui jure ordinarii beneficia conferre possunt, quando videlicet Cardines obtinent aliquem Episcopatum, aut etiam aliquamquamvis illam obtineant in Commendam, aut jure ordinario beneficia conferre possunt, ut bene privilegio, aut consuetudine titulis beneficiis, quorum legitime acquisita; juxta Scraph. dicto tit. 2. num. 8. Ubi dicitur, quod Breve faciens mentionem de ordinariis collatoribus, non solum debet intelligi de Ordinarii nativo, veluti Episcopo, sed etiam de quolibet collatore ordinario. Ludov. de hoc de quolibet. 99. num. 4. Ubi quod indultum solum debet suffragari Cardinalibus Episcopis, etiam Abbatibus, & aliis collatoribus, non tamen Ergo idem dicendum est in omnibus casibus, non solum Cardinales sunt collatores ordinarii, non solum si extraordinarii; & veluti si ad eos collatio pertinet, non tanquam ad Episcopos, vel Abbates, tanquam ad Legatos: nam hoc secundo collatum illis non suffragatur, ut bene explicat gloss. 24. num. 38. & sequentibus.

Nam quia multis in casibus, dicti Domini Cardinales considerantur tanquam collatores ordinarii, praedicti conferre beneficia propter regulam Cancellariae; ideo datur illis indultum, quod non est quam remotio impedimenti provenientis ex dictis regulis Cancellariae: unde vocatur indultum ordinarium, quia non tribuit Cardinalibus facultatem ad conferenda beneficia, sed solummodo vet impedimenta: & ita ut Cardinales collatores

Quaest. & Res. benefic. Pars II. Cap. III. §. 5. 265

narius conferens beneficia in mense alioquin non ordinario, seu reservato, dicatur conferre tanquam Ordinarius, neque provilus ab ipso dicatur provilus Apostolicus, sed beneficium collatum obtineat tanquam provilus ab Ordinario: quia ut dictum est, indultum nihil illi de novo tribuit; sed tantum remouet obstacula, ut fuit decisum in Rota coram Orano, in *Tolerana Beneficij*, 5. Aprilis 1593. apud Marchesan, tom. 1. fol. 381. decif. 52. numero 2. & apud Burat, decif. 622. numero 11. † Ubi quod huiusmodi indulta tollunt obstacula omnium reservationum, excepta dumtaxat reservatione clausa in corpore juris, ut notatur per Rot. decif. 531. numero 17. & 23. part. 4. tom. 3.

¶ Si tamen indultum aliquid contineret quod Cardinalis non posset facere tanquam Episcopus, seu alias collator ordinarius; nec provilus ab eo diceretur provilus Apostolicus, quia tunc Cardinalis non conferret iure ordinario, sed in vim provisionis Pontificis: Quod Ego nuper dicebam in quadam causa, quae nunc Romae ventilatur, super provisione prioratus regularis, quem Eminentiſſimus quidam Cardinalis vigore sui indulti, & facultatis in ipso sibi concessae dederat in commendam; dicebam enim istum provilum ab Eminentiſſimo Abbate esse provilum Apostolicum, & frui debere omnibus privilegiis & prerogativis quae de iure competunt provילו Apostolico: iuxta tradita per Rot. decif. 530. num. 16. part. 4. recentior. tom. 3. & per Illustrissimum Dominum Argelum in *tratt. de acquirend. possess. quaest. 19. numero 70.* quod etiam ostendebant verba in indulto, de quo agebatur, appolita; in quo aderat illa clausula, *tam ordinaria auctoritate, quam praesenti Indulto uti valeas*: Unde huic provילו tanquam Apostolico Dixi dandam esse immiſſionem in possessionem prioratus, quem tanquam regularem Eminentiſſimus Dominus Cardinalis Abbas in commendam concesserat, adversus provilum ab Episcopo Ordinario loci, in quo beneficium situm erat, praetendente illud non regulare, sed saeculare esse.

¶ Uque non obstante appellatione per provilum ab Ordinario interposita, quae non retardat executionem provisionis Apostolicae, ex Seraphin, decif. 1484. numero 2. Cavaler. decif. 11. num. 7. Duran. decif. 60. num. 48. repetita decif. 30. num. 42. part. 5. recentior. Dominus Argel. de *legit. contradiſt. quaest. 15. numero 194.* Gonzal. ad *regul. 18. gloss. 9. numero 220.* & sequentibus; & in effectu fuit cognitum Romae, provisionem illam tanquam Apostolicam, & decretum de immittendo in favorem commendatarii, executioni demandandam esse, non obstante appellatione provili ab Episcopo.

¶ Circa quae indulta Cardinalium fuit alia dubitatum, utrum suffragari etiam possent Capitulo, quando habebat simultaneam collationem, vel electionem cum Cardinali Episcopo; & fuit iudicatum pro affirmativa. Sed hodie omnis difficultas cessat propter constitutionem fel. rec. Urbani VIII. editam die 29. Decembris anni 1625. p. r. quam declaratum fuit, quod licet Cardinales sint exempti à regula mensium; tamen cum hoc privilegium sit ipsis intuitu Cardinalatus concessum, & per consequens non debeat aliis inferioribus collatoribus suffragari, nullum Capitulum, aut alii collatores cum eisdem Cardinalibus simultaneam collationem habentes, possunt sub praetextu talis facultatis participationem dicti privilegii pretendere. Imò quod dicti S. R. E. Cardinales Praesules, de omnibus & singulis beneficiis Ecclesiasticis quomodolibet nuncupatis, &

Tom. I. Part. I.

qualificatis, ad ipsorum etiam cum alio collationem, praesentationem, electionem, aut aliam similem, vel dissimilem dispensationem spectantibus, non tamen in libris Camerae Apostolicae descriptis, nec ex personis familiarium suae Sanctitatis, vel Conclavitarum, aut occasione vacationis apud Sedem reservatis, vel affectis, soli per seipsos, aut alios ab ipsis deputandos, absque dictis Canonice, Capitulo, aliisque, quamlibet dispositionem conjunctim vel divisim cum ejusdem Cardinalibus habitibus libere provideant, dummodò alias sub illorum indultis comprehendantur. Quam constitutionem inserit Rebuff. in *not. ad Rot. decif. 520. part. 4. recent. tom. 3. Lotter. de re beneficiar. lib. 2. quaest. 21. numero 126.*

Ex quibus patet concessam esse Eminentiſſimis Cardinalibus facultatem utendi suo indulto, exceptis casibus sequentibus.

Primo, ut Cardinalis suo indulto fruatur, necesse est, quod non agatur de beneficiis in libris Camerae descriptis, quorum fructus in Camera Apostolica taxati reperiuntur.

Secundo, quod non agatur de beneficiis affectis, seu reservatis, ex personis familiarium suae Sanctitatis, vel Conclavitarum.

Tertio, quod non agatur de beneficiis vacantibus apud Sedem; quorum appellatione quae beneficia continentur, superius per nos fuit expositum.

Quarto, requiritur quod beneficia talia sint, quae in illorum indultis comprehendantur.

Quinto, quod agatur de beneficiis ad Cardinalem collationem spectantibus, sub qualitate Praesulum, nempe Episcoporum, Archiepiscoporum, aut simili; quod patet ex illis verbis: *Cardinales Praesules*, in illa constitutione appolitis: nam si ad eos alia ratione spectat collatio, non erit locus indulto.

Est tamen verum quod aliquando indulta huiusmodi sunt ampliora, quandoque verò strictiora; & ideo semper illorum tenor diligenter inspicendus est: ut bene advertit Gonzal. *dicta gloss. 24. numero 73. & 74.*

Omnino tamen notandum est. Primo, quod dicti Eminentiſſimi Cardinales debent providere de beneficiis vacantibus intra spatium sex mensium, quod à iure praeficitur collatoribus ordinariis: quibus elapsis, jus conferendi ad proximum & immediatum Superiorem devolvitur, quamvis vacatio contigisset in mense Apostolico: quod fundatur in illa regula generali superius proposita, quod indultum Cardinalis solum remouet obstacula & impedimenta regularum Cancellariae, & provili in consequentiam indultorum, non dicuntur provili Apostolici quoad ea, quae ipsi Cardinales tanquam Episcopi conferre possunt: imò semper censentur providere auctoritate ordinaria, non vigore indulti. Rot. decif. 444. numero 64. part. 3. recent. tom. 2. † Imò etiam si Cardinalis diceret se providere vigore indulti; tamen provilus ab eo diceretur provilus ab Ordinario quoad ea quae à potestate ordinaria dependent: & ideo locus est dispositioni cap. 1. de concess. praebend. & devolutioni, si Cardinalis Praesul infra sex menses non conferat eo modo quo superius exposuimus, dum de collatione iure devoluto facienda ageremus. Ratio est, quia per devolutionem beneficium non vacat novo vacationis modo; sed solum eo modo, quo prius vacabat. Ergo quamvis vacasset prius in mense Apostolico, non ideo

Z minis

minus devolutio, lapsis sex mensibus, fit ad immediatum Superiorem Cardinalis, tanquam Episcopi; quia nunquam fuit reservatum: imò à regula mensium reservatoria expressè excipiuntur beneficia spectantia ad collationem Cardinalium, & per consequens devolutio non fit ad Papam, sed ad Superiorem Episcopi Cardinalis gradatim, & juxta ordinem, de quo superius actum est, & de quo in dicto cap. 2. de concess. prabend. Garf. de benef. part. 5. c. 1. numero 631.

- 22 Secundo loco notandum est, quod provisi à Cardinali in consequentiam sui indulti, tenentur intra sex menses à die factæ sibi provisionis computandos, novas provisiones à sede Apostolica impetrare; & jura Camera Apostolicæ, & aliis propterea debita persolvere: & lapsò dicto tempore, si præmissa adimpleta non fuerint, provisio irrita est; & beneficia sic collata vacant ipso jure; † & possunt per alios à sede Apostolica duntaxat, cui reservata sunt, liberè impetrari; dummodò sic provisi non docuerint de legitimo impedimento, ut notat Barbos. in tract. de Episcop. allegat. 57. num. 52.
- 23 Tertiò notandum est, quod hujus indulti privilegium non competit Cardinalibus absentibus à Romana Curia sine licentia Papæ, quæ omninò requiritur, ut ipsi à Romana Curia recedere possint, ut notat Lorier. de re beneficiar. lib. 1. q. 8. n. 49. & lib. 2. quest. 27. num. 84. & quod Cardinales sine licentia recedentes non fruuntur indulto, decretum fuit consistorialiter, per fel. rec. Paulum III. die 18. Februarij 1547. de quo testatur Verall. decis. 86. part. 2. † ubi statuitur Cardinales in Romana Curia non residentes, nisi expressa licentia summi Pontificis habita, privari omnibus indultis & privilegiis, quibus alij Cardinales gaudent & gaudere possunt; & quod talis residentia sit apud Ecclesiam Metropolitanam, vel Cathedralē, in qua præsent.
- 24 Verum hoc non ita stricte intelligendum est, ut præcisè necessarium sit Cardinalem residere in propria Dicecesi, ad hoc ut fruatur indulto: quinimò sufficit quod sit in aliquo alio loco de licentia Papæ, quia Papa concedendo Cardinali facultatem commorandi in aliquo alio loco, videtur tacite derogasse dictæ Constitutioni Pauli III. & tunc vel per se, vel per Vicarium legitime constitutum beneficia conferre potest, atque ita iudicatum testatur Verall. dicta decis. 86. part. 2.
- 25 Quartò notandum est, quod indultum Cardinalis non comprehendit beneficia vacantia ante ademptionem possessionis Episcopatus, aut similis dignitatis, factam per Cardinalem: quia cum illa beneficia essent jam reservata antequam Cardinalis possessionem apprehenderet, possessio de novo capta non potest tollere reservationem jam formatam, nisi tamen indultum Cardinalis comprehenderet beneficia vacantia de præterito. Gonzal. dicta gloss. 24. numero 108.
- 26 Quintò, è contra, si Episcopus non Cardinalis succedat Episcopo Cardinali, sive per obitum, sive alio modo; talis Episcopus non Cardinalis conferret beneficia quæ tempore sui antecessoris vacaverant, etiam in mensibus Apostolicis: quia collatio hujusmodi beneficiorum ad eum devenit in eo statu, in quo talia beneficia non erant alicui reservationi obnoxia. † Quod tamen intelligendum est, ut si Papa jam providisset per viam præventionis, ut fieri potest: ita decidit Gonzal. dicta gloss. 24. numero 109. & multis sequentibus.
- 27 Sed huic sententiæ contradicit Garf. de benef.

part. 5. cap. 1. numero 635. quia beneficia vacantia post obitum aut dimissionem, amissionem, aut translationem Episcopatus, aut dignitatum, sunt sedes Apostolicæ reservata, juxta regulam 2. Cancellariæ, & propterea videtur concludendum, quod si Episcopus non Cardinalis non possit providere de istis beneficiis, quæ sunt sedes Apostolicæ reservatae reservationis genere, quod non habuit originem adversus Cardinalem; sed potius post illius, dimissionem, aut translationem.

Hæc ratio procedit, & est verissima, si vacatio contigerit post sedem Episcopalem vacantem per obitum Cardinalis; sed non videtur concludere in duobus casibus. Primò, si vacatio contigerit tempore quo adhuc Cardinalis vivebat, seu Episcopatum possidebat: ratio est, quia regula 2. Cancellariæ loquitur duntaxat de beneficiis vacantibus tempore quo sedes Episcopalis non erat plena: ut patet ex verbis dictæ regulæ: *Quæ post illorum obitum, dimissionem, &c. usque ad promotionem successoris, adeptam ab eodem successore pacificam possessionem vacans, & vacantibus.* Ergo cum supponamus beneficia ista vacasse ante obitum, aut dimissionem Cardinalis; sequitur dictam reservationem secundæ regule non impedire Episcopum successorem quantum conferre possit: atque ita tenet Mallob. in præconcursum, qui Gonzalis sententiam amplius præclud. 26. dub. 4.

Sed tamen adhuc subsistendum est: non per Garfæ sententia facere videntur verba dictæ regule secundæ, per quam non solum reservantur beneficia vacantia quando sedes Episcopalis remanet vacante; sed etiam beneficia tunc vacantia, ut patet ex illis verbis regulæ: *Quomodocumque vacent, & vacantibus in futurum:* atque ita firma remanet ratio quod ista beneficia sunt affecta novo genere reservationis, non contra Cardinalem introducto, sed contra sedem vacantem: & per consequens contra Episcopum successorem non Cardinalem. Unde si casus occurreret, maturius esset cogitandum. Ego pro nunc inclinarem in sententiam Garfæ, cum propter auctoritatem sedis Apostolicæ, tam præpositas rationes supra deductas.

Secundò, dicta ratio & conclusio superius dicta locum habere duntaxat posset in successione Cardinalis per obitum; nam si Cardinalis Episcopatum, aut ad alium transfatus fuisset, vel ex speciali privilegio ipsemet posset conferre beneficia suæ Ecclesiæ, quam ultimo loco duntaxat, seu cui cesserat: quia per constitutionem Sixti Urbani VIII. incipit *Licet nullus*, decernitur quod Cardinales Ecclesiarum Præsules indulto contenti di beneficia Ecclesiastica uti possunt, ratione duntaxat Ecclesiarum quibus præsent, vel quæ ipsemini ultimo loco cesserunt, quæ constitutio non extendenda ad alias Ecclesias præter illam, cui præfuerunt, vel præsent tanquam Præsules, ut patet Barbos. in decis. Apostolic. collect. 31. numero juncto numero 13.

Sextò notandum est, Cardinales non possunt suo indulto ratione beneficiorum quæ duplici reservationi obnoxia sunt, veluti si ageretur de beneficio quod esset possessum ab eo, qui simul esse Cardinalis, & Protonotarius: quia indultus Cardinalium non extenduntur ad beneficia reservationi duplici hac reservatione: † cum hac tamen reservatione, ut hoc procedat si agatur de beneficiis personarum, reservatis duabus reservationibus personalibus, & coræqualibus: nam si ageretur de reservationibus

Quæst. & Res. benef. Pars II. Cap. III. §. 6. 267

disparibus, quarum una esset realis, & alia personalis; una tamen sit alia inferior, veluti si quis esset familiaris Papæ simul & Cardinalis; tunc ista duplex reservatio inæqualis non impedit quominus Cardinalis vigore sui indulti conferre possit: ut notavit Ricc. collectan. 2956. versic. nec etiam comprehendit, dicens ita fuisse declaratum per DD. Verospium & Ubald. in quadam Cefenaten. in eorum voto, anno 1615.

- 36 Septimo notandum est, quod non obstante indulto summus Pontifex potest prævenire conferendo beneficia sub indulti reservatione comprehensa, quia per indultum non censetur sibi ligasse manus, quin ipse conferre possit præveniendo tanquam de reservato. Addit. ad Ludovici. decis. 291. numero 13.
- 37 Quod tamen intelligendum est, dummodo Papæ expressè derogaverit indulto Cardinalis, faciendo de illo expressam mentionem: ut notavit Put. decis. 488. alias decis. 500. lib. 2. & decis. 190. lib. 3. Ique propter privilegium Leonis, quo cavetur non censeri derogatum indultis Cardinalium per quascumque gratias à Papâ concessas, nisi specialis mentio tituli, & denominationis Cardinalis facta fuisset; quamvis dicat majorem partem Dominorum inclinasse in eam sententiam, ut privilegium illud non extenderetur ad successores dicti Pontificis: quamquam in dicta decis. 190. ante num. 1. versic. verum est, dicatur in hac materia attendenda esse verba indulti; sed quidquid sit, non est dubitandum quin requiratur expressa derogatio indultorum Cardinalium: quæ sufficienter facta dicitur, si in rescripto summi Pontificis ad sit clausula, Non obstantibus privilegiis talis Ecclesiæ, vel illius Præsulis, etiam Cardinalis: quia dictio etiam, est ampliativa; & ideo dicitur sufficienter indulto Cardinalis hoc casu derogatum. Achill. de Grassi. decis. 7. de privileg. Francisc. Mure. decis. 511. part. 1. Ricc. collectan. 2380. versic. item dicitur derogatum.
- 39 Et non solum in provisionibus beneficiorum per summum Pontificem factis necessaria est derogatio indulti Cardinalis collatoris, sed etiam in concessione coadjutoria per summum Pontificem facta, quæ sine ista derogatione concessa non suffragatur; est tamen valida Coadjutoria, si indulto fuerit derogatum. Rot. decis. 10. part. 3. lib. 3. divers. f. Multæ aliæ quæstiones circa indulta Cardinalium in medium afferri possent; sed de his Anastas. Germonius in tractatu speciali, quem de indultis Cardinalium edidit, adeundus est, ex quo Maslobr. in praxi concurs. nonnulla notabilia collegit prælod. 26. per tot. f. & multæ controversiæ, quæ circa hujusmodi indultorum vim & effectum oriri possent, deciduntur ex verbis & clausulis in eisdem indultis appositis: ut superius ostendimus, & advertunt Gonzal. dicta gloss. 24. numero 74. & Garf. dicta part. 5. cap. 1. numero 630. qui etiam in dictis locis multa de istis indultis in medium afferunt.

§. 6.

De Legatis, & illorum potestate quoad beneficiorum collationem.

- 1 Provisiones Legatorum habent privilegium provisionum Apostolicarum.
- 2 Clausula, Expulsis quibusvis detentoribus, non tamen à Nobis provisus, non excludit provisores à Legato.
- 3 Regula de vero beneficii valore exprimendo, Tom. I. Pars I.

- locum etiam habet in provisionibus Legationis.
- 4 Verus valor non solum exprimendus, sed etiam probandus.
- 5 Regula de annali locum habet in provisionibus Legationis.
- 6 Legati provisiones non sunt aequæ favorabiles, ac provisiones Ordinariarum; & jus Legatorum est veluti extraordinarium.
- 7 Collatio ligat manus Ordinarii, sicut reservatio Apostolica.
- 8 Regula de verisimili notitia, locum habet in collatione Legati, necnon in collatione Ordinarii.
- 9 In Romana Curia non attenditur regula de verisimili notitia, quando agitur de resignatione pura, propter clausulam, sive per obitum, sive alio quovis modo.
- 10 Si tamen provisio fiat principaliter per obitum, & non accessorie ad resignationem, locus est regula de verisimili notitia obitus, etiam in provisionibus Curie Romanae.
- 11 Quod de Romana Curia dictum est circa provisionem per obitum accessoriam, convenit etiam Legationi.
- 12 In beneficiis Gallie non consistorialibus, verus valor non est exprimendus.
- 13 Quoad expressionem veri valoris beneficiorum status Avenionensis, diversimode in Rota Romana fuit consideratum. Semper autem provincia consuetudo in hoc observanda est.
- 14 Probatio veri valoris beneficii fieri debet, etiam parte non opponente.
- 15 Falsa valoris, etiam in majori quantitate expressio reddit gratiam nullam.
- 16 Verus valor in Legatione exprimendus est juxta formam, & situm consuetum: Exceptis beneficiis Gallie.
- 17 In beneficiis consistorialibus, quorum collatio spectat ad Papam, Rege nominante, verus valor exprimitur juxta taxam, etiam si minor sit vero valore.
- 18 Legatus aut Vicelegatus non possunt admittere resignationes in favorem, maxime quoad beneficia Gallie.
- 19 Collatio facta in Legatione de beneficiis vacantibus in Curia, non tribuit titulum, ne quidem coloratum.
- 20 Legatus aut Vicelegatus Avenionensis possunt conferre beneficia reservata, exceptis vacantibus in Curia.
- 21 Legatus non venit appellatione summi Pontificis, venit tamen appellatione sedis Apostolicæ: Et quando hoc verum sit.
- 22 Legatus potest creare Protonotarios extra provinciam suam Legationis existentes. Et beneficia etiam extra Legationem existentia (qua sua collationis sunt) conferre.
- 23 Legatus non potest dispensare cum illegitimis ad beneficia curata.
- 24 Fallit in Legato Avenionensi, cujus facultates magna sunt.
- 25 Legatus sine speciali facultate potest dispensare super defectu Natalium ad Ecclesias Collegiatarum.
- 26 Vicelegatus potest ex facultatibus dispensare super aetate: sed an possit post Concilium Tridentinum revocatur in dubium.
- 27 Legatus potest etiam sine expressa derogatione conferre beneficia juris patronatus clericalis.
- 28 Legatus Avenionensis conferre potest beneficia quomodo

- quomocumque reservata; sed alij Legati non conferunt Ecclesiis Cathedralibus, aut regulares, & alias quæ hic recensentur.
- 29 Legatus Avenionensis beneficia quantumvis litigiosa confert.
- 30 Legatus Avenionensis beneficia reservata litigiosa potest conferre per viam resignationis, vel permutationis; simpliciter, vel cum reservatione pensionis.
- 31 Legatus Avenionensis potest admittere resignationes cum conditione reservationis pensionis.
- 32 De facultatibus Nunciorum sedis Apostolica quoad collationem beneficiorum. Remissive.
- 33 Vicelegati Avenionenses ob justam causam absentia possunt constituere Locumtenentem pro collatione beneficiorum.
- 34 De potestate Legati Avenionensis in Gallia, & Delphinatu. Remissive.
- 35 Auditores Vicelegati, vel Legati Avenionensis nullam habent potestatem quoad collationem beneficiorum, nec cognitionem causarum beneficiorum in prima instantia.
- 36 Auditores Vicelegati assumunt quandoque cognitionem causarum in prima instantia, quando partes non petunt illas remitti ad Ordinarios.
- 37 Littera citatoria extra Monarchiam decernenda non sunt sub nomine Auditoris.

- 1 Quamvis provisiones Legati dicantur provisiones Apostolicæ, & eodem privilegio executivæ fruuntur quo alia provisiones à sede Apostolica emanatæ: ut testatur Illustrissimus Dominus Argellus in suo tract. de acquir. poss. quest. 20. num. 4. post Garf. de benefic. part. 5. cap. 3. num. 14. Quia provisio Legatorum dicitur provisio sedis Apostolicæ. Garf. dicto cap. 3. numero 12. Rot. decis. 206. part. 1. divers. numero 5. Et hujusmodi litteræ, seu provisiones à Legatis concessæ habent privilegium executivum per viam immisionis: Dominus Argell. ibid. n. 5. † Ideo dum datur Breve de capienda possessione nomine Cameræ cum clausula, expulsi quibusvis detentoribus, non tamen à sede Apostolica provisum, non excluduntur provisum à Legato. Idem D. Argell. de legit. contradit. quest. 15. num. 59. & 60. Et de ejus potestate in præveniendi ordinarios collatores, diximus supra lib. 1. quest. benefic. cap. 70. sicut & de potestate ejusdem in derogando juri optionis inter Canonicos, ibid. cap. 110. num. 12.
- 2 Secundò inde inferitur, quod sicut in provisionibus Pontificiis, ita & in provisionibus Legatorum locum habet regula de vero valore beneficii impetrat exprimendo. Gonzal. ad regul. de valore, quest. 2. Burat. decis. 162. numero 8. Ratio est, quia in provisionibus Legatorum posset fieri fraus, si verus valor non exprimeretur in præjudicium annatæ, quæ soluitur etiam de provisionibus factis in Legatione.
- 4 Crescent. decis. 10. de rescript. † Et non solum verus valor in hujusmodi provisionibus Legatis exprimendus est, sed etiam probandus. Burat. dicta decis. 162. num. 8. & decis. 390. num. 9.
- 5 Sicut etiam regula de annali, locum habet in provisione Legati. Rebuff. in prax. ad d. regul. gloss. 8. in fin.
- 6 Non enim gratia Legati sunt æquæ favorabiles, ac concessiones Ordinariarum: capit. Quamvis, de præbend. in 6. Quia licet Legatus dicatur Ordinarius, capit. 1. & 2. de offic. Legat. ejus tamen jurisdictionis non est inducta modo ordinario, sed quodam modo extraordinario quasi superinducta, &

cum præjudicet ordinariæ jurisdictioni. Gloss. in Clement. 2. de offic. Ordinar. Legatus enim non habet titulum in Ecclesia, sed extra; cum ejus potestas sit ad nutum concedentis revocabilis: & per rationes, ita tenet. Rot. decis. 206. num. 3. & sequ. part. 1. divers.

Tertio collatio Legati de beneficio ita afficit collationem posteriorem Ordinarii, sicut reservatio Apostolica cum decreto irritanti. Francisc. Mar. quest. 86. num. 8. part. 2. per text. in c. si a sede, & c. si beneficia, de præbend. in 6. & ibi Gloss. quam sequuntur communiter Doctores.

Quod intelligendum est, ut procedat, dummodo collatio Legati non fuerit fraudulenta; nempe quod intervenerit tantum tempus intra quod Legatus vacationis notitiam habere potuit. Marc. dicta quest. 86. num. 8. Quia cum regula de verisimili notitia, locum etiam habeat in collatore ordinario, ex eodem Marc. quest. 381. part. 1. & 495. numero 29. Riccio in prax. aut. resolut. cap. 246. Petr. Gregor. in prax. rei benefic. c. 32. num. 4. Adeo ut cavendum sit de eodem Riccio, qui contrarium tenet collect. an. 1791. versic. Tertio, multò magis locum habere debent provisionibus Legationis, quæ non sunt ad hoc provisiones, ac provisiones Ordinariarum, ut supra dictum est: unde & in Legato idem tenet Riccio d. c. 246.

In Curia tamen Romana non considerantur in regula de verisimili notitia, quando resignatio pura & simplex; & provisiones continent clausulam sive per obitum, sive alio quovis modo, ut dicuntur ad Leüet. lit. V. n. 2. quia tunc provisio conceditur à summo Pontifice in consequentiam mandati ad resignandum: ideo sufficit quod inter resignationem, seu expeditionem cursoris ad Urbem, tempus datæ provisionis, intercesserit tempus sufficiens intra quod expediri poterit gratia beneficii. Nam clausula, & alias quovis modo vacet, dicitur necessaria; ideo gratia principalis semper remanet valida, quamvis non intervenerit verisimilis notitia obitus. † Aliud dicendum esset in simplici provisione per obitum, quæ non fieret accessoria in consequentiam resignationis; tunc enim sine dubio, si esset regula de verisimili notitia: & in hoc Legatus, & Ordinarius equiparantur. Riccio in prax. in notis ad dictam regul. de verisimili notitia, in princip. † Quod autem de Curia Romana dictum est, eodem modo & in Legatione observare debet; cum nulla major ratio in una quàm in alio casu assignari queat, ex iis quæ generaliter prædicta conclusio ponit Gomel. ad dictam regul. de verisimili notitia. quæ locum etiam habet in provisionibus Legationis: quia videlicet proceditur ad Curiam, non venit ad impetrandum per obitum, sed ad resignandum; & sic venit per alium mandatum vacationis. Unde si postea concedatur provisio per clausulam, quæ faciat valere collationem vacationis modo; illa prodesse debet, cum non fraudulento: quia origo provisionis inspicienda est, per eum, qui licet aliqua deducat in contrarium, facit quod ista sententia in Gallia recepta sit, quoad beneficia in Gallia sita observanda.

Quartò, quæ de exprimendo vero valore beneficii in provisionibus Legationis dicta sunt, non habent locum in beneficiis Gallia non Constituentibus in quibus sufficit etiam in Legatione exprimeri, nisi per non excessum 14. ducatorum auri de Gallia secundum communem estimationem. Riccio in

Quæst. & Resol. benef. Pars II. Cap. III. §. 6. 269

- forma Resignatur simplic. provis. in verb. cuius fructus, &c. & in Concordat. tit. de mandat. Apost. §. 8. statumimus. Joan. de Sela. de benef. part. 3. cap. 12. numero 2. ¶ Imò & in Archidiaconatu Avenionensi ita fuit observatum apud Burat. decis. 255. numero 14. Quamquam in alia causa Canonici Cavallien. Rota consideraverit quod fuerat expressus verus valor per non excessum 160. ducatorum, ut in decis. 508. part. 4. recentior. Sed hoc, quia expressio valoris Archidiaconatus erat vera in 24. ducatis, cum tota præbenda consistat in distributionibus quotidianis: non sic erat in Canoniatu Cavallien. Et in Germania, & Hispania, ita fieri solere testatur Cokier ad reg. Cancellaria 61. num. 21. Et hac in re provincia consuetudinem observandam esse testatur Rot. decis. 202. num. 8. part. 4. recentior.
- 14 Quinto, si verus valor in provisionibus Legationis non fuerit expressus, aut non probatus, gratia non suffragatur: quæ valoris probatio, etiam parte nihil opponente, facienda est. Marc. Anton. lib. 1. resolut. 39. numero 12. ¶ Imò si valor fuerit falsus expressus, quamvis maior exprimatur, impetratio erit nulla. Idem Anton. lib. 1. resolut. 78. numero 2. adeo ut jus non abdicetur à resignante, si falsa expressio facta fuerit. Ibid. num. 4. ¶ Et idem non est dubitandum, quin juxta regulam Cancellariæ 61. verus valor sit exprimendus, etiam in provisionibus Legationis, juxta formam & stilum consuetum; sed non in provisionibus quæ sunt de beneficiis Galliæ in Legatione.
- 17 Sexto in hoc differunt provisiones Papæ, & Legati, quoad beneficia Galliæ; quia indistincte in Legatione non debet quoad hujusmodi beneficia exprimi verus valor; sed in Curia Romana, hoc non procedit indistincte, sed tantum in beneficiis non consistorialibus: sed consistorialia, quorum provisio spectat ad Papam, ad nominationem Regis, & quæ certam habent taxam in liberis Camere Apostolicæ, fieri debet expressio valoris, non quidem veri, sed taxati, quamvis beneficium majorem esset redditus. Rebuff. in Concordat. tit. de mandat. Apost. §. 8. statumimus, in verb. Ecclesiæ Cathedralis, in fin. Quia taxa non exprimit verum valorem beneficii. Rot. decis. 189. numero 6. part. 1. divers. Monald. consil. 31. num. 73. Idem quod supra tradit Gomel. ad regul. de valore, questione 10.
- 18 Septimo quaeritur, utrum Legatus admittere possit resignationes in favorem, & super illis concedere provisiones. Quidam tenent affirmativam sententiam ea ratione, quia Legatus potest admittere resignationem, rejecta conditione. Franc. Marc. part. 2. decis. 133. Alij distinguunt ut hujusmodi resignationes admittere possit Legatus, sed non collator ordinarius. Charond. lib. 1. respons. 15. Addunt, ad Paris. lib. 9. quest. 9. num. 6.
- Contrarium verius est ex Barbof. de jur. Eccles. univers. lib. 3. cap. 15. numero 46. 48. & 54. & sequent. Rot. recentior. decis. 508. num. 2. part. 4. ubi limitat nisi Legatus, aut Vicelegatus ad hoc haberet specialem facultatem: verum quidquid sit de facultatibus Legationis, in qua non vidi practicatam hanc formam resignationis in favorem, certum est quod in Galliæ non admitterentur provisiones Legationis in vim talium mandatorum conditionalium factæ; & ita semper observatur, præterquam quoad reservationes pensionum, ut postea dicemus, hoc eodem §. numero 31.
- 19 Octavo, non potest etiam Legatus, vel Vicelegatus conferre beneficia vacantia in Curia, uti soli summo Pontifici expressè reservata; adeo ut collatio facta in Legatione non tribuat aliquem titulum, ne quidem coloratum. Garf. part. 5. cap. 3. numero 53. 54. & 55.

lasio facta in Legatione non tribuat aliquem titulum, ne quidem coloratum. Garf. part. 5. cap. 3. numero 53. 54. & 55.

Et quamvis Legato Avenionensi in suis facultatibus concessum sit, ut conferre possit quæcumque beneficia etiam reservata; in fine tamen illius articuli facultatum Legationis adjiciuntur verba illa: Extra tamen Romanam Curiam, etiam in quibuscumque mensibus vacantia: Et tamen opus erat speciali derogatione quoad vacantia in Curia, ut Legato daretur facultas illa conferendi. Rot. decis. 156. num. 2. part. 3. recentior.

Etenim cum reservatio facta fuerit beneficiorum in Curia summo Pontifici, non potest extendi ad Legatum, qui non venit appellatione Romani Pontificis. Barbof. in e. quoad translationem 4. num. 5. de off. Legat. Gutier. de juram. confirmat. part. 1. cap. 52. num. 6. Gondifalvus in tract. de Legat. quest. 9. numero 9. venit tamen Legatus appellatione sedis Apostolicæ, nisi verba proterantur taxativè, vel in materia soli summo Pontifici reservata: cap. si Abbatem, & ibi Gloss. in verb. transseundi. Franc. num. 4. & Geminian. num. 5. de Elect. in 6.

Nonò, Legatus potest creare Protonotarios sedis Apostolicæ (quorum beneficia sunt reservata, ut superius ostendimus) non solum intra terminos sue Legationis existentes, sed etiam extra illos, & in non subditum. Coccin. decis. 349. part. 4. recentior. & decis. 69. quia hic est actus voluntariæ jurisdictionis personam respiciens: ideo potest exerceri ubicunque, neque territorio terminatur. Unde etiam potest Legatus conferre beneficia sue provincie unicuique, etiam esistenti extra provinciam, ex quo collatio est voluntariæ jurisdictionis. Calderin. consil. 3. qui filij sunt legitimi, num. 3. Rot. dicta decis. 69. n. 3. in fin. part. 4. recentior. Ludovil. decis. 353. num. 5. & 6. & decis. 287. num. 11. in addit.

Non tamen potest Legatus destinatus ad unam provinciam, dispensare personam exteram alterius provincie, ad obtinenda beneficia in alia provincia sibi non decreta: quidquid in contrarium consulerit Dec. consil. 207. quem ibi reprobant Addent. Et contra illud consilium fuit judicatum, ut per Rotam coram Ludovil. dicta decis. 287. num. 9.

Decimo, Legatus non potest dispensare cum illegitimis ad obtinenda beneficia curata. Rebuff. in praxi. tit. de dispensat. super defectu natal. numero 45. Nec similiter illos dispensare potest ad obtinendos canonicatus in Ecclesia Cathedrali, qui quoad hoc pari passu ambulant cum curatis. Rot. decis. 2. de fil. presbyt. in novis, & apud Ludovil. dicta decis. 287. numero 5. 6. & 7.

Sed tamen Legatus Avenionensis magnas facultates habet. Primo quidem concessas Juliano de Ruvere Legato Avenionensi, qui postea fuit creatus summus Pontifex anno 1503. & tenuit Legationem Avenionensem ab anno 1476. ad illud tempus: cuiusque facultates communicatæ alijs Legatis successoribus, ut notatur in decis. Rot. Roman. 508. part. 4. recentior. ubi fit mentio hujus concessionis factæ in favorem Eminentissimi Cardinalis Scipionis Burghesii, tunc Legati Avenionensis, & deputationis per ipsum factæ, ac per summum Pontificem confirmatæ in personam Eminentissimi Cardinalis de Bagni, tunc Archiepiscopi Petracensis, & Vicelegati.

In quibus quidem facultatibus summus Pontifex Sixtus IV. per suas patentes Litteras sub anno 1484. kalendis Maii, anno sui Pontificatus nono, concedit eidem Domino Legato potestatem dispensandi cum quibuscumque personis secularibus, vel regularibus

quorumcunque ordinum super defectu natalium, ex quocunque coitu, seu alio vicio: sed apertius in facultate concessa anno 1475. & 10. Kalend. Martii per eundem Sixtum IV. datur potestas eidem Domino Legato dispensandi super defectu natalium, etiam si de soluto & soluta, conjugato & soluta, soluto & conjugata, aut clerico etiam in quocunque sacro aut presbyteratus ordine, aut dignitate, etiam Episcopali constituto, ex soluta vel conjugata, ut ad ad quascunque dignitates, etiam Archiepiscopales vel Abbatiales promoveri possint: necnon etiam pro ordinibus, & beneficiis, & quibuscunque religiosi domibus, ut in eis recipi possint. Et de simili facultate Legatis, aut Nuntiis concessa agit Pyrr. Corrad. in *praxi dispensat. Apostolic. lib. 3. cap. 1. num. 16.* ubi formam hujus facultatis ponit: sicut & Garbar. in *tract. de potest. Legati. lib. 7. num. 5.* Sed hæc quæ Legatis Avenionensibus conceditur, amplior est, latiusque patet; cum etiam extendatur ad dignitates Archiepiscopales, &c.

25 Super defectu vero natalium ad obtinenda beneficia, & Canonatus ac præbendas Ecclesiæ Collegiatae, potest sine dubio Legatus derogare absque speciali facultate; cum etiam Episcopus id facere possit. Gonzal. ad *regul. 8. gloss. 5. num. 58.* & post eum Corrad. in *dicto tract. de dispens. Apostol. lib. 4. c. 3. numero 12.*

26 Undecimò, quamvis ex facultatibus Legationis possit Legatus Avenionensis dispensare super ætate, ut ejus defectu non obstante quis possit promoveri ad ordines, & obtinere quæcumque beneficia, etiam curata; non tamen existimo posse hodie illum dicta facultate uti, propter factam postea Concilii Tridentini constitutionem super beneficiis simplicibus ante 14. ætatis annum non obtinendis, *sess. 23. de reformat. cap. 6.* & de habentibus curam animarum ante 25. ætatis annum *sess. 24. cap. 12.* cui quidem Concilii constitutioni Legatus derogare non potest. Gloss. in *c. cum dilecti, in verb. in ætate, de elect. Abb. in cap. dilecto, num. 5. de Præbend.* Corrad. in *praxi dispensat. lib. 5. c. 5. num. 9.* Sed tamen summe notandum est, quod Rota Romana admisit in provisionibus factis per Vicelegatum Avenionensem, derogationem etiam tacitam Concilii Tridentini: ut apud Burat. *decis. 463. numero 4.* & ibi per Addent. Ideo super hoc maturius cogitandum.

27 Duodecimò, Legatus conferre potest beneficia juris patronatus clericalis, seu Ecclesiastici: *capit. dilectus, de offic. Legat. capit. cum dilectus, de juris patronat.* Rebuff. in *praxi, in 3. part. signat. in verb. necnon juris patronatus.* Gigas de *personibus, quest. 24. numero 1.* Quod ampliatur, ut procedat etiam nulla facta mentione, aut derogatione dicti juris patronatus, *dict. cap. cum dilectus, Covarr. pract. quest. cap. 36. numero 2.*

28 Decimotertio: Quamvis Legati non possint conferre Ecclesias Cathedralis, aut Regulares, aut Collegiatas, seu ipsarum Collegiarum dignitates majores post Pontificalem electivas, *c. deliberatione, de offic. Legat. in 6. Garl. de benefic. part. 5. c. 2. n. 52.* sicut nec conferre potest beneficia summo Pontifici reservata: Item *num. 53.*

Tamen Legati Avenionenses habent facultatem conferendi, prout conferunt omnia beneficia reservata; cum illis Papa concefferit facultatem conferendi quæcumque beneficia secularia, vel regularia, dignitates etiam in Metropolitanis Ecclesiis, & post Pontificalem majores, cum cura, & sine cura, quantumvis affecta vel reservata, in titulum, vel commendam; & de ordine in ordinem transferendi, &

de Monasterio in Monasterium, de Ecclesia ad Ecclesiam, de loco ad locum; & sic translatum in Monasteriis, seu regularibus locis, ad quæ translati fuerint, recipi faciendi. Excipiuntur tamen beneficia vacantia in Curia, ut supra diximus, *num. 20.* necnon vacantia per promotionem ad Episcopatus, & Monasteria consistorialia.

Decimoquarto, quamvis disputetur utrum Legatus beneficia litigiosa conferre possit, ut apud Garl. *dicta part. 5. c. 3. n. 56. & sequentibus.* Tamen omnis dubitatio cessat in Legato Avenionensi, cui data fuit facultas omnes & quascunque beneficiorum resignationes admittendi, etiam reservatorum, vel litigiosorum; & illa conferendi, etiam simpliciter, vel causa permutationis, etiam cum reservatione penionis: ut ex Bulla Sixti sub Datum IV. Kalend. Maii 1484. Anno ejus Pontificatus nono.

Hinc etiam colligitur limitatio eorum quæ dictus Legatus supra n. 9. nempe resignationem conditionem coram Legato fieri non posse; quia hoc non habet locum in Legato Avenionensi, quoad resignationes factas cum reservatione pensionis; nam illas de se recipere, & admittere ac conferre potest vigore commis- sionis sibi à summo Pontifice potestatis: quod etiam approbavit Rot. in *dicta decis. Cavalieri. part. 4. recentior. confirmata decis. 109. part. 1. n. 1.*

Plurima alia concessa sunt Legatis Avenionensibus jura, & facultates, quas si ad longum referre velimus, brevis compendii modum præter institutum nostrum excederemus.

Agendum nunc esset de facultatibus Nuntii ad collationem beneficiorum: sed quia hoc non potest tractari apud nos, ideo sufficit adire Garl. de *tractantem part. 5. cap. 3. §. 1. a numero 80. Rota collectam, 1667.*

Item videndum est quid dicendum de Substituto, seu Locumtenente Vicelegati, utrum videlicet beneficia in absentia illius conferre possit: quod de re Bertrand. *consil. 117. per tot. part. 1. post. ad* concludit Vicelegatos Avenionenses posse derogare locumtenentes pro collatione beneficiorum in causa absentia, vel iusti impedimenti; prout videmus observatum tempore Illustrissimi domini Domini Guillelmi Du Noiset, necnon aliorum Vicelegatorum. Videri etiam potest *dicta decis. 144. quæstionem quod fuit circa facultates Legati, aut Vicelegationis in Gallia recipientis, quæst. Dom. Lud. Bell. consil. 63. per tot. & de episcopali Legati potestate in Delphinatu quoad collationem beneficiorum, Cravet. consil. 177. n. 1. & consil. 100. n. 1.*

Auditores autem Vicelegati nullam habent potestatem circa beneficia, non solum quoad collationem, sed nec quoad causarum, præsertim beneficiorum, decisionem: ex notatis per Franc. Marc. *dict. quest. 348. part. 1.* quia non possunt causas decidere nisi speciali commissione.

Sed tamen ipse hoc limitat, nisi usus sit in contrarium, prout revera talis est quoad causas in instantia introductas, quarum cognitionem debent scribunt Auditores, quando non petunt remitti Ordinarios: juxta *c. omnes causa 26. sess. 24. format. in Concilio Tridentino.*

Sed in causa Appellationis non solent Auditores Legationis procedere sine speciali commissione. Unde nec solent Auditores decernere literas nuntiarias extra Monarchiam, sed hæc sunt sub nominibus Vicelegati, vel Vicelegati: ex notatis per Franc. Marc. *dict. quest. 348. numero 5. versic. verumtamen part. 1.* Et nos ita semper vidimus observari.

Quæst. & Res. benefic. Pars II. Cap. III. §. 7. 271

§. 7.

De Episcopis.

1. Episcopus habet intentionem fundatam in collatione omnium beneficiorum secularium suæ diocesis.
2. In collatore non ordinario, seu proviso ab ipso, leviores requiruntur probationes, si contendat cum proviso Apostolico: plena vero si cum ipso Episcopo, vel proviso ab eo. Et quæ sit diversitatis ratio.
3. Prohibitio facta Episcopis de conferendo beneficia coram ipso resignata suis consanguineis, vel familiaribus, de quibus familiaribus intelligatur.
4. Episcopus conferre potest suis nepotibus, aut familiaribus beneficia vacantia per dimissionem clericatus.
5. Beneficia vacantia per resignationem propter adaptionem incompatibilis, Episcopus proprio nepoti conferre potest, censuit Ricc. Sed ejus opinio rejicitur.
6. Episcopus ante adeptam suam dignitatis possessionem non potest beneficia conferre, & talis proviso nulla est ipso jure.
7. Episcopus extra diocesim existens beneficia sua collationis conferre non prohibetur.
8. Episcopus post adeptam possessionem beneficia propria non potest resignare, Idem si per eum steterit quominus possessionem adeptus fuerit.
9. Post mandatum factum per Episcopum ad resignandum suum Episcopatum, jus habet beneficia conferendi ante admissam resignationem: & quæ sit hac in re differentia inter resignationem puram, & conditionalem.
10. Episcopus non potest canonici in sua Ecclesia onus perpetuum Organista adicere.
11. Episcopus non potest mutare naturam beneficii.
12. In Gallia appellatur tanquam ab abusu, si Episcopus deroget fundationi, & primæ institutioni beneficii.
13. Collatio facta cum onere pecuniæ estimabili, simoniaca est.
14. Constitutio Episcopi, vel Capituli tendens ad exonerationem pecuniariam ipsorum, nulla est, & suspecta.

Episcopus, secundum juris communis dispositionem, fundatam habet intentionem suam in collatione omnium beneficiorum existentium in sua Diocesi. Et contra, qui Ordinarius non est alicujus diocesis, si pretendat sibi in ea competere jus conferendi beneficia, tenetur suam intentionem probare: quia habet contra se juris præsumptionem, *can. omnes Basilicæ, 16. quæst. 7.* quæ præsumptio non solum fundatur in Episcopi auctoritate, sed etiam in beneficii libertate. *Cod. Fabrian. lib. 1. tit. 3. de finit. 11.* † Sed hoc intelligendum est de collatore non ordinario concurrente cum ipso Ordinario; vel de proviso ab ipso qui non est Ordinarius, contendente cum proviso ab Episcopo loci Ordinatio, ut tunc plene jus conferendi probandum sit: non item si concurrant provisus ab alio quam ab Ordinario ex una parte, & provisos Apostolicus ex alia; hoc enim secundo casu leviores & minus plene sufficiunt probationes: non quod Episcopi auctoritas major sit, aut favorabilior auctoritate summi Pontificis; sed quia Pontificia potestas alterius cujuscunque collatoris ordinarii concursus admittit; Ordinarii vero potestas nullum alium admittit.

tere solet, nisi summum Pontificem, qui est Ordinarius Ordinarium: ita *Cod. Fabrian. lib. 1. tit. 3. de finit. 12.* post *Castador. decis. 1. de probationibus.* Adeo ut primo casu non sufficiat probatio juris conferendi per famam, sufficiat tamen in secundo.

Secundo notandum est, Episcopum non posse beneficia coram ipso resignata suis nepotibus, vel consanguineis, aut familiaribus, aut consanguineis resignantis conferre; exceptis tamen beneficiis quæ sunt de jurepatronatus, ut factus per nos fuit explicatum *lib. 1. cap. 33.* Quod tamen de jurepatronatus laicali intelligit Ricc. in *decis. Cur. Neapolit. lib. 3. decis. 81.* Licet Quaranta *ibid.* per nos citatus in *versic. ad majorem, fol. mibi 115. sub verb. beneficiorum resignationes*, loquatur in genere de beneficiis jurepatronatus.

Et his quæ per nos dicta sunt præfata *cap. 33.* addendum est, illam constitutionem prohibentem collationem faciendam Episcopi familiaribus, intelligendam esse de illis familiaribus qui actu deserviunt Episcopo, & continuam exercent commensalitatem in domo. *Parisi. de resignat. lib. 5. quæst. 6. num. 91.* Plura ultra citatos *dist. cap. 33. num. 9. fol. 43.* tradit *Parisi. in loco mox citato. Marius Anton. lib. 1. resolutione ultima, casu 34.* *Fusch. de visitat. lib. 2. cap. 28. num. 23.*

Quibus etiam addo ad limitationem *dist. cap. 33.* quod Bulla Pij V. prohibens admissionem hujusmodi resignationum; ad effectum beneficia conferendi præfatis personis, nec poena in ea contenta locum habent, si quis clericalem statim dimittens, beneficii per consequens incapacem se reddiderit, cum hæc non sit vacatio per resignationem, de qua loquitur Bulla, ut tenet Ricc. in *decis. Cur. Neapolit. part. 3. allegat. 307.*

Sicuti nec locum habet ex eodem authore *eandem parte, decis. 308.* quando beneficium vacat per adaptionem alterius beneficii incompatibilis: tunc enim Episcopus libere suo consanguineo beneficia resignata conferre potest.

Sed ego non video quomodo decisio ista procedere possit, cum beneficia per adaptionem incompatibilis vacantia non possint resignari, sed debeant simpliciter dimitti, ut per *Garl. de benefic. part. 1. cap. 5. num. 58.* Et talis dimissio ex constitutione Clementis VIII. non possit fieri coram Ordinario; sed illa beneficia sint reservata sedi Apostolicæ, ut *ibid. num. 60.* quam constitutionem ampliavit *Paul. V. ut ibid. numero 64.* Ergo impossibile est huic casui applicari decisionem prædictam; cum resignatio non possit fieri ad effectum, ut ab Episcopo collatore ordinario provideatur.

Tertio, quod dictum est, beneficiorum collationem spectare ad Episcopum, intelligendum est ut procedat in Episcopo qui est in possessione, & exercitio suæ dignitatis; alioquin promotus ab eo qui Episcopatus possessionem non acceperat, vel ab eodem provisos, non est capax beneficii: & proviso est ipso jure nulla. *Bald. in l. si tutor, Cod. in quibus caus. restit. non est necess. num. 3.* dicentis quod paria sunt non esse, vel esse & non habere administrationem. *Boët. decis. 171. num. 26.* *Tornet. in sua recollect. Arrest. lib. B. numero 46.*

Post adeptam vero possessionem, beneficia suæ Dioceseos, quamvis extra illam reperiantur, conferre potest, cum sit actus voluntariæ jurisdictionis. *Joan. de Selu. in tract. de benefic. part. 3. quæst. 40. & 63. Covarr. lib. 3. variar. v. sol. cap. 20.* Et præsentatio fieri potest Episcopo extra Diocesim existenti per patronum *Gonzal. ad c. 8. gloss. 62. num. 6.*

Quarto, post adeptam Episcopatus possessionem, 8

Z 4 licet

De Mensibus Episcopalibus, & de Alternativa.

licet Episcopus beneficia suae Dioceseos conferre possit; non tamen potest propria beneficia resignare, quia vacant per promotionem ad Episcopatum, à die videlicet adeptae possessionis ipsius Episcopatus. Gratian. *discept. forens. cap. 296. num. 35. & 223. num. 32.* quemadmodum etiam pensiones commodo extinguuntur: ut diximus supra, *cap. 1. §. 4. num. 102. & 103.*

Imò si promotus ad Episcopatum non faciat se consecrari intra tempus trium mensium, vel non doceat de impedimento propter quod possessionem Episcopatus non fuerit consequutus, perinde est ac si possessionem adeptus fuisset: ad id ut ejus beneficia, & pensiones ex tunc vacare censentur; cum per eum iterum quominus possessionem caperet. Verall. *decis. 401. part. 2.* Gratian. *dicto cap. 223. num. 33.*

Quintò, post mandatum factum ad resignandum Episcopatum, non impeditur Episcopus beneficia conferre ante admissam resignationem, & noticiam ipsius: nisi resignatio esset pura & simplex: siquidem in resignatione conditionali, donec admissa fuerit, Episcopus non perdit titulum, neque possessionem sui Episcopatus: quare usque ad diem notificationis admissae resignationis, interim fructus percipit, inter quos annumeratur beneficiorum collatio: quos tamen percipere non potest post factam puram resignationem: quia censetur ex tunc mortuus civiliter in illo Episcopatu. Imò si fructus perciperit, tenetur ad illorum restitutionem. Gratian. *discept. forens. cap. 127. num. 34. & cap. 159. num. 24. & 25.* Anton. de Marin. *quotid. resol. cap. 103. num. 7.* Quod tamen intelligit locum habere, etiam in resignatione simplici, quando ante illius admissionem, & ante consensum praestitum coram summo Pontifice, & sic re integra, Episcopus poenitentia ductus resignationem revocavit: ex Put. *decis. 105. lib. 3.*

Sed hic opportunè tractari potest de quaestione quam aliàs quidam Episcopus proposuit; videlicet utrum ipse posset saltem per viam statuti perpetui, & cum consensu Capituli imponere onus Organistae canonicatui, vel beneficio in Ecclesia Collegiata erecto; ita ut quicumque canonicatum illum obtineret, seu beneficium, teneretur exercere dictum onus organistae? Cui dubio Ego Respondi anno 1631. Episcopum id facere non posse: † Tum in vim Concilii Tridentini *sess. 25. cap. 5. de reformat.* ubi habetur, Episcopum non posse derogare qualitatibus beneficii: Tum etiam ex dispositione juris communis in *Clement. quia contingit. de religio. domib.* & *cap. significatum, in fin. de prebend. † & in Gallia appellatur tanquam ab abusu ab omnibus clausulis derogatoriis in praedictum fundationis appositis. Theveneau ad Ordinat. Reg. lib. 1. tit. 12. art. 1. & caveretur ordinatione Aurelianensi Caroli IX. art. 21. † Imò collatio sub illo onere facta, videtur simoniaca; cum imponatur per eam beneficio onus, quod est pecunià aestimabile: ut de collatione facta cum onere legendi Theologiam, tradit Moneta *de commut. ultim. vol. cap. 11. num. 320. 345. & 346.* & probatur ex *decis. crimin. 137. post consil. Farinac.* ubi optime explicatur text. in *dicto cap. significatum, de prebend.**

Quod maxime procedit, quia illud onus impositum canonicatui tendit ad exonerationem capitularium, qui tenebantur ad solutionem mercedis unius Organistae: unde magis suspecta est, & nulla dicta Episcopalis constitutio, ex notatis per Garc. de *benefic. part. 8. cap. 1. num. 87.*

- 1 Episcopi assignantur quatuor menses per regulam Cancellaria ad conferendum beneficia, nempe Martius, Junius, September, & December.
- 2 Beneficia vacantia in aliis octo mensibus sunt sub Apostolica reservata.
- 3 Beneficia vacantia in curia, ne quidem in dictis quatuor mensibus per Ordinarios conferri possunt.
- 4 Vacantia per resignationem Episcopi singulis anni mensibus conferre potest: quia regula non suum illo casu locum non habet.
- 5 Beneficia comprehensa in Concordatis non subjacent regulae mensium.
- 6 Reservatio beneficiorum vacantium in Curia censetur sublata per generalem reservationem sublationem.
- 7 Beneficia quae sunt de collatione Cardinalium, non supponuntur regulae mensium.
- 8 Cardinales absentes à Curia non habent jurisdictionis beneficiorum dependentium à iurisdictione Cardinalatus, & quae illa sint.
- 9 Si Cardinalis Episcopus fuerit negligens in conferendo intra sex menses, Papa non censetur devolutio.
- 10 Mensis quo vacatio contingit, simpliciter & summarie exprimi debet pro validitate collationis, & impetrationum coram summo Pontifice factarum.
- 11 Fallit in beneficiis vacantibus per resignationem.
- 12 Fallit secundo in beneficiis quae alio modo sunt reservata, quam per reservationem regulae mensium; tunc enim mensis vacationis exprimi non debet.
- 13 Tertio non debet etiam exprimi mensis in beneficiis iurisdictionis laicalis.
- 14 Quarto non debet exprimi in gratia peculiariter, si in prima gratia fuit expressum.
- 15 Quinto non debet exprimi in consuetudine vacationis; debet tamen exprimi in quaestione Neutri.
- 16 Fallit sexto in collationibus Ordinationis, in quibus mensis exprimi non debet.
- 17 Mensis expressio necessaria est in provisionibus factis per Legatum, vel Nuncium.
- 18 Septimo fallit in provisionibus factis per Papam jure devolutio, in quibus mensis expressio non necessaria.
- 19 Fallit octavo in institutionibus factis ad reservationem; sed hac limitatio coincidi non potest.
- 20 Mensis à quo tempore incipiat, nempe à nocte, computando à prima hora ex duodecim horis horologii.
- 21 Quid juris in locis ubi nullum est horologium vel non fuit auditum.
- 22 Est in arbitrio Episcopi, utrum malis fructibus mensibus, an vero sex alternatis sub collationibus ad alternativam requisitis.
- 23 Pendet à voluntate Episcoporum aut Praelatorum acceptare, vel non acceptare naturam.
- 24 Acceptatio Alternativa quomodo fieri debet, quae ad illam requirantur, ut si valida.

- 25 *Ius alternatiua non competit inferioribus collatoribus, quibus ius conferendi quæsitum est ex privilegio, vel consuetudine.*
- 26 *Capitulum, sede vacante, non potest gaudere Alternatiua.*
- 27 *Episcopi non gaudent alternatiua, nisi verè & realiter resident in sua diocesi, etiamsi ex iusta causa recesserint.*
- 28 *Ufus Alternatiua utrum statim incipiat post illius acceptationem, an verò finito mense.*
- 29 *Mensis Aprilis & Octobris semel facti Apostolici propter absentiam Episcopi, utrum redeunte Episcopo fiant ordinarii.*
- 30 *Quid dicendum sit de mensibus Februarii, & Augusti.*
- 31 *Iunius & December nunquam sunt menses Apostolici, quamvis Episcopus non resideat.*
- 32 *Collatio facta in mense ordinario Alternatiua ab Episcopo tunc residente, non rescinditur, quamvis Episcopus in aliqua mensis parte recedat.*
- 33 *Episcopus non gaudet Alternatiua quoad beneficia qua non sunt libera collationis; & quamvis illa sint.*
- 34 *Si beneficia pertineant per turnum ad Episcopum, & Capitulum, Episcopus adveniente turno suo gaudet Alternatiua.*
- 35 *Turnus in materia Alternatiua, quando collatio spectat per turnum ad Episcopum, & Capitulum; non consumitur per provisiones Apostolicas.*
- 36 *Sed tamen per illas provisiones factas cum derogatione iurisdictionis, turnus dicitur consummatus.*
- 37 *Turnus non dicitur consumptus per provisiones non sortitas effectum.*
- 38 *In Gallia tamen aliud deciditur, nempe solas beneficii collati litteras Graduato turnum facere.*
- 39 *Turnorum materia ubi explicetur. Remissio.*
- 40 *Collatio non minus libera dicitur ad effectum Alternatiua, quamvis beneficium sit conferendum per concursum.*
- 41 *Si Episcopus se ingerat in collatione beneficiorum reservatorum, ipso iure perdit Alternatiavam, sed retinet alios quatuor menses.*
- 42 *Episcopus post acceptatam Alternativam, utrum illi possit renunciare.*

Pro intelligentia Alternatiava supponendum est, quod per regulam 8. Cancellariæ, quæ nunc est nona, assignantur Episcopis & collatoribus ordinariis quatuor menses, ut intra terminum illorum conferre possint beneficia ad illorum collationem spectantia: nempe menses Martii, Junii, Septembris, & Decembris; † illa verò quæ vacant in aliis octo mensibus, nempe Januarii, Februarii, Aprilis, Maii, Julii, Augusti, Octobris, & Novembris, sunt sedi Apostolicæ reservata; siquidem ante illam regulam Episcopi & alii collatores ordinarii poterant in quibuscumque mensibus conferre beneficia ad ipsorum collationem spectantia: hodie verò conferre non possunt, nisi in quatuor mensibus supradictis.

Excipiuntur tamen à prædicta regula beneficia vacantia in Curia: quia illa quocumque mense vacaverint, summus Pontifex privativè confert; nec ullus ordinarius collator circa illorum provisionem se immiscere possit: quod manifestè probatur ex verbis illius regulæ, *Extra Romanam Curiam.*

Secundò excipiuntur à prædicta regula beneficia vacantia per resignationem, in quibus non habet locum illa mensium distinctio; sed semper, & in quolibet mense potest collator ordinarius providere de beneficiis resignatis: ut patet ex verbis dictæ regulæ, ibi: *alias quam per resignationem.*

Tertiò excipiuntur beneficia comprehensa in Concordatis cum sede Apostolica initis, & acceptatis, qualia sunt beneficia sita in Gallia, ubi per Concordata, & per Bullam Leonis X. sub titulo de reservat. sublat. omnes reservationes sublatae sunt, excepta reservatione beneficiorum vacantium in Curia, quæ (ut supra dictum est suo loco) est reservatio clausa in corpore iuris: † Idem per generalem abrogationem omnium reservationum factam in dictis Concordatis, non censetur sublata reservatio beneficiorum vacantium in Curia, ut notavit Rebuff. in Concordat. ad dictum titulum de reservat. sublat. §. 1. vers. & licet non excipiuntur. Huic tamen regulæ mensium supponuntur beneficia Britanniarum. Tournet. lit. B. num. 78.

Quartò excipiuntur beneficia quæ S.R.E. Cardinalium collationi supponuntur, quando Cardinales ratione Episcopatus, Archiepiscopatus, Abbatiz, aut similis beneficii per eos possessi, ius collationis habent; cui summus Pontifex per illam reservationem præjudicare non intendit. Ricc. collectan. 2829. & 2956. Ludovisi. decis. 99. † Quamvis hoc ius collationis non censetur concessum Cardinalibus à Curia absentibus, ratione beneficiorum à titulis sui Cardinalatus dependentium, quorum collatio spectat ad Cardinales quandiu in Romana Curia sunt præsentis, qui vocantur Cardinales titulares de Urbe, & habent titulos suis Cardinalatibus annexos, & optantur per sex antiquiores Cardinales Presbyteros, qui in Urbe tempore vacationis reperiuntur; nempe Ostiensis, Portuensis, Prænestinus, Tusculanus, Sabinenfis, & Albanensis: quia verba illa regulæ quæ excipiunt Cardinales, ibi, *non tamen S.R.E. Cardinalium*, non extenduntur ad dictos Cardinales titulares à Curia absentes: quia obstat illis reservatio regulæ septimæ, in qua Papa reservat beneficia Cardinalium absentium à Curia Romana, dependentia tamen à titulis Cardinalium, ac Diacconiarum ipsorum, ut explicat Cokier ad regul. 8. Cancellar. gloss. 10. num. 5.

Et ex his inferitur, quod si Cardinalis Episcopus fuerit negligens in conferendo intra sex menses, Papi non confert iure devolutio; sed ius istud devolvitur ad proximè immediatum Superiorem: juxta formam cap. 2. de concess. præbend. de qua nos superius hoc cap. §. 4. num. 8. Ratio est, quia hoc beneficium, ratione cuius Cardinalis Episcopus fuit negligens in conferendo, nunquam fuit reservatum; & per consequens devolutio fit eodem modo, quo fieret si Episcopus non esset Cardinalis, ut notavit Cokier loco citato.

Secundò principaliter supponendum est, quod pro validitate collationum quæ fiunt à summo Pontifice, vel Legato, necesse est ut exprimat simpliciter & affirmativè mensis, quo vacatio contigit; idque ad evitandas fraudes, quæ fieri possent in præjudicium Ordinariorum, alias gratia esset nulla. Quod intelligendum est, quando beneficium vacat in mense reservato; nam si vacaret in mense ordinario, non esset necessaria mensis expressio, ut decidit Rot. decis. 79. num. 3. part. 4. recentior.

Verum ista regula nonnullas recipit limitationes, & restrictiones seu interpretationes. Et primò quidem, ut non procedat in beneficiis vacantibus per resignationem

signationem, live in Curia, live extra Curiam factis: quia huiusmodi beneficia resignata non subiacent huic regulæ: ut mox diximus num. 4. Gonzal. ad regul. 8. gloss. 14. num. 1. Rot. decis. 724. num. 1. part. 3. lib. 3.

12 Secundò dicta regula non habet locum in beneficiis, quæ alio modo sunt reservata, seu alio reservationis genere quam vigore regulæ mensium; cum certum sit de beneficiis aliter reservatis Ordinarium se intromittere non posse: & in quocumque mense vacatio contingat, illa semper summo Pontifici esse reservata; & sic non potest in illis considerari aliquid interesse collatoris ordinarii: ut bene comprobatur Put. decis. 25. lib. 3.

13 Tertiò non procedit in beneficiis juris patronatus laicalis: quia sicut in illis non habet locum regula mensium, ita nec obligatio exprimendi mensem, quæ est accessoria ad dictam regulam. Mantica. decis. 278. num. 2.

14 Quartò neque mensis expressio fieri debet in gratia reformatoria, quam vocant *Perinde valere*, si in prima & principali gratia mensis expressus fuerit: si enim non fuerit expressus in prima, exprimi debet in secunda: quia licet eadem solemnitas requiratur in secunda, quæ in prima, ut dicit Joan. Bapt. Ferret. consil. 53. num. 12. post Gemin. consil. 128. tamen in secunda supplicatione reformatoria, inseri semper solet totus tenor primæ gratiæ: atque ideo sufficienter dicitur expressio mensis facta, propter præsertim tenorem primæ in secunda, ut docet Mohehan. decis. 5. de rescriptis.

In nova tamen provisione per obitum, si resignans mortuus fuerit intra viginti dies, mensis omnino exprimendus est: teste Put. decis. 165. lib. 2. quod in Gallia non obtinet locum, ut superius ostendimus *Sup. eodem §. num. 5.* Iud si resignans obierit post tempus congruum ab expeditione cursoris, provisio per obitum dicitur fieri incidenter, uti dependens ab ipsa resignatione: & præterea quia regula mensium in Gallia locum non habet.

15 Quintò non est exprimendus mensis in concessione subrogationis; cum regula loquatur de beneficiis vacantibus, subrogatio verò supponat beneficium non vacare; alioquin non esset subrogatio, quæ supponit ius præexistens; sed esset nova concessio. Put. decis. 433. in correct. ut bene adversus sententiam Gonzal. comprobatur Garc. de benef. part. 5. c. 1. n. 671.

Aliud est in gratia si *Neutri*, quæ supponit nullum ius adversario competere: & per consequens tendit ad beneficium, tanquam verè & actualiter vacans. Quapropter locus est hoc casu huic regulæ, & mensis expressio fieri debet, quia regula loquitur de imputatione beneficiorum vacantium. Gonzal. dicta gloss. 32. num. 24.

16 Sextò, expressio mensis fieri non debet in provisionibus, quæ sunt per collatores ordinarios; sed solum in provisionibus Apostolicis: quia regula mandat expressionem mensis fieri ad evitandas fraudes, quæ fieri possent in præjudicium Ordinariorum; quæ ratio cessat, dum provisio fit ab ipsis Ordinariis. Item quia Episcopi, & alii inferiores collatores, ut plurimum habent notitiam temporis vacationis. Ricc. collect. 1141. in fin. versic. *limita secundò.*

17 In provisionibus verò factis per Legatum vel per Nuntium necessaria est expressio mensis; quia in illis eadem viget ratio præjudicii Ordinariorum, quæ in Papa. Garc. dicta part. 5. cap. 3. num. 138. & de Nuntio tradit Seraph. decis. 285. num. 8. quia Nuntii & Legati signant gratias beneficiorum eodem modo quo Papa, ut *ibid.* per Seraphinum.

Septimò limita, ut non procedat in provisionibus, quæ sunt per Papam iure devoluto: quia tunc solum fit præjudicium Ordinario, quem conferre non posse certum est; cum ius conferendi amiserit propter suam negligentiam: & per hanc rationem concludit Gonzal. dicta gloss. 32. num. 62.

Octavò, non procedit regula in institutionibus factis ad præsentationem: quia institutio est iustitia, & non gratia. Abb. in cap. *authoritate*, & in cap. *ex fratribus*, de instit. Ideo verba regulæ non conveniunt, quando agitur de institutione, & præsentatione; cum loquatur de gratis Apostolicis: institutio autem gratia non est. Seraphin. dicta decis. 285. num. 1. iuncto num. 5. quæ decisio, si vera est, procedit etiam in institutione facta ad præsentationem Patroni Clerici; nisi dicamus illam contineri sub nomine gratiæ, ex eo quod Papa admittit præsentationem Patroni clerici, cui derogare poterat; & non derogando, videtur gratiam facere.

Mensis autem iste incipit à media nocte præcedenti, dum pulsatur primus ictus horologii, & decem mediæ noctis; & finitur in media nocte sequenti ultimum diem mensis, dum similiter pulsatur prima hora ex duodecim ictibus horologii: advertit Garc. de benef. dicta part. 5. cap. 1. num. 32. Sanch. de matrim. lib. 2. disp. 41. num. 40. & *ibid.* nullum est horologium, vel non fuit auditum, procedendum est ad iudicia hominum, vel ad coniecturas probabiles. Garc. *ibid.* num. 526.

Tertiò, principaliter supponendum est, quod summus Pontifex pro majori gratificatione Episcoporum, Archiepiscoporum, & Patriarcharum, quibus ius ordinariæ collationis competit, voluit ut in illorum potestate, non solum habere illos quatuor menses Martii, Junii, Septembris, & Decembris; sed alternativè sex menses: ita ut primus semper Pontifici sit reservatus, nempe Januarius, quem Ordinarius conferre nullo modo potest: deinde verò mense, nempe Februario, licitum fit Ordinario conferre: tertius mensis ad Pontificium collationem, quartus ad Ordinarium spectat. Sic alternatim semper computando, ut Januarius, Martius, Maius, Julius, September & November sunt reservati; alii verò sex menses, nulla reservatione affecti; nempe Februarius, Aprilis, Junius, Augustus, October, & December qui spectant ad Pontificem, & quibus durantibus datur illi facultas collationis, dummodò concurrant conditiones infra scriptæ.

Primò, quod sit in electione Episcoporum, Archiepiscoporum & Patriarcharum acceptatio vel receptio Alternativæ: quæ acceptatio, quælibet sex mensibus: quod si nolint illam acceptare, procedent solum quatuor mensibus prædictis.

Secundò, ista acceptatio, ad hoc ut fiat in Ordinario qui vult gaudere Alternativâ, debet fieri per patentes litteras propria manu Ordinarii vel per patentes litteras propria manu Ordinarii vel per patentes litteras propria manu Ordinarii vel per patentes litteras propria manu Ordinarii, & illarum subscriptas, ejusque sigillo munitas, & ad Decretum cuiusque civitatis & diocesis datas, & ad Decretum Urbis transmissas, atque ab eo recognitas; & receptam dictam transmissionem, receptionem & receptam nem Alternativâ frui non potest: & sic tenetur bet quatuor menses in tali casu.

Tertiò ius istud Alternativæ non potest competere Capitulo, nec Archidiacono aut aliis inferioribus collatoribus, quibus ius conferendi competit ex privilegio, statuto, vel consuetudine: quod præcedit verbis regulæ, & dictionibus taxativis in illa positæ, & ipsi dumtaxat. ¶ Iud nec ipsum Capitulum vacante, gaudere potest Alternativâ, ut notat Quier ad dictam regulam §. *Cancellaria* 2. gloss. 15. Quier

Quæst. & Resol. benef. Pars II. Cap. III. §. 8. 275

27 Quædò, ad hoc ut Episcopi & similes gaudeant privilegio Alternativæ, requiritur quod verè, realiter, & non fide, etiam sub prætextu absentiae justæ & probabilis, resideant actualiter in sua diocesi: nam si recesserint etiam ex justa causa, & ad modicum tempus, privantur privilegio Alternativæ. Cokier ad dictam regulam §. gloss. 15. num. 3. & 4.

Quod ut melius intelligatur, notandæ sunt aliquæ regulæ, quas super residentia collatorum ad effectum Alternativæ, ponit Barbof. de offic. & potest. Episcop. part. 3. alleg. 53. num. 38. & seq.

28 Prima, Episcopus non gaudet Alternativa, non probatâ residentia, neque habetur pro residente, si ut plurimum in alio loco solet habitare extra diocesim, etiam si in illo remaneret propter officium Inquisitoris sanctæ fidei; quamvis aliquando in certis temporibus visitaret suam diocesim: quia talis visitatio non constituit veram residentiam, quæ fiat cum animo perpetuò ibi remanendi, ut dicitur apud Ludovif. decis. 70. adeo ut provifus ab Ordinario vigore Alternativæ, licet sit in possessione, teneatur nihilominus probare non solum acceptationem Alternativæ; sed etiam hanc qualitatem residentia. Addit, ad Ludovif. decis. 94. num. 11.

Sed illa acceptatio Alternativæ si facta fuerit in medio mensis, quamvis Episcopus toto illo mense residentiam fecerit in diocesi, non facit ut propterea mensis ille computetur in Alternativâ: quia regula loquitur de mense integrali; & non de singulis illius diebus: per text. in l. cum qui ades, ff. de usucapion. Et ideo quamvis Alternativa fuerit recepta in Datariâ in aliquo mense Apostolico, non incipit illius usus nisi toto mense peracto, ut copiose explicat Rot. decis. 144. per tot. part. 2. recentior. sequitur Rub. in singulari, ad decis. Rota, circa decis. Blanchetti, in Faventin. Canoniciatus, 16. Decembris 1585.

Si verò Alternativa recepta fuerit in Datariâ in aliquo mense ordinario, veluti Martio, qui per acceptationem Alternativæ sit reservatus; tunc statim illius privilegium incipit, non expectato fine mensis, ut per Barbof. ibid. Rot. decis. 349. num. 1. part. 3. recentior.

29 Secunda regula: menses Aprilis, & Octobris semel facti Apostolici propter absentiam Ordinarii, remanent Apostolici usque ad finem mensis; quamvis postea Ordinarius redeat ad residentiam.

30 Tertia regula: menses Februarii, & Augusti, licet semel propter absentiam Ordinarii facti fuerint Apostolici, desinent esse Apostolici ab illa die qua Ordinarius ad suam residentiam revertitur animo ibi perpetuò remanendi. Barbof. loco citato.

31 Quarta regula: menses Junii, & Decembris nunquam sunt Apostolici; sed semper pertinent ad Ordinarium, quamvis ipse nunquam resideat, ut bene probatur ex Martin. Andr. decis. Rota 110. inter impressas sub ejus nomine: ex cujus dictis colligitur.

32 Quinta regula: quod si collatio legitimè facta fuerit ab Episcopo habente jus Alternativæ in aliquo mense ordinario ipsius alternativæ, si postea residere destinat intra eundem mensem, non propterea revocatur collatio per eum legitimè facta, ut habetur in dicta decis. 110. n. 24. quia quod legitimè factum est, ex causa supervenienti non vitatur.

33 Quædò principaliter supponendum est, quod dicta regula mensium, quoad istam secundam partem, non procedit; nec Episcopus gaudere potest Alternativâ, quando agitur de beneficiis quæ non sunt libertæ collationis: talia autem dicuntur quando non solum Episcopus, sed ipse simul cum alio conferre

teneatur: quia in istis beneficiis simultaneæ collationis cessat regula.

Si tamen Episcopus & Capitulum, aut alius qui simul cum Episcopo conferre debet, dividerent inter se per turnum jus & exercitium conferendi hujusmodi beneficia simultaneæ collationis: tunc Episcopus in suo turno gauderet Alternativâ; cum collatio in suo turno Episcopo remaneat libertæ collationis. Seraphin. decis. 1296. num. 8. Rot. decis. 232. num. 4. part. 1. recentior. Quod intellige juxta tradita per Addent. ad Ludovif. decis. 95. num. 7. ut non procedat, quando Papa divisionem istam per turnum confirmasset cum clausula, *salvis affectionibus & reservationibus*, & sine illarum præjudicio: tunc enim, licet Episcopus libertatem habeat collationem in suo turno; non tamen ideo gaudet Alternativâ. Rot. decis. 683. num. 6. part. 3. recentior. & decis. 100. n. 8. part. 4. recentior. tom. 2.

In hac autem turnorum materia advertendum est, quod dum agitur de Alternativâ, turnus non est consumptus in ipsius Episcopi præjudicium per provisiones Apostolicas, quando jus conferendi spectat alternis vicibus inter Episcopum, & Capitulum, ut notat Gonzal. ad regul. §. gloss. 45. §. 1. n. 31.

Sed dum agitur de duobus Patronis, inter quos jus præsentandi alternatim per turnum divisum est; ordo inter duos illos Patronos competens dicitur consumptus per provisionem à summo Pontifice factam, cum derogatione juris patronatus: ita ut ille, qui pro illa vice præsentare debebat, perinde sit ac si præsentaret. Unde in proximè tunc sequenti præsentatione, seu vacatione, non ille, sed alter patronus turnum ingreditur, & jus præsentandi illi competet. Donat. Anton. de Marin. lib. 1. resol. 228. post Roch. de Curt. in tract. juris patron. in verb. jus in 6. quæst. num. 11. Lambertini. in eodem tract. in 3. part. lib. 2. quæst. 9. art. 26.

Si tamen provisiones non fuerint sortitæ effectum, non dicitur turnus consumptus; nec jus ab habente potestatem conferendi vel præsentandi in illo turno numerari potest: quia perinde est ac si nulla facta esset collatio, vel præsentatio. Gonzal. dicta gloss. 45. §. 3. num. 4.

Attamen in Gallia, solas beneficii Graduato collati litteras turnum facere, decisum fuit apud Tournet in recollect. Arrestorum benefic. list. B. num. 31. ubi plura de hoc barbaro Turni nomine. Et fusè de tota hac turnorum materia, Gonzal. dicta gloss. 45. §. 3.

Non impeditur etiam collationis libertas, quamvis beneficium sit parochiale, & ea ratione collatio non videatur libera; cum illud digniori; & magis idoneo sit conferendum per concursum. Ricc. collectan. 1374. versic. Quædò, ubi sic in Rota decisum fuisse testatur; nempe quod propter concursum non impeditur libertas collationis.

Quintò principaliter notandum est, quod si Episcopus in collatione beneficiorum per regulam mensium, ut dictum est, reservatorum sese intrinsecerit; dictæ Alternativæ usu & privilegio ipso jure privatus existit. Sed hoc casu semper suos quatuor menses retinebit, quos cessante Alternativâ habiturus erat tanquam Ordinarius; nempe Martii, Junii, Septembris, & Decembris; ad quos statim restituitur: & Papa ad reliquos octo menses, prout prius fiebat, ante acceptationem Alternativæ, ut DD. in explicatione dictæ regulæ communiter tenent.

Sextò principaliter notandum est, quod Episcopus aut similes personæ post acceptatam Alternativam pœnitere quidem possunt re integra, nempe antequam Datarius litteras patentes super illius acceptatione

tione receperit, si intimatio illius revocationis legitime, & congruo tempore facta fuerit: Gratian. *discept. forens.* cap. 191. n. 24. 25. alioquin si semel acceptatio Alternativæ fuerit approbata, non potest Episcopus variare, & ab illa acceptatione recedere. Monald. *consil.* 105. n. 12. Cassad. *de prabend.* decis. 8. num. 5. Rot. *decis.* 289. part. 3. recentior. Quia acceptatio illa Alternativæ habet vim cujusdam contractus inter Papam, & Ordinarium collatorem.

S. 9.

De Abbatibus, Abbatissis, & Canonissis.

- 1 Abbates, & alii Prelati inferiores non habent regulariter potestatem conferendi beneficia.
- 2 Episcopi habuerunt à Papa potestatem conferendi ab ipso nascentis Ecclesie exordio.
- 3 Abbates, & alii Prelati inferiores possunt consuetudine, prescriptione, vel privilegio acquirere jus conferendi beneficia Ecclesiastica.
- 4 Non solum jus conferendi prescribi potest per Prelatos inferiores, sed etiam jus authorizandi quoad administrationem Parochia seu curæ animarum, ex veriori sententia, & n. 11.
- 5 Jura Episcopis competentia, in triplici sunt differentia.
- 6 Quenam sint, & in quibus consistant jura Episcopis ratione ordinis competentia.
- 7 In quibus consistant jura jurisdictionalia Episcopis.
- 8 Jura quanam sint quæ competunt Episcopis simpliciter ratione dignitatis Episcopalis.
- 9 Prelati inferiores prescribere possunt jura Episcopalia, quæ non sunt ordinis.
- 10 Ampliatur, ut etiam simplex clericus illa jura quæ non sunt ordinis, prescribere possit.
- 12 Abbates, & Prelati regulares, possunt prescriptione sibi acquirere territorium separatum à diocesi Episcopis.
- 13 Abbates, seu Prelati regulares qui jus separati territorii prescriptione acquisiverunt, habent jus conferendi beneficia.
- 14 Prelati inferiores qui jurisdictionem habent quasi Episcopalem, si habuerint jus congregandi Synodum, & eligendi Examinatores juxta Concilium, possunt indicare concursus in Parochialibus.
- 15 Quæ requirantur ad hoc ut Prelatus inferior possit concursus indicare.
- 16 Episcopus manutenendus est in quasi possessione deputandi Examinatores ad concursus, etiam in locis nullius diocesis, ubi Prelati inferiores habent jurisdictionem quasi Episcopalem; nisi doceatur de jure faciendi concursus illis competenti.
- 17 Episcopo non datur manutentio, imò datur Abbatibus in quasi possessione conferendi capellanias amovibiles à monasterio dependentes, seu unitas.
- 18 Vicarii perpetui in Ecclesiis unitis deputandi sunt ad illorum nominationem, quorum beneficiis seu Ecclesiis facta fuit unio, cum approbatione tamen Ordinarii.
- 19 Quando Ecclesia fuit unita Monasterio pleno jure, tunc Abbas habet jus conferendi etiam quoad institutionem authorizabilem ad curam exercendam: & quomodo.
- 20 Abbates qui jus prescripserunt conferendi, non

tamen possunt admittere resignationes.

- 21 Abbates exempti possunt admittere resignationes beneficiorum.
- 22 Jus admittendi resignationes competit Abbatibus, vel Prelatis inferioribus habentibus jurisdictionem quasi Episcopalem. Idem de permutationibus dicendum est.
- 23 Abbas habens jurisdictionem quasi Episcopalem, omnia jura Episcopis competentia exercere potest, exceptis iis quæ sunt ordinis; cum habeat territorium à Diocesi separatum.
- 24 In beneficiis regularibus quæ suum habent Superiorem, Episcopus non habet intentionem suam datam quoad illorum collationem. Intelleximus n. 29.
- 25 Abbas una cum conventu beneficia unita conferre potest.
- 26 Ampliatur hoc ut procedat tam in beneficiis clivis, quam collatis.
- 27 Limitatur nisi adsit consuetudo, vel privilegium in contrarium.
- 28 Limitatur secundo ut hoc verum sit in beneficiis conventualibus; nam non conventuales conferuntur per Superiores non conventuales sine conventu, quando jus conferendi prescripserunt.
- 29 Collatio beneficiorum pertinet ad Episcopum in Monasteriis non exemptis.
- 30 Abbas in Monasteriis obedientiarum quasi electum à Capitulo rejicere, & confirmationem illius recusare, ac electum & admittendum vocare.
- 31 Simultanea conventus cum Abbate collatio, proceditur per collationes antecedentes à solis Abbate pleno jure factas: & in hoc multum per ultimum status.
- 32 Beneficia inferiora conferri possunt per Prelatos sine Capitulo.
- 33 Abbas providet de beneficiis quæ sunt Membrum, vel Grangia Abbatie.
- 34 Abbas, qui Monachos habet obedientiarum, potest illos cogere ad accipienda beneficia in Monasterio ejusdem ordinis.
- 35 Monachus de jure prohibetur beneficia in Monasterio adipisci.
- 36 Utrum Abbas possit cogere Monachos ad accipiendum beneficium. Remissio.
- 37 Monachi obedientiarum, quorum beneficia sunt amovibilia, non possunt conquiri si beneficium fuerit pensione oneratum; cum ipsi proprium beneficium non possint.
- 38 Monachi peculium habere possunt ex privilegio Superiorum.
- 39 Mortuo religioso non succedunt ejus collationes, sed ejus Abbas jure solius.
- 40 Abbas non potest possidere priorem ab ipso Monasterio dependentem: Monachus vero ex dispensatione Apostolica potest duos priores in Monasterio dependentes assignari.
- 41 Abbatissa potest esse capax collationis beneficiorum, etiam si curam habeant animarum, & xam; sed in parochialibus concursus non potest Episcopo.
- 42 Abbatia in Gallia sunt suppositæ Regie nominationi, exceptis tamen temporalibus, quales sunt Abbatia Montis Cassini, & Sancti Flauri Lerins.
- 43 Quoad Regiam Abbatiarum nominationem, servanda est.

- 44 Abbatissa electa habens Regiam nominationem posterioriorem, præferenda est anteriori nominata habenti minorem vocum partem.
- 45 Canonissa, quæ sunt in quibusdam locis, non sunt verè Moniales: quia non emittunt vota substantialia religionis.
- 46 Canonissa possunt habere collationem simultaneam cum Abbatissa, officiorum, & beneficiorum.
- 47 Canonissarum præbenda non sunt beneficia, & sunt verè temporales.
- 48 Canonissa pro tempore quo manent in Monasterio, tenentur ad obedientiam erga Abbatissam.

Totam Abbatum & Abbatissarum materiam hic tractare nostri non est instituti, de quibus ad sunt tractatus speciales præsertim per Tamburin, editi: & de Abbatibus plura habet Vifel. lib. 1. commun. conclus. in verb. Abbas, conclus. 1. & de electione Abbatum conclus. 2. plura etiam Donat. Antonin. de Matin. quotidianar. conclus. resolut. 1. per tot. sicut & de Abbatissis & illarum electione, idem Vifel. conclus. 3. sed solum de Abbatibus agendum est in ordine ad collationem beneficiorum, aut illorum obtentionem.

1 Primò igitur advertendum est, Abbates & Prælatos inferiores regulariter non habere jus conferendi beneficia; sed jus illud propriè ad Episcopos, non autem ad Prælatos inferiores spectare: c. 2. & 3. de institut. Gonzal. ad regul. 8. Cancellar. §. 1. præmial. n. 21. & quam potestatem etiam Episcopi habuerunt à Papa ab initio nascentis Ecclesiæ: Gloss. in c. quancumque 18. circa med. & ibi DD. de electione. & ad hoc facit Concil. Tridentin. sess. 1. c. 13. in illis verbis: nisi Episcopo loci Ordinario, ad quem provisiō seu institutio ipsius beneficii cessante privilegio, iure pertinet.

3 Possunt tamen Abbates, & alii inferiores acquirere jus instituendi, & beneficia conferendi ex privilegio, consuetudine, vel præscriptione immemoriali, c. 2. & 3. de institut. Lambertin. de jurepatron. lib. 2. part. 3. q. 1. artic. 10. fol. mibi 208. vers. & Vbi tamen aliud dicendum asserit quoad institutionem autorizabilem, per quam tribuitur potestas exercendi curam secundum opinionem aliquorum, quam tamen ipse reprobat dicens quòd etiam per simplicem clericum præscribi potest jus instituendi, imò & ipsa institutio autorizabilis, per quam conceditur alicui facultas exercendi curam animarum: quia clericus est persona habilis, & potest acquirere hujusmodi jura particularia.

5 Super quo tamen notandum est, quod jura Episcopalia in triplici sunt differentia. Quædam competunt Episcopo ratione ordinis; quædam verò ratione jurisdictionis; alia denique competunt ratione simplicis Episcopalis dignitatis. & Competentia Episcopo ratione ordinis, sunt illa quæ enumerantur per Gloss. finalem, in c. transmissam, de electione. per text. in c. quanto, de consuetudine, scilicet Clericos ordinare, illos deponere, Christum & alia olea consecrare, Ecclesias & Altaria consecrare, Virgines benedicere, & alia de quibus Anton. de Buttr. conf. 19. column. 5. ubi singulos casus explicat.

7 Jura verò competentia Episcopo ratione jurisdictionis sunt, judicare, excommunicare, corrigere, beneficia conferre, præsentatos instituere, electos confirmare, & similia quæ enumerantur per Gloss. in d. c. transmissam, de electione, & per text. in c. conqurente, de offic. Ordinar.

8 Competentia denique Episcopo ratione simplicis dignitatis Episcopalis sunt, veluti publicas penitentias injungere, indulgentias, illarumque literas concedere: de quibus in c. accedentibus 12. de excess. Prælat. Tom. 1. Pars I.

Hoc præsupposito dicendum, quod ea quæ sunt ordinis, nullo modo præscribi possunt; sed ea quæ sunt jurisdictionis, vel simplicis dignitatis Episcopalis possunt præscribi per Abbatem, vel alium Prælatum inferiorem, dicto c. accedentibus 12. & ibi Abb. & non solum per Prælatum, sed etiam per simplicem Clericum: ut notat Lambertin. de jurepatronat. qui id fasè comprobatur lib. 1. part. 1. q. 9. artic. 3. n. 18. & multis sequentibus.

Vnde etià Abbas, vel Prælatus regularis præscribere potest hujusmodi jura Episcopalia, exceptis iis quæ sunt ordinis; veluti jus cognoscendi de causis matrimonialibus, quæ respiciunt Episcopalem dignitatem: ut habetur in d. c. accedentibus. cum ibi notat. per DD.

Et per consequens Abbas seu Prælatus regularis potest præscribere adversus Episcopum, non solum jus conferendi beneficia, sed etiam instituendi in illis per institutionem autorizabilem, ut notat Balb. in tract. de prescript. 5. part. principal. part. 1. quæst. 1. n. 9.

Et sicut potest Abbas præscribere adversus Episcopum jus conferendi, & approbandi ad exercitium curæ animarum: ita potest sibi acquirere præscriptione, privilegio vel consuetudine jus habendi territorium separatim cum jurisdictione Episcopi: ut fasè ostendimus lib. 1. c. 60. & Et hoc casu Abbas qui hujusmodi jus acquisivit, habet jus conferendi beneficia, & curatos approbandi: Barbof. de iur. Eccles. univers. lib. 1. c. 17. n. 102. & in tract. de potest. Episc. part. 3. allegat. 69. n. 4. ubi quoddam hujusmodi Abbates possunt admittere beneficiorum resignationes, non solum conferre potest beneficia, sed etiam indicere concursum in Ecclesiis parochialibus, dummodò habeat jus congregandi Synodum, & eligendi Examinatores juxta formam dicti Concilii: ut determinavit sacra Congreg. teste Ric. in prax. rer. for. Eccl. dec. 424. & ad hoc enim ut inferior collator possit facere concursum juxta formam Concilii sess. 24. de ref. c. 18. tria copulativè requiruntur.

13 Primò quod locus, in quo Ecclesia sita est, sit nullius Diocesis, & immediatè subditus Sedi Apostolicæ. Secundò quod collator habeat in eo omnimodam & quasi Episcopalem jurisdictionem. Tertiò quod habeat jus congregandi Synodum, & sit solitus congregare; & si Abbas, aut Prælatus regularis alio modo provideat in casibus in quibus locus est concursus, provisiō nulla erit. Mantie, decis. 228. num. 5. & Vnde Episcopo danda est manutentio in quasi possessione deputandi Examinatores, etiam pro collatione parochialis loci vicini, qui dicitur esse nullius diocesis (quod explicatum fuit dicto c. 60. lib. 1.) donec Abbas docuerit sibi competere jus faciendi concursum. Mantie, dicta decis. 228. n. 6.

16 Sicut è converso, Abbati danda est manutentio adversus Episcopum in quasi possessione deputandi Capellanum amovibilem in Ecclesia, tanquam Monasterio unita; licet præsumptio juris sit Ecclesias esse liberas. Marefcor. lib. 1. var. resolut. c. 11. n. 44. Ludovif. decis. 370. n. 1. & per totam decisionem.

Episcopus quoque manutendus non est, probatà quasi possessione liberè conferendi per concursum Vicariam perpetuam Capitulo unitam (cum facultate Vicarium nominandi) nullà expectatà electione vel nominatione, quia constitutio Pii V. expressè resistit, quæ est 47. inter ejusdem constitutiones, in §. 4. incipiente Volumus, ubi mandatur Vicarios eligi & deputari perpetuos, ad electionem & nominationem illorum, quorum Ecclesiis factæ sunt uniones, cum approbatione tamen Ordinarii, & prævio examine. Rot. apud. Post. decis. 186. n. 3.

18 Secundo loco advertendū est, quòd quando Ecclesia fuit unita pleno jure Monasterio, censetur eo ipsa

19

De Prioratibus simplicibus, conventualibus, semiconventualibus, & claustralibus.

- 37 Septimò notandum est, quod quando agitur de Monachis obedientiaris, quorum Beneficia sunt amovibilia ad nutum Abbatis; tales religiosi habent nudam administrationem fructuum: & si super beneficiis regularibus & manualibus per eos possessis imposta fuerit pensio, nihil possunt opponere adversus huiusmodi pensiones; cum proprium habere non possint, ut bene probat Gratian. *discept. forens. cap. 617. num. 29. & sequent.* Si verò agatur de religiosi, qui non adeo strictam vovent paupertatem; hi poterunt disponere de fructibus suorum beneficiorum in vita, eodem modo quo clerici seculares; cum non repugnet voto paupertatis habere peculium ex permisso Superioris. Rot. *decis. 772. num. 4. part. 1. divers. L. c. & ibi Addent. litt. R. n. 42.* Sed religioso mortuo excluduntur eius affines, & locus est spolio in favorem Abbatis, vel conventus. Addit. ad L. *ut dicta litter. R. num. 42.*
- 40 Octavò notandum est, quod Abbas non potest obtinere provisionem prioratus dependentis ab eius Abbacia; potest tamen ex dispensatione Apostolica Monachus obtinere duos prioratus ab eadem Abbacia dependentes. L. *ut dicta litter. B. num. 8. Chopin. lib. 1. Monastic. tit. ult. num. 24. in princip.*
- 41 Novò, quod attinet ad Abbatissas, verum est quod possunt esse capaces conferendi beneficia, etiam si sint curata; in curatis tamen exigitur concursus à Concilio Tridentino requisitus: sed examen fieri debet coram Ordinario, ad quem spectat eligere digniorem. Marc. Ant. *lib. 1. resol. 63. Ricc. collectan. 1675.*
- 42 Decimò advertendum est, quod licet Abbatia secularis in Gallia sint sub Regia nominatione, ut notat Peleus *lib. 1. action. forens. cap. 28.* tamen Abbatia regulares sunt extra nominationem Regiam, quando sunt temporales; quales sunt Abbatia dependentes à Monte Cassino, sicut Abbatia Sancti Honorati de Lerins, quae non supponuntur Regiae nominationi, quia sunt quinquennales. Rebuff. *in Concordat. §. fin. de Reg. ad Pralatur. nominat. in verb.*
- 43 Prælatur. Peleus *lib. 1. action. forens. cap. 9.* in omnibus tamen servanda est consuetudo: ut dicit idem Peleus *lib. 1. action. forens. cap. 13.* ubi ostendit, quod Abbatissam electam à majori parte monialium, habentem Regiam nominationem, quantumvis posteriorem, praefendam esse electae à minori parte; quamvis habeat pro se Regiam nominationem tempore anteriorem.
- 45 Undecimò notandum est, quod licet aliquae in iure reperiantur Canonissae; tamen illae non sunt religiosae, sed omnino seculares: quia quandoque exeant, & exire possunt de monasterio, imò & matrimonium contrahere: unde improprie Moniales, & Canonissae nuncupantur. Gloss. *in cap. dilecta, in verb. Canonissas, de majorit. & obedient. & in cap. in demeritis, §. supradicta, in verb. provinciarum, de election. in 6. & utrobique Doctores.*
- 46 Possunt tamen istae Canonissae habere collationem beneficiorum, & officiorum infimalium cum Abbatissas. Burat. *decis. 821. num. 6.* Sed praebendae ipsarum non sunt beneficia, neque beneficiorum appellatio continentur; cum sint merè temporales, & nihil habeant spiritualitatis, adeo ut super talibus praebendis non possit committi simonia. Lotter. *de re benef. lib. 1. quaest. 10. num. 15. post Verall. decis. 356. n. 6. p. 2.*
- 48 Addent. ad Burat. *decis. 827. n. 9.* Et istae Canonissae pro tempore quo permanent in monasterio, tenentur recognoscere Abbatissam uti Superiorem, illique obedientiam praestare; & videntur quodammodo Oblatae. Addit. ad Burat. *decis. 840. num. 5. & 6.*

Tom. I. Pars I.

- 1 Beneficiorum regularium diviso in simplicia, & duplicia.
- 2 Beneficia regularia duplicia quae dicantur.
- 3 Prioratus alii sunt conventuales, alii claustrales; & qui dicantur conventuales.
- 4 Priores conventuales habent curam & administrationem conventus, tam quoad spiritualia, quam quoad temporalia.
- 5 Priores conventuales sunt constituti in dignitate Ecclesiastica; & ideo sunt capaces delegationis Apostolicae.
- 6 Prioratus Conventuales non sunt collativi, sed electivi.
- 7 Prioratus simplex est qui nullam habet administrationem: & num. 1.
- 8 Priores claustrales possunt etiam quandoque per electionem assumi.
- 9 Priores claustrales habent supra se Abbatem in eodem monasterio degentem.
- 10 Unde processerit origo Prioratum ab Abbacia dependentium.
- 11 Prioratus qui sint semiconventuales, & quae de causa sic nuncupentur.
- 12 Prioratus obedientiaris quare sic nuncupati.
- 13 Prioratus amovibiles sunt, quando Monachi ab Abbate alicui ruri seu grangia Monasterii praeficiuntur; & isti vocem habent in electionibus Monasterii, quia sunt veri Monachi.
- 14 Prioratus claustrales sunt ad libitum revocabiles, malitia Abbatis cessante.
- 15 Priores conventuales non possunt ad nutum Abbatis revocari: quia non Abbas solus, sed conventus illorum habet electionem.
- 16 Prioratus seculares qui sint, & quare sic nuncupentur.
- 17 In prioratibus verè electivis, qui post se confirmationem Superioris requirunt, Rex habet nominationem iuxta formam Concordatorum.
- 18 Rex non nominat nisi in prioratibus in quibus proceeditur ad electionem, servata forma cap. quia propter, de election.
- 19 In prioratibus claustralibus Ecclesia non dicitur viduata per obitum Prioris: ideo non est necessaria forma dicti cap. quia propter. Unde Rex illorum non habet nominationem.

Beneficia regularia quaedam sunt simplicia, alia vero non simplicia sunt quibus simplex munus & onus monachale impositum est, veluti Prioratus simplex, Monachus, & Canonicatus regularis: cap. quod Dei timorem, & cap. final. de stat. Monach. Clementin. ne in agro, de statu monachorum. Gloss. in Clementin. Dispendiosam, in verb. in beneficis, de iudic.

Duplicia verò beneficia regularia sunt ea, quibus duplex onus impositum est; nempe tam circa personas, quam circa bona Monasterii: cap. quanto, in fin. de offic. Ordinari. cap. cum ad Monasterium, cap. in singulis, de statu Monach. cuiusmodi sunt Abbatia, de quibus in §. praecedenti actum est; & prioratus.

Prioratus in duplici sunt differentia: aliqui enim sunt Conventuales, alii verò Claustrales. Conventuales Priores illi dicuntur qui praesunt monasteriis, & in illis degunt, nullos supra se habentes in illis Monasteriis Abbates qui ibi degant; & isti sunt loco Abbatis. Panorm. in c. cum illorum, n. 13. de sent. excom. muni.

- munio. probatur in cap. nisi essent, de prabend. & in
 4 Clementin. ne in agro, de statu Monach. in §. ceterum. †
 Et isti curam habent & administrationem conventus
 tam quoad spiritualia, quam quoad bonorum tem-
 poralium administrationem: dicto cap. nisi essent, &
 5 dicto §. ceterum, Gonzal. gloss. 8. n. 113. † Et isti Priores
 conventuales dicuntur in dignitate Ecclesiastica
 constituti: unde sunt capaces delegationis causarum
 sibi à summo Pontifice faciendæ, secundum formam
 cap. statum, de rescript. in 6. ut probatur in Clemen-
 tin. 2. & ibi Gloss. in verb. conventuales, circa fin. de
 rescript.
 6 Et huiusmodi Prioratus Conventuales non sunt
 collativi, sed electivi, ex dicta Clementin. 2. de re-
 script. Burat. decis. 492. num. 2. ubi fuit decisum quod
 prioratus Sancti Donati non potest esse conventua-
 lis, quia est collativus, & non electivus; cum soleat
 conferri per Illustrissimum Episcopum Carpento-
 ractensem ad præsentationem Prioris Beatæ Mariæ
 de Greso in Diocesi Carpento-ractensi: quod proba-
 tur per text. in dicta Clementin. 2. & alia iura ibid. alle-
 7 gata. † Ex quo inferitur ibidem, quod ille est prioratus
 simplex, cum nullam habeat administrationem.
 8 Notandum tamen est, non esse necessariam conse-
 quentiam, ut Prior conventualis dicatur ex eo quod
 consueverit per electionem assumi: quia hoc etiam
 claustralibus Prioribus convenire potest. Vital. in
 Clement. 2. n. 11. & 17. de rescript. & de claustrali per
 electionem assumpto loquitur Abb. in cap. 2. num. 8.
 in fin. & num. sequent. de statu Monach. & ita conclu-
 dit Rot. decis. 112. num. 4. part. 4. recentior.
 9 Claustrales autem dicuntur illi Priores, qui mona-
 sterio quidem præficiuntur, sicut & conventuales;
 sed habent supra se Abbatem in eodem Monasterio,
 cui Abbati suppositi sunt; & solum habent iurisdic-
 tionem circa ea quæ ad claustrum & regulam Mo-
 nachorum spectant, de quibus agit in dicto cap. cum
 ad monasterium, versic. Prior, de statu Monach. Gonzal.
 ad regul. 8. dicta gloss. 8. n. 114. & 115. Rot. dicta de-
 cis. 112. n. 3. & decis. 329. num. 1. in fin. & num. 6. part. 4.
 recentior. Tamburin. de iure Abbat. tom. 3. disput. 9.
 quest. 3. num. 16. & sequent.
 10 Horum prioratuum origo ex eo processit, quod
 cum olim Monasteria rura, seu grangias haberent à
 Monasterio ipso remotas, ad dictas grangias aliqui
 mittebantur Monachi ut fructuum curam haberent
 ad utilitatem Monasterij. Quibus in locis, ad hoc ut
 commodius orationi incumbere possent, primum
 11 cœptæ sunt ædificari capellæ, & inde Prior nuncu-
 patus fuit qui illius curam habebat: † hinc Priores
 simplices orti sunt, qui semper ab aliqua domo regu-
 lari dependent; quorum Priores aliqui socios non
 habent, alij unum, alij duo, qui semiconventuales
 nuncupantur; & hæc iuxta numerum Monachorum
 ibi residentium: ut explicat Loyseau in trat. des Offi-
 ces, lib. 5. cap. 6. num. 16.
 12 Prioratus obedientiarj illi sunt, qui quamvis con-
 ventuales sint; tamen ab Abbatibus præponuntur
 & ad nutum institui vel destitui possunt: dicto cap.
 13 cum ad monasterium, §. tales, de statu Monach. † Et
 huius generis sunt etiam illi, qui alicui ruri seu gran-
 giæ tanquam simplices Monachi & ad nutum amo-
 viles præponuntur: & hi sunt veri monachi, &
 electionibus ac capitulis possunt intervenire. Abb.
 consil. 25. Quamvis, versic. & ex iis, lib. 2.
 14 Priores claustrales sunt etiam ad nutum revocabi-
 les cessante malitiâ, sed non ita de conventualibus di-
 15 cendum est: † Quia cum eligantur à conventu, non
 possunt sine eo destitui. Lotter. de re beneficiar. lib. 1.
 quest. 23. num. 11. & 16.

Sed & seculares dicuntur Prioratus, quando quis
 vel secularibus vel secularizatis Ecclesiis præficiuntur;
 vel ad regendas certas Ecclesias regulares assumuntur,
 quibus plebes aliquæ subiectæ sunt: per text. in cap.
 1. de capell. monach.

An autem, & quando prioratus Regiæ nominatione
 ni substat; explicatur in Concordat. in tit. de reg. ad
 pralat. nominat. faciend. ubi dicitur quod monasteriis
 vel prioratibus conventualibus verè electivis, in qui-
 bus proceditur per electionem, & post eam expe-
 ctant confirmationem Superioris, conventus non
 possit procedere ad electionem seu postulationem
 Abbatis seu Prioris, sed Rex idoneum religionem no-
 minat, &c. † Unde Rex non nominat nisi in prioratibus
 conventualibus, in quibus proceditur ad electio-
 nem servatâ formâ cap. quia propter de elect. non ap-
 tem in prioratibus claustralibus, in quibus non ita
 provisio servatâ formâ electionis in dicto cap. quia
 propter. † Et per eorum vacationem Ecclesia non de-
 citur viduata pastore; cum semper adde Supplicet
 vel Abbas, qui verus est illius Ecclesiæ Pastor & Pra-
 latus. Hanc tamen Regiam nominationem cellare in
 Monasteriis reformatorum alibi ostendimus.

S. II.

De dignitatibus Ecclesiarum secularium
Collegiarum.

- 1 Prælati Ecclesiarum Collegiarum non habent
eum in capitulo, nisi sint Canonici.
- 2 Prælati collegiarum competere possunt ius dandi
vocis in Capitulo, etiam si non sint Canonici,
ex consuetudine, vel statuto.
- 3 Canonici præsumuntur qui vocem habent in Cap-
itulo.
- 4 Præpositura de iure communis dignitas non est.
- 5 Dignitatem Ecclesiasticam non habet qui præpo-
sitione collegii, vel alterius prærogative dig-
nitatem tribuentis.
- 6 Prioratus rurales dicuntur qui sunt sine Collegio
& cura.
- 7 Prioratus rurales non sunt dignitates, sed
Præpositura dignitas est quando iurisdictionem ha-
bet, vel inter dignitates ex communione
numeratur.
- 8 Ex quibus colligi possit Præposituram dignitatem
dignitatem post Pontificalem.
- 9 Præpositus Ecclesiæ Avenionensis obtinet primam
dignitatem post Pontificalem.
- 10 Ex quibus probetur alicui competere præmu-
tiam inter dignitates alicuius Ecclesiæ.
- 11 Archidiaconatus de iure prima dignitas est post
Pontificalem.
- 12 Quamvis sit prima dignitas, arguitur ex limine
existimatione communi, & ex consuetudine
provincia, vel Ecclesiæ.
- 13 Utilitas questionis qua sit prima dignitas, consistit
in reservatione dictæ primæ dignitatis post Pon-
tificalem.
- 14 Archidiaconatus Avenionensis non est reservatus
ut prima dignitas.
- 15 Archidiaconus debet esse doctus in Theologia, vel
Licentiatu saltem in iure Canonico.
- 16 Limita ut procedat in Archidiaconis habentibus
curam vel iurisdictionem.
- 17 Hodie pauci sunt Archidiaconi in quibus Digni-
tatem exigatur.
- 18 Etas 25. annorum requiritur ad obtinendum
Archidiaconatus.

chidiaconatum, quando illi competat cura, vel
jurisdictio; aliis sufficiunt 22. anni.

19 Ordorequisitus ad obtinendum Archidiaconatum
est Diaconatus.

20 Decanatus non est dignitas nisi habeat jurisdictio-
nem, aut publice pro dignitate habeatur.

21 Decanatus dignitas est in Ecclesiis in quibus nul-
lus est Archipresbyter, nec Archidiaconus.

22 Primicerius unde dicatur, & quare sic nominetur.

23 Praeceptor seu Primicerius, utrum habeat dignita-
tem, vel personatum.

24 Thesaurarius de jure communi potius habet of-
ficium, quam dignitatem.

25 De consuetudine plurimum Ecclesiarum Thesaura-
rius habet dignitatem.

26 Penitentiarius debet esse Doctor, & aetatis 40. an-
norum. Limitatur n. 27.

28 Penitentiarius dum confessiones audit, habetur pro-
praesenti in choro.

29 Provisio Penitentiaria, postquam illa fuit semel
erecta, spectat ad sedem Apostolicam, si vacave-
rit in mense Apostolico, aut alias reservato.

30 Papa providet de Penitentiaria illis qui non sunt
Doctores, vel minores sunt quadraginta annis,
si ex attestacionibus ipsi consisterit illos esse
idoneos.

31 Penitentiarius non indiget nova licentia Ordina-
rii ad audiendas confessiones; sed statim dum
instituitur est illas audire potest.

32 Penitentiaria an sit dignitas, vel personatus.

33 Ex quibus probetur aliquem obtinere personatum,
vel dignitatem.

1 Primo loco notandum, est Praelatos inferiores Ec-
clesiarum Collegiarum aliasque similes dignita-
tes nisi simul Canonici sint, non habere vocem in
Capitulo quae solum competit ratione Canoniciatus.
2 Geminian. & Franc. in c. fin. num. 5. de praebend. in 6. †
Quod limitatur ibidem, nisi ad sit statutum vel con-
suetudo in contrarium, quibus illis tribuatur jus vo-
cis in Capitulo dandae. Gonzal. ad regul. 8. gloss. 45. in
3 princip. n. 56. † Vnde Rot. apud Scraphin. decis. 474.
infert Archipresbyterum esse canonicum in casu illo:
quia constabat illum habere vocem in Capitulo, quae
non competit regulariter sine canonicatu.

4 Secundò deveniendo ad singulas species: Dico,
quod Praepositura ex se dignitas non est, nisi sit pri-
ma in Ecclesia Cathedrali, Collegiata, vel conven-
tuali. Federic. de Sen. consil. 132. num. 1. & 2. † ubi di-
citur Decanos, Archipresbyteros & similes non ha-
bere dignitatem, nisi habeant illam ratione Clerico-
rum, Collegiorum, vel Capellarum, vel alterius pra-
rogativae hanc dignitatem tribuentis. † Unde infert
ad Prioratus rurales qui sunt sine Collegio & cura,
nec habent aliquod exercitium jurisdictionis, ut non
veniant sub nomine dignitatum Ecclesiasticarum.

7 Aretin. consil. 23. n. 7. ejusdem est sententiae † dicens,
quod si Praepositura, de consuetudine habet jurisdi-
ctionem, vel de consuetudine solet uti dignitas repu-
tari; tunc fatendum est illam esse dignitatem: sed
tamen quod apta est ut sit, vel non sit dignitas, se-
cundum quod habet, vel non habet qualitates prae-
dictas; cum in jure aliquando vocetur dignitas, etiam
si non habeat administrationem; & quandoque of-
ficium, ut in capit. Dudum 1. de election. Aliquando
simpliciter Praepositura, absque alia adjectione: ut
8 in cap. cum olim, de re judic. † An autem Praepositura,
quando est dignitas, sit major post Pontificalem, de-
pendet ex consuetudine Ecclesiae & aliis de quibus
ibidem Aretin.

Tom. I. Pars I.

In Ecclesia nostra Metropolitana Avenionensi, 9
Dominus Praepositus non solum inter dignitates
numeratur; verum etiam sine ulla controversia pri-
ma est post Pontificalem; † sed si occurreret casus in
10 quo dubitaretur de praeminentia Praepositi super
Archidiaconos, & alias dignitates, semper attenden-
da esset consuetudo Ecclesiae, & alia de quibus per
Rotam in novis, decis. 4. de elect. ubi fuit. Et praemissa
omnia confirmantur per Rotam decis. 365. n. 5. part. 4.
recent.

Secundo loco occurrit Archidiaconatus, qui se- 11
cundum juris communis regulas prima dignitas est
in Ecclesiis Cathedralibus: text. est in cap. 1. ibi, post
Episcopum, de Offic. Archidiacon. Vnde praecedit Archi-
presbyterum, Praeceptorem, & alios in voce, loco, &
administratione, Tusch. litt. A. conclus. 482. num. 6. †
12 Sed in hoc consuetudo cujuslibet Ecclesiae est atten-
denda, ut mox dictum est, & tradit Boet. decis. 286.
num. 8. Ludovil. decis. 482. num. 3. qui dicunt atten-
dendam esse communem hominum existimationem,
ut sciatur quanam sit prima dignitas post Pontifica-
lem. Sed quòd attendenda sit cujuslibet Ecclesiae
consuetudo, tradunt Addent. ad Burat. decis. 483. in
fin. & Mantie. decis. 175. n. 3. ubi dicit in hoc attenden-
dam esse consuetudinem provinciae, vel Ecclesiae de
qua agitur. † Multum autem interest scire quanam 13
sit prima dignitas post Pontificalem, propter refer-
vatione de qua supra hoc libro, c. 3. §. 3. n. 7. † Et quoad 14
Archidiaconatum Avenionensem, nunquam fuit pra-
tentum, quòd esset prima dignitas: quia si hoc fuisset,
non fuisset disputatum de illius reservatione ex
capite familiaritatis Cardinalis, prout fuit aliàs dis-
putatum apud Burat. decis. 117. 228. & 255.

Archidiaconus debet esse Doctor, ex Concil. Tri- 15
dent. sess. 24. c. 12. videlicet in Theologia, seu Doctor
aut Licentiatus in Jure Canonico. Rice. collect. 1661. 16
† Sed hoc debet intelligi de illis Archidiaconis qui
vel curam animarum, vel jurisdictionem habent. Bar-
bos. de canonic. & dignit. cap. 5. n. 5. † ubi dicit talem 17
qualitatem hodie vix requiri, cum pauci reperiantur
Archidiaconi qui curam animarum, vel jurisdictio-
nem habeant. † Similiter si Archidiaconatus annexa 18
sit animarum cura, requiritur ad illum obtinendum
aetas viginti quinque annorum; sin minus sufficiunt
viginti duo completi. Idem Barbos. ad dictum Concil.
Tridentin. loc. cit. n. 7.

Quoad ordinem requisitum ad obtinendum Ar- 19
chidiaconatum, adeundus est Rebuff. in praxi, tit.
requisita ad collar. bon. n. 30. ubi dicit requiri in
Archidiacono ordinem Diaconatus, per text. in c. 1. de
at. & ordine praeficiend.

Tertio loco occurrit Decanatus, qui similiter non 20
est nomen dignitatis, nisi habeat jurisdictionem, aut
nisi pro dignitate habeatur in Ecclesia. Tusch. litt. D.
conclus. 41. n. 22. Pacian. de probat. lib. 2. c. 27. n. 76. ubi
sic contrarias Rotae decisiones ad concordiam redu-
cit. † Imò Decanatum esse dignitatem in Ecclesia, 21
in qua nullus est Archipresbyter, neque Archidiaconus;
& ideo habere praeminentiam & assistentiam
juris communis, decidit Rot. decis. 533. n. 4. §. 6.
part. 2. recentior. atque ita apud nos observatur: veluti
in Ecclesia Collegiata sancti Agricolae, in qua Deca-
nus primam obtinet dignitatem.

Quarto Primicerius, sic nuncupatus quia primus 22
est in Choro, & in cantu: can. perlektis, versic. ad
Primicerium, 25. distinction. qui aliàs Praeceptor, seu
caput Chori nuncupatur: ut patet in cap. cum olim
6. de consuetud. ubi Innocent. 3. in Ecclesia Londi-
nensi, de Londres, mandat institui Praeceptorem qui
in sessionibus, processionibus & aliis illam habere;

in Ecclesia dignitatem, quam habent alii præcentores in aliis Ecclesiis Anglicanis: sed iste regulariter officium potius habere dicitur, quam dignitatem; nisi communi opinione pro dignitate haberi solitus sit. Alexand. *conf. 77. In causa, numero 5. versic. & ad istud ostendendum, vol. 2. Pacian. de probat. lib. 2. cap. 27. numero 47.* Habet tamen personatum, ex infra dicendis.

Quintò, Thesaurarius, licet de jure communi dicatur potius habere officium, quam dignitatem; Rebuff. *in prax. par. 1. tit. saculare benefic. quatuorplex, num. 9.* tamen de consuetudine, & ex statutis plurimum Ecclesiarum Cathedralium, Thesaurarius inter dignitates Ecclesiarum numeratur: ut testatur Barbof. *in pluribus locis, & nominatim in tract. de Canonic. cap. 4. num. 34. & 35. Burat. decis. 473. num. 5.*

Sextò, de præbenda Præceptoriali, & Theologali superius actum est: de qua etiam aliquid Barbof. *de jur. Eccles. univers. lib. 1. cap. 29.* licuti & de Prioribus superius egimus.

Septimò occurrit Pœnitentiarius, de quo in Concilio Tridentino, *sess. 24. de reformat. cap. 8. versic. Pœnitentiarius, qui omnino debet esse Doctor in Theologia, vel in Jure Canonico; & debet esse ætatis quadraginta annorum; seu aliàs quando aptior pro*

loci qualitate non reperitur: tamen & ideo ista qualitas ætatis dependet ab arbitrio Episcopi, qui videre debet utrum provisus de pœnitentiaria sit talis, quo nullus aptior pro loci qualitate reperitur, ut notat inter ceteros Campanil. *in divers. jur. Canonic. rubr. 7. cap. 6. num. 27.*

Qui Pœnitentiarius dum confessiones in Ecclesia audit, interim præsens in Choro censetur; neque potest recusare confessiones audire, ut ibi per Campanil.

Quod autem dictum est de electione personæ Pœnitentiarum per Episcopum facienda, non procedit quando Pœnitentiaria semel fuit erecta: quia tunc si vacaverit in mense Apostolico, aut ad sit alia reservatio, conferri debet per summum Pontificem, seu sedem Apostolicam: ut notat Gonzal. *gloss. 9. §. 2. num. 84. Ceval. comm. quest. 897. num. 488.* Et ideo nonnunquam summus Pontifex etiam de Pœnitentiaria providet in favorem non habentium dictam ætatem, si alioquin ad id munus idonei sint. Similiter providet etiam summus Pontifex de Pœnitentiaria illum qui non est Doctor, nec licentiat, quando ex attestacionibus Ordinarii, Capituli, & Academicæ constat illum esse doctum & habilem ad illud munus exercendum. Barbof. *in decis. Apostol. col. 581. num. 23.*

Pœnitentiarius autem statim ubi institutus est, potestatem habet audiendi confessiones omnium pœnitentium totius diocesis, & jurisdictionem ad absolvendum à peccatis, & est veluti Parochus totius diocesis; neque tenetur obtinere novam licentiam ab Episcopo, seu Archiepiscopo. Vgolin. *de Episcop. part. 2. cap. 33. num. 3.* ubi dicit concedendam esse Pœnitentiario facultatem absolvendi à casibus reservatis, quod tamen facere non posset ex sola sui officii autoritate.

An autem Pœnitentiaria sit dignitas, vel officium, non est disputandum, cum sit simplex officium; nisi tamen statuto vel consuetudine aliud introductum esset: quia generaliter omne onus, vel cura spiritualis officium in Ecclesia nuncupatur. Pacian. *de probat. dicto lib. 2. cap. 27. numero 37.* Si tamen officio sit annexa dignitas, tunc officium dicitur habere dignitatem, l. honor, in princip. ff. de munerib. & honorib. DD. in cap. 1. de consuetud. in 6. tamen Pœnitentiaria non est simplex officium, immò po-

tius Personatus, quando habet locum honorabilis in Capitulo, & processionibus; quæ sola præminencia non constituit aliquem in dignitate. Barbof. *de Canonic. cap. 4. num. 29.* Non habebit itaque Pœnitentiarius pro dignitate, sed quandoque inter Personatus censetur, quandoque vero, nempe si nullam in Choro, Capitulo, & processionibus prærogativam habeat, erit simplex officium; & præcedet alios secundum ordinem suæ receptionis duntaxat: si tamen communi exultimatione pro dignitate habeatur, inter dignitates censetur, ex supradictis.

§. 12.

De Canonicis, & Hebdomadariis.

- 1 In Canonicatibus Ecclesia Collegiata, sufficit ætas annorum quatuordecim.
- 2 Nec requiruntur 14. anni completi, sed sufficiunt inchoati.
- 3 In Cathedralis Ecclesia Canonicatibus, requiritur ætas 22. annorum; sufficit tamen illi ætatis.
- 4 In dignitatibus Ecclesiarum Collegiarum eadem ætas requiritur quæ in canonicatibus Cathedralium.
- 5 Sed hæc est differentia, quod in dignitatibus Cathedralium ætas 22. annorum debet esse completa.
- 6 In dignitate majori post Pontificalem requiritur ætas 25. annorum.
- 7 Canonicatus non sunt contenti ætate 22. annorum, quando curam animarum principaliter annexam habent; secus si accessorie.
- 8 Si canonicatus certum ordinem annexum habeat, ætas ad ordinem illum requisita requiritur etiam ad obtinendum canonicatum.
- 9 Quæ ætas requiratur ad canonicatum, cui Cathedralis ordo, Diaconalis, vel Subdiaconalis annexus est.
- 10 Quando sacerdotii qualitas requiritur ex dispositione legis, sufficit quod tempore collationis sit habitus sacerdos, id est capax sacri; & in tali ætate, ut intra annum promovere possit.
- 11 Quando qualitas sacerdotii exigitur dispositione hominis, inspicienda sunt verba iuramentis, & ibi hoc explicatur.
- 12 In Gallia tempus, quod datur unius anni ad obtinendum sacerdotium, non numeratur in die adeptæ pacificæ possessionis.
- 13 Si canonicatus habeat annexum præstium ordinem, ista qualitas omnino in imperium exprimenda est; aliàs gratia est nulla.
- 14 Canonicatus est beneficium simplex, & alius affectualem sufficit prima tonsura, nisi alio statuto caveatur.
- 15 Canonicatus est beneficium requirens residentiam.
- 16 Sacerdotalis ordo variis modis canonicatus annexus esse potest: & quis sit triplicis annexus effectus.
- 17 Potest fieri ut Canonicus privetur fructibus suis ad Ordines fuerit promotus, sed non idem canonicatu privandus sit.
- 18 Quenam litteratura requiratur ad obtinendum canonicatus.
- 19 Hebdomadarii non sunt verè Canonici, nec possunt habere insignia canonicatus sine authoritate Apostolica, nec excusantur associando Episcopum.

- 20 Canonici Ecclesie Metropolitanae Auenionensis celebrantibus tenentur hebdomadarij assistentiam facere.
- 21 Choriste, seu Chorarij, non sunt de Capitulo, nec faciunt Collegium.
- 22 Hebdomadarij non possunt in suis provisionibus obtinere quod recipiantur in fratrem.
- 23 Nomen receptionis in fratrem est quidem ventosum in Canonici supernumerariis, sed non in receptis intra numerum.
- 24 Clausula cum plenitudine iuris canonicalis, quid operetur.
- 25 Virum derogatio generalis statutorum Capituli que in provisionibus solet apponi, comprehendat caput illorum qui redduntur per statum inhabiles ad dandam vocem in Capitulo.
- 26 Canonici qui in suis provisionibus habet clausulas derogantes statutis Capituli, si aliquem statuti articulum iuraverit, non censetur admittus iuxta formam suarum provisionum, quibus quoad hanc censetur renunciasse; sed iuxta formam illius statuti quod iuravit.
- 27 Iuramentum præstitum per Canonicum super statutis Capituli, censetur præstitum salvo honore litterarum.
- 28 Intelligi nisi tempore præstiti iuramenti lecta fuerint, aut specificata certa statuta, seu statuti capita; tunc enim iurans videtur renunciasse gratia, & tenetur ad observantiam illius statuti.
- 29 Canonici hebdomadarij non sunt simpliciter Canonici, sed secundum quid, quando non habent vocem in Capitulo.

DE Canonici & canonicibus superfluum esset multa in medium adducere; cum de iis integrum & vtilissimum tractatum fecerit omnibus Iuriscoisultis commendatissimus Augustin. Barbof. Doctor Lusitanus, de quibus etiam multa disserit Alois. Ricc. collect. 2444. Pauca tamen magisque necessaria exponere non erit inutile.

- 1 In primis ergo notandum est, quod ad canonicatus Ecclesie Collegiatae sufficit ætas quatuordecim annorum inceptorum, quamvis ageretur de Ecclesia Collegiata insigni. Nicol. Garf. de benef. part. 7. cap. 4. num. 39. quia super istis canonicatibus Concilium Tridentinum nihil innouavit: vt testatur Barbof. in decis. Apostol. collect. 15. numero 10. ubi alios plures allegat: & sufficit ætas quatuordecim annorum inceptorum; nec requiritur quod sint completi. Idem dict. collect. an. 15. numer. 6. & de Episcop. part. 3. allegat. 60. num. 76. Ricc. collect. 860. Gratian. discept. 497. num. 17.
- 2 In Ecclesie Cathedralis Canonicatibus, quamvis in ea non fuisset facta distributio factorum ordinum, requiritur ætas 22. annorum; non tamen exigitur quod sint completi, sed sufficit illos attingisse: cum satis sit quod intra tempus à iure definitum, hoc est intra annum, ad sacrum Subdiaconatus ordinem promoueri possit. Idem loco cit. num. 11. & in tract. de Canon. cap. 13. num. 10.
- 3 In dignitatibus Ecclesiarum Collegiatarum eadem requiritur ætas, quæ in Canonicatibus Cathedralium, ex declaratione sacre Congregat. Interpret. Concil. Tridentini. referente Nicol. Garf. de benef. dicta part. 7. cap. 4. num. 59. Barbof. dict. collect. 15. n. 12. Excepta prima dignitate Collegiata, quæ cum regulariter habeat curam iurisdictionalem, exigit 25. annos inceptos. Garf. part. 7. cap. 4. n. 65.

Sed tamen in dignitatibus Ecclesiarum Cathedralium ætas 22. annorum debet esse completa. Garf. dicta part. 7. cap. 4. num. 70. Hieron. Roder. quæst. regul. resol. 23. num. 3. Dixi lib. 1. cap. 99. n. 2.

In dignitate maiori post Pontificalem requiritur ætas 25. annorum: quia semper habet curam animarum, saltem iurisdictionalem. Dixi cap. 99. n. 1. lib. 1.

Supradicta intellige, nisi tales canonicatus qui minorem 25. annorum ætatem exigunt, habeant curam animarum annexam; tunc enim duo casus distinguendi sunt: nam si annexam habeant accessoriè, nihil quoad ætatem immutandum est: sed si annexio curæ facta sit æquè principaliter; tunc requiritur annus vigesimus quintus inceptus, vt intra annum ad sacrum Presbyteratus ordinem promoueri queat. Barbof. dict. collect. 15. num. 17. & de potest. Paro. h. cap. 2. num. 7.

Secundò supradicta limitantur, vt locum non habeant in illis canonicatibus quibus sacer ordo annexus est. Quia promoueri debet illum ordinem habere, aut saltem in ea ætate esse, vt intra annum ad talem ordinem promoueri possit. Ric. in prax. aut. cap. 238.

Ideo si canonicatus sit annexus ordo sacerdotalis, requiruntur viginti quinque anni incepti: si Subdiaconatus, oportet habere annos 21. completos, & ingressum esse annum 22. si Diaconatus, debet compluisse 22. annos, & attingisse vigesimum tertium. Garf. dicta part. 7. cap. 4. num. 22.

Dum autem diximus sufficere annum vigesimum quintum esse inceptum, quando canonicatus sacer ordo annexus est, non ita simpliciter intelligendum est, sed cum hac distinctione: Aut enim sacerdotij qualitas exigitur ex legis dispositione, aut ex dispositione hominis: si ex dispositione legis, sufficit quod Canonicus sit sacerdos aptitudine, hoc est, ut sit in tali ætate, ut intra annum ad sacerdotium promoueri possit: cap. 2. de Institut. in 6. cap. si pro clericis, de prebend. cod. lib.

Sed si ex dispositione hominis, videndum est utrum qualitas sacerdotij relata fuerit ad verbum deputationis, seu presentationis, veluti si dictum fuerit quod instituitur sacerdos; an non fuerit ad illud verbum relata: si relata fuerit ad verbum institutionis seu collationis canonicatus, requiritur sacerdotium actuale tempore illo, nec sufficit quod promoueat intra annum: si verò non fuerit qualitas illa relata ad illud verbum, sufficit sacerdotium habituale, dummodò assumatur intra annum, nec debet adesse tempore provisionis, seu collationis. Rot. decis. 496. num. 4. & 5. part. 1. recent. & diximus sup. lib. 1. cap. 118.

Et prædicta distinctio seruatur etiam in Gallia, sed tempus numeratur à die adeptæ pacificæ possessionis. Louët & ibi Addent. lib. B. num. 4.

Et in hoc casu notandum est diligenter quod si canonicatus habeat annexum sacrum Presbyteratus ordinem, ista qualitas in impetratione omnino est exprimenda; aliàs gratia est nulla. Felin. in cap. in nostra 32. in 25. corollar. de Rescript. Mat. Antonin. lib. 1. resol. 4. num. 4.

Non censetur autem in dubio canonicatus sacerdotalis, nec vilius de iure habet sacrum ordinem annexum, nisi statuto Ecclesie vel consuetudine aliter introductum sit. Rot. decis. 421. part. 1. recent. sed canonicatus est beneficium simplex, & solam primam tonsuram requirit, cessante consuetudine in contrarium. Gratian. discept. cap. 591. numer. 3. & sequentibus. Requirit nihilominus residentiam Canonici, tam ex dispositione Concilij Tridentini, sess. 24.

cap. 12. §. *præterea*, quàm ex Bulla Pii V. quæ incipit *Cupientes*, quæ est 60. inter ejus constitutiones. Mo-
nald. *conf.* 48. num. 2.

- 16 *Præterea* dum agitur de qualitate sacerdotii in Canonico certis casibus requisita, alia quoque consideratio adhiberi debet: nam tribus modis sacerdotalis ordo Canonici annexus dici potest. Primò, quia per statutum, aut primam institutionem seu fundationem, aut privilegium seu consuetudinem non potest conferri nisi actualiter sacerdotium habenti. Secundò, quando obtinens canonicatum tenetur actu fieri sacerdos, nec requiritur quod sit talis tempore provisionis; sed si postea intra annum non promoveatur ad sacerdotium, privatur canonicatu: & de duobus istis primis modis supra est actum *numeris præcedentibus*. Tertiò, quando tenetur quidem fieri sacerdos ex eo quòd si non fiat, non privatur quidem canonicatu, sed dumtaxat fructibus illius.
- 17 In tertio modo non oportet quòd sit in illa ætate, ut possit intra annum promoveri; sed antequam ad sacerdotium pervenerit, privatur fructibus canonicatus; non autem ipso canonicatu: ita distinguunt DD. & nominatim Geminian. in *cap. ei cui*, num. 12. de *Præbend.* in 6.
- 18 Denique omisiss multis aliis quæ hîc dici possent advertendum est, quoad litteraturam magnam esse differentiam inter beneficia simplicia, & simplices canonicatus, & canonicatus Ecclesiarum Cathedralium: nam licet in canonicatibus Collegiatarum sola Grammaticalis scientia sufficiat; tamen in Cathedralibus ulterior exigitur, majorque capacitas; cum isti Canonici Cathedralis Ecclesiæ Episcopum consilio adjuvare debeant. Lotter. de *re benefic.* lib. 2. *quest.* 50. num. 53. Gonzal. ad *regul.* 8. *gloss.* 4. num. 69. & 70.
- 19 Deveniendo nunc ad Hebdomadarios, certum est illos non venire appellatione Canonicoꝝ, neque posse habere canonicatus insignia sine autoritate Apostolica, nec excusari dum comitantur Episcopum, aut illi inserviunt: ut ostendimus lib. 1. cap. 102. num. 35. & tradit Ricc. *collect.* 1686. † Vnde eum aliàs Hebdomadarii recusarent facere assistentiam Canonici Ecclesiæ Metropolitanae præsentis civitatis Avenionensis celebrantibus, sacra Rituum Congregatio ipsos ad id teneri declaravit juxta statutum prædictæ Ecclesiæ: ut patet ex declaratione desuper facta die 24. Martii 1602. quam refert Barbof. in *decis. Apost.* *decis.* 404. num. 5. † Sicut dicitur de Choristis, qui Collegium faciunt, nec sunt de Capitulo; imò potius illi subiiciuntur. Franc. *quest.* 207. part. 1. & 669. part. 2.
- 22 Et cum aliàs quidam Hebdomadarii ejusdem Ecclesiæ Metropolitanae præsentis civitatis in suis provisionibus curavissent apponi clausulam, quòd *reciperentur in fratrem, & cum plenitudine iuris Canonici*: Capitulum dictæ Ecclesiæ pro quo Ego consului, habuit justam causam se opponendi receptioni illorum sub dicta clausula: nam licet receptio in fratrem videatur continere nomen ventosum, & sine fructu; ut dicit Lotter. de *re benefic.* lib. 1. *quest.* 19. num. 4. † tamen illud verum est quando agitur de Ecclesia non numerata, aut de Canonico recepto ultra numerum; non autem quando Canonicus recipitur intra numerum, ut habeat vocem in Capitulo, & locum in Choro, unà cum præbenda canonicali: prout distinguit Lotter. loco citato.
- 24 Sed majoris est considerationis alia clausula, cum plenitudine iuris *canonicalis*, de qua idem Lotter. *dict.* *quest.* 20. num. 48. Gratian. *discept. forens.* cap. 867.

numero 6. & sequent. & sine dubio per talem clausulam fieret præjudicium Capitulo, propter de-rogationes quæ opponi solent in sine provisionum, dum derogatur omnibus statutis Capituli, & nominatim statuto inhabilitanti doctos Hebdomadarios ad vocem Capitularem: cui rationi licet responderi possit, tum ex iis quæ postea subiungit ibidem Gratianus; tum ex aliis quæ brevitas causa omittitur: tamen cautius esse judicavimus, ad tollendum omnem dubitationem quæ in futurum oriri possit, si Capitulum in tempore occurreret ad impedendum præjudicium, quod sibi ex tali clausula inferri posset. † Disputant enim DD. utrum derogatio generalis facta statutis, comprehendat caput illorum qui redduntur inhabiles ad vocem in Capitulo: & quidem Felin. in *cap. constitutus, de Rescript.* num. 2. in eam videtur inclinare sententiam, ut statum illud in generali derogatione minime comprehendatur: quia de re agit etiam Abb. in *cap. cum M.* num. 12. de *constitut.* Barbof. de *Canonie.* cap. 3. num. 14. Menoch. *conf.* 1179. num. 22. & 23. ubi dicit dictam clausulam, cum plenitudine iuris *Canonicalis*, comprehendere solere honores, præeminencias, & prærogativas quæ cæteris Canonici competunt.

Verum quidem esse diximus, quòd si Hebdomadarius in sua receptione promississet cum juramento observare statutum illud particulare, per quod ipse redditur inhabilis ad vocem in Capitulo, & ad jurac præeminencias Canonicales; tunc non censetur receptus juxta tenorem litterarum; imò illis quoad hoc renuntiare censetur, ut determinat Gratian. *discept. forens.* cap. 482. numero 18 & 19. ubi dicitur, † quòd licet juramentum Canonici in sua receptione præstitutum debeat intelligi salvo honore litterarum, propter quas recipitur, vnde si in eis continetur quòd non teneatur ordinari, non tenebitur etiam si statuta per eum jurata aliud velint: quia cum ipse provissus, quàm recipientes ipsum intelligunt se limitasse secundum litteras, ex Felin. in *cap. cum venerabilis* 6. column. 8. post *med.* numero 248. *Reception.* † Tamen si tempore quo juravit fuerit laicus, aut specificata talia, statuta stante ipsa specificatione videtur jurans renunciasse gratiæ, & c. non obstante tenetur ad præcisam observantiam dicti quoad illum articulum.

Multò minus opponi potest in provisionibus Hebdomadarioꝝ clausula *vocis in capitulo*; cum ad hoc per statutum Ecclesiæ reddantur inhabiles: idem quomodo Canonici nominari solent, nominati sunt verè Canonici, neque simplices, illibandum quid: & ideo non habent vocem in Capitulo, quæ non competit nisi illis qui sunt veri Canonici, ut superius diximus, & ultra citamus Seraphin. *decis.* 1495. num. 2. & sic non possunt nominari Canonici sine adjuncto; sed tantum Canonici Hebdomadarii.

§. 13.

De Rege, & Jure Regaliæ.

- 1 Jure Regalia Rex Christianissimus, sede Episcopali vacante, deputat Oeconomus, & confert beneficia.
- 2 Regalia datat, & Oeconomatus, donec Episcopus fidelitatis iuramentum præstiterit perferat, & litteras obtinuerit pro relaxatione iuramenti temporalium Ecclesiæ.
- 3 Bona Ecclesia, sede Episcopali vacante, futurum cessori reservari debent.

4 Confert

Quæst. & Res benef. Pars II. Cap. III. §. 13. 285

- 4 Consuetudo non valet quod temporalia Ecclesiæ non reserventur successoribus in Prælatu.
- 5 Emolumenta sigilli & jurisdictionis reservanda sunt successoribus in Episcopatu.
- 6 Oeconomus deputatus, sede Episcopali vacante, spectat ad Capitulum.
- 7 Ius Regaliæ competens Regi Gallie fundatur in immemoriali consuetudine.
- 8 Quæ sit praxis in Gallia dum Rex ad manus suas reducit temporalitatem Ecclesiarum.
- 9 Collatio beneficiorum potest pertinere ad Regem ex immemoriali consuetudine per summum Pontificem tolerata.
- 10 Ius Regaliæ aperitur tam per mortem, quam per Episcopi translationem.
- 11 Translatio Episcopi non aperit Regaliæ ante consensum ab Episcopo præstitum translationi.
- 12 Regaliæ aperitur quocumque genere vacationis sedes vacet.
- 13 In Regaliæ non est locus regula de verisimili notitia.
- 14 Rex conferens iure Regaliæ derogare solet regulis Cancellariæ.
- 15 Ignorantia obitus Prælati, vel illius cuius beneficium vacat, non annullat provisionem factam iure Regaliæ.
- 16 Regaliæ aperitur per resignationem, & in ea non habet locum regula de infirmis resignantibus.
- 17 Propter rebellionem Prælati, Regaliæ locus est. Item & propter permutationem Prælatu.
- 18 Regaliæ aperitur per promotionem ad Cardinalatum à die declarationis, seu publicationis factæ per Papam.
- 19 Rex providens iure Regaliarum derogat jurisprædicationi Ecclesiæ.
- 20 Rex iure Regaliæ admittit resignationes in favorem, vel ex causa permutationis.
- 21 Finitur ius Regaliæ post captam personaliter possessionem, quæ capi non potest per procuratorem, ad faciendum claudere Regaliæ, nisi adsit legitimum impedimentum.
- 22 Diligentia de capiendis possessionem Prælatu, non facit cessare ius Regaliæ; sed debent sortiri effectum, alias non clauditur Regaliæ.
- 23 Regaliæ non clauditur nisi ultra adeptionem possessionis actualis exhibeantur Bullæ Pontificiæ Episcopi successoris.
- 24 Rex conferens iure Regaliæ, confert pleno iure; & contra eum nulla datur præventio.
- 25 Provisus iure Regaliæ litigat suis iuris, neque sequens locus est.
- 26 Non intrat devolutio post semestre adversus Regaliæ.
- 27 Littere provisionum factarum iure Regaliæ, non subjiciuntur apicibus iuris; sed in eis proceditur ex æquitate.
- 28 Si Regaliæ provisiones suas in arca retinuerit, utrum cesset effectus iuris Regaliæ.
- 29 Rex succedens iure Regaliæ, seu eius Oeconomus pro temporalium administratione deputatus, tenetur stare locationi factæ per Prælatum defunctum.
- 30 In provisione præbendæ Theologalis non est locus Regaliæ.
- 31 In beneficiis Britannia utrum locus sit iuri Regaliæ.

- 32 Item utrum Regaliæ locum habeat in beneficiis Provinciarum Regno Gallia de novo unitarum. Remissivè.
- 33 In beneficiis litigiosis non cessat Regaliæ, & quomodo hoc intelligatur.
- 34 Quomodo differat nominatio Regiæ, & collatio facta per Regem iure Regaliæ.
- 35 Ex nominatione Regis ius in re produci indicatur in Gallia.
- 36 Nominatus à Rege statim administrat in Gallia temporalia beneficii bona; sed nullo modo potest exercere spiritualia, nisi post collationem summi Pontificis, & Bullarum expeditionem: idem antea non potest proprie dici quod habeat ius in re.
- 37 Regiæ nominatio, aut mandata Apostolica non sortiuntur effectum in Gallia in beneficiis vacaturis per resignationem, aut per permutationem non fraudulentam.
- 38 Regiæ nominationi locus non est in beneficiis amovibilibus, nec in prioratibus ab Ordine Melitensi dependentibus.

EX antiqua Regni consuetudine Rex Gallie, vel Oeconomus ab eo deputatus confert beneficia, sede Episcopali vacante, iure Regaliæ nuncupato; quo Rex beneficia, sede Episcopali, Archiepiscopali, similiter vacante, beneficia illius Diocesis confert, & pro bonis Ecclesiæ temporalibus custodem seu Oeconomum deputat: quod fuisse usurpatum dicit Cujac. lib. 3. de feud. tit. 1. Et durat Regaliæ, necnon Oeconomus pro rebus temporalibus beneficii, donec Episcopus iuramentum fidelitatis personaliter præstiterit, & à Rege litteras obtinuerit pro liberatione bonorum temporalium Episcopatus, illaque in Camera Computorum verificari curaverit: quia statim, sede vacante, dignitates Ecclesiæ reducuntur ad manus Regis, etiam quoad temporalitatem, & quamvis alias bona & fructus Ecclesiæ debeant futuro successoris reservari; capit. cum vos, de offic. Ordinar. & Non obstantibus statutis, consuetudinibus, aut privilegiis; tam in Ecclesiis Cathedralibus, quam in Collegiatis, capit. Quia sæpe, de Election. in 6. & c. Statutum, eod. tit. ubi dicitur quod etiam emolumentum sigilli & jurisdictionis debet futuro successoris reservari; & quamvis etiam, sede vacante, spectet ad Capitulum apponere custodem seu Oeconomum; cum succedat in jurisdictione. Innocent. in cap. Vi nostrum, Vi Ecclesiæ benefic. & c. & Geminian. in cap. Cupientes, §. ad hac, de elect. in 6. Barbof. de iur. Eccles. univers. lib. 1. capit. 32. numer. 27.

Tamen stante antiqua & immemoriali consuetudine; Rex Gallie, sede Episcopali vacante, habet administrationem bonorum Ecclesiæ, & illa reducit ad manus suas. Franc. Marc. decis. 44. numer. 8. part. 2. & statim habita notitia sedis vacantis, Procurator Regius generalis porrigit supplicem libellum Curie, narrando inconvenientia & pericula quæ possent subsequi sede vacante, propter violentias & intrusiones aliquorum, quæ possent fieri de castris, territoriis, & locis temporalibus, quæ moventur de feudo & homagio Regis: super quo datur Commissio alicui ex Dominis Curie, qui procedit ad reductionem temporalitatis ad manus Regis; & proceditur juxta formam & praxim, de qua Franc. Marc. quæst. 98. part. 1. & 560. part. 2.

Et ex eodem iure Rex, sede vacante, confert omnia beneficia sui Regni: quod fieri posse stante longissimi & immemorialis temporis consuetudine per summum

summum Pontificem non ignorata, testatur Carol. Tap. *decis. Regni Sicil.* 18. num. 4. Gratian. *discept. forens. capit.* 2. 96. num. 50. Lotter. *de re benef.* lib. 1. quæst. 4. num. 42. Selu. *de benef.* lib. 2. quæst. 23. per tot.

- 10 Ius autem Regaliæ aperitur ad favorem provisi à Rege non solum per mortem, sed etiam per translationem Episcopi ad alium Episcopatum; non tamen ante præstitum consensum translati: quia sicut in conjugio spirituali contrahendo requiritur consensus promoti; ita & fortius in dissolvendo: cum illud difficilius dissolvatur, quam contrahatur: c. Inter corporalia: & c. final. de translat. Prælat. Gratian. *discept. forens. c.* 296. n. 51.
- 12 Et generaliter Regalia aperitur per vacationem Episcopatum, Archiepiscopatum, & similium Prælatuum, quocumque vacationis genere illas vacare contigerit. Et si beneficia vacaverint per obitum, isto casu locus non est regulæ Cancellariæ de verisimili notitia. Charond. lib. 1. respons. 6. quod sicut nec aliis regulis Cancellariæ, quibus Rex derogare solet dum confert jure Regaliæ. Idem Charond. aux. *observations du droit François, in verb. Regale, versic. & que le Roy.* Unde nec impeditur Regalia quamvis mortem Rex ignoraverit, sive de Prælatu per cujus obitum sedes vacat loquamur, sine de eo cujus mors collationi beneficii locum dedit, teste Bleyn. in tit. de Annat. deport. & jur. regal. num. 42.
- 16 in gloss. D. fol. 133. Similiter aperitur Regalia per resignationem Prælatu, nec impeditur per regulam de viginti diebus, seu de infirmis resignantibus; idque sive de Prælatu, sive de dependentibus ab ipsis beneficiis agatur. Forget. in tract. de jur. Regal. num. 37. ubi sic judicatum testatur. Item propter delictum Prælati, veluti propter rebellionem. Forget. num. 16. & propter permutationem Episcopatus, seu Prælatu. Bleyn. *dist.* num. 42. in gloss. F. Item aperitur Regalia per promotionem ad Cardinalatum, à die declarationis factæ per summum Pontificem: prout judicatum refert Peleus lib. 1. action. forens. 22. in fin.
- 19 Item Rex providens jure Regaliorum, derogat iurisdictioni Ecclesiastico. Louët *litt. R.* num. 47. & ibi addent. & *litt. P.* num. 45. & ibi Gloss. B.
- 20 ubi quod Rex sic providens fungitur vice summi Pontificis, & admittit resignationes in favorem, vel ex causa permutationis beneficii vacantis in Regalia, etiam reservatâ pensione, ut in dicta *Litt. R.* numer. 47.
- 21 Regaliæ jus finitur per præstationem juramenti fidelitatis Regi factam per Prælaturum novum, & acceptam possessionem per ipsum personaliter, & non per procuratorem, cessante impedimento legitimo:
- 22 talisque possessio debet esse realis, & actualis, ita ut nec sufficiant diligentia de capiendâ possessione; sed continuò duret Regalia usque ad tempus quo diligentia sortita erunt effectum. Forget. *loc. cit.* numer. 8. & 9. Neque per solam ademptionem realis & actualis possessionis, ac juramenti præstationem clauditur Regalia; sed præterea oportet ut interveniat exhibitio Bullarum Pontificiarum, necnon Litterarum Regiæ in Camera Computorum registratarum, cum præcepto de relaxando novo proviso redditus, & jura Prælatu. Forg. *loc. cit.* n. 8. Bleyn. *loc. cit.* n. 45. gloss. L. Pel. lib. 1. action. 16.
- 24 Effectus collationis factæ jure regaliæ hic est, ut contra Regem nulla detur præventio; sed Rex contra ferat pleno jure. Peleus lib. 1. action. 20. Item provisorius jure Regaliæ litigat saltem, neque locus est sectioni. Papon. lib. 2. tit. 3. arrest. 4. & non subji-

citur jus istud devolutioni etiam post semestrem, si litteræ collationis validæ sunt, licet in eis forma juris non fuerit servata; veluti si nomen, aut qualitas beneficii, verusque illius valor non fuerit expressus; dummodò de beneficii corpore constet. Pastor. tract. de benef. lib. 1. tit. 13. numero 3. Cessat autem effectus collationis jure Regaliæ factæ, si Regalia provisiones suas in arca retineat, illaque saltem intra triennium non produxerit. Quod tamen non indistinctè admittitur, ut tradit Peleus libro primo, action. 18.

Item Rex succedens jure Regaliæ, seu Oeconomo à Rege deputatus, tenetur itare locationi factæ per Prælaturum, nec illius colonos & conductores commovere potest. Tournet in sua recollect. Arrest. benef. lib. B. n. 8.

Regaliæ locus non est in provisione præbende Theologalis. Louët. *litt. P.* n. 46. Vtrum habeat locum in beneficiis Britannicæ Pel. lib. 1. action. forens. 1. Quid in provinciis Regno unitis de novo: disceptat Louët. *tit. R.* n. 58. In beneficiis autem litigiosis non cessat Regalia, imò illi locus est, nempe si sit adhuc indecisâ tempore quo Regalia aperitur, vel si is qui recte dentiam beneficii obtinuerat, fuerit per sententiam ejectionis tempore Regaliæ apertæ, Regalia admittendus est: ut copiosius explicat Charond. aux. *observat. du droit franc. in verb. Regale, versic. La regale à lieu.*

Quod autem attinet ad Regiam nominationem, hæc longè differt à provisione quæ fit jure Regaliæ nam in illa Rex nominat, & Papa providet; in vero Regaliæ, Rex ipse providet. Ex provisione jure Regaliæ facta oritur jus in re, & ex nominatione vero Regis, dubitari potest utrum jus ad rem duxat, an vero jus etiam in re oriatur: in Gallia præstat quod oritur etiam jus in re, quia nominatus a Rege solet administrare temporalia sui beneficii, dum post nominationem; sed tamen quoad spiritualia non admittitur, neque ullo modo administrare potest, nisi prius consecutus Bullis: & sic impugnetur dicatur habere jus in re, ex notat. per Addent. *litt. O.* n. 2. gloss. A.

Dictaque Regis nominatio, sicut & nominatio Apostolica, effectum sortiri non possunt in illis quoad beneficia vacatura per resignationem, vel permutationem; dummodò permutatio non sit in fraudem. Louët. *litt. P.* num. 6. & ibi gloss. Nec Regi nominationi locus est in beneficiis vacabilibus. Peleus lib. 1. action. 11. nec in quibus ab ordine Melitensi dependentibus. Idem *litt. cap. 1.*

§. 14.

De Rotæ Romanæ auditoribus, quoad beneficiorum collationem.

- 1 Commissarius à summo Pontifice deputatus ad agnoscendum de aliqua causa beneficii, non clausula quod ordinet Ecclesiam de personâ idonea: non tamen potest præsentatum infirmum, vel beneficium conferre.
- 2 Delegatus non debet in sententia dicere, quod confert beneficium; sed duntaxat quod beneficium conferri debet.
- 3 In Auditoribus Rotæ Romanæ speciali iurisdictione est, ut si alicui ex litigantibus beneficium deberi judicaverint, illud ipsi assignare possint.
- 4 Clementin. Auditor, de Rescript. loquitur de

Quæst. & Res. benef. Pars II. Cap. III. §. 15. 287

taxat de iudicibus in Romana Curia deputatis: & ideo non corrigis textum in cap. super eo, de offic. & potest. iudic. delegat.

5 Auditor Camera non habet potestatem conferendi beneficia, quam habent Auditores Rota Romana.

6 Quamvis Papa in litteris speciales deputaverit executores; potest nihilominus Rota auditor de beneficio quod ipse colligitanti adjudicandum censuerit, provisiones facere.

7 Ampliatur ut procedat, etiam si Papa dederit Episcopo commissionem in forma Dignum, ut nihilominus Rota Auditor conferre possit.

8 Beneficia vacantia per violationem sequestri sunt Pontifici reservata; & tamen si sequestrum fuerit ordinatum in Rota in secunda instantia, cum beneficium violantis sequestrum vacet, Rota potest illud colligitanti conferre.

9 Si beneficium vacaverit in mense reservato ob regulam Mensium, non potest Rota Auditor illud conferre, & reservatio illum ligat; quia succedit in locum collatoris ordinarii.

10 In praxi servatur quibusdam in locis, quod Indices à Nuncio delegati solent etiam conferre beneficia illis, quibus melius ius super illis competere iudicant.

1 Constitutum est in cap. super eo 15. de offic. delegat. quod iudex delegatus ad cognoscendum super iure presentandi, de quo inter duos erat contentio, non potest unum ex presentatis instituere; etiam si in ejus commissione adesset clausula, Quod si constituerit ad alterutram partium presentationem pertinere, ordinet Ecclesiam de persona idonea: quia hoc non obstantibus non potest inconsulto Episcopo instituere presentatum à Patrone. Quod etiam refert Barbosa in cap. Pastoralis 19. n. 5. de privileg. Paris. de resignat. lib. 7. quæst. 22. num. 5. † Non potest igitur delegatus instituere, sed debet in sua sententia dicere, & ordinare talem de tali beneficio esse investendum, & instituendum: ut dicit Mantica. decis. 231. num. 3. Quod copiose explicat Abb. in dicto cap. super eo, & post ipsum Ioan. de Selu. de benef. part. 2. quæst. 15. per tot.

3 Sed tamen in Rota Romanæ Auditoribus specialiter statutum est, ut ad evitandos circuitus possint sine alia commissione providere de beneficio, quod alicui fore debitum pronunciant: per text. in Clementin. Auditor, de Rescriptis. † Vnde cum Clementina loquatur de Auditoribus in Romana Curia deputatis, non corrigitur per eam text. in d. cap. super eo, qui loquitur de Auditoribus extra Romanam Curiam deputatis; ut dicit Gloss. in dist. Clement. Auditor, in verb. in Romana Curia. † Sed hoc non est extendendum ad Auditorem Camera: quia hic in beneficiis nullam habet jurisdictionem, nisi specialiter illi detur, atque ita servat Signatura, teste Gonzal. ad regul. 8. gloss. 23. num. 14. & 15.

6 Dictaque facultas beneficia conferendi competit Rota Romanæ Auditoribus, etiam si Papa in litteris specialem deputasset executores: quia cum ad Papam collatio pertineat, nihil interest per quem fiat huiusmodi provisio. Gloss. fin. in eadem Clementin. & facultas executoris à Papa deputati est totaliter translata ad Auditorem, propter litem coram eo pendentem. Et in omnem eventum facultas executori non conferetur data privative, sed cumulative: & sic admittenda esset etiam hoc casu provisio facta per Auditorem Rotæ in Legionens. Canonicius, 25.

Octobris, 1574. coram Aldobrand. apud Marchellan. de commiss. lib. 1. fol. 366. num. 30. † Et juxta prædictam decisionem fuit aliàs iudicatum, quod Auditor conferre potest beneficia super quibus lis pendet in Rota, quamvis gratia executio sit directa Ordinatio in forma Dignum: ut apud Seraphin. decis. 833. Cas. de Grass. decis. 14. num. 9. de Prabend.

Vnde quamvis beneficia vacantia per violationem sequestri, lite pendente in Curia Romana, sint sedi Apostolicæ reservata, ut diximus hoc cap. 3. §. 3. numero 30. Tamen si sequestri violatio contigerit lite pendente in Rota per appellationem; tunc ut evitetur circuitus, poterit Auditor in odium violentis sequestrum beneficium conferre colligitanti. Barbosa, de offic. & potest. Episcop. part. 3. allegat. 57. num. 47.

Prædicta tamen locum non habent quando beneficium non esset occasione litis sedi Apostolicæ reservatum; sed ob regulam Mensium & Alternative, inducta esset reservatio: ut explicat & comprobatur Gonzal. ad regul. 8. gloss. 31. num. 51. ubi dicit quod vacante quadam Ecclesia parochiali in mense reservato, Ordinarius concursus indixit; & is qui ab eo magis dignus reperiens fuit, obtinuit provisiones à sede Apostolica, juxta formam Concilii Tridentini. sess. 24. cap. 18. Alius autem appellavit ab irrationali electione Episcopi, & causam suam appellationis in Rota Romana committi curavit; ubi fuit declaratum Ordinarii electionem fuisse irrationabilem; tandemque concludit, stante reservatione, Rotæ Auditorem non potuisse de illo beneficio providere, sed necessarium esse provisionem Apostolicam: cum Rotæ Auditor succedat in locum Ordinarii, cujus manus ligatæ sunt per reservationem.

Ultimò circa hanc materiam advertendum est, quod si Riccio credimus, servatur in praxi quod delegati à Nuncio in causis capellaniarum, & beneficiorum juris patronatus, in causis appellationum solent institutionem & collationem facere. Quam praxim dicit videri posse sustineri ex clausulis generalibus, quæ in commissionibus apponi consueverunt: ut per eundem Riccio. collect. 1598.

§. 15.

De Curia Parlamenti Parisiensis.

- 1 Indultum extraordinarium quod dicatur, & quomodo designatur.
- 2 Indulti nomen sumitur etiam passive pro iis quibus indultum est, ut beneficia illis ex privilegio conferri debeant.
- 3 Indultum Curie Parlamenti Parisiensis in quo consistat, & quibus personis suffragetur.
- 4 Sub quibus modificationibus Paulus III. Pont. Max. indulta Curia Parisiensis approbaverit.
- 5 Indultum ut suffragetur indultariis Curie Parlamenti, quæ conditiones requirantur.
- 6 Infra quod tempus indultarii teneantur facere suas requisitiones coram collatoribus ordinariis, pro beneficiis vacantibus.
- 7 Indultarii Curie, an possint compositionem facere pro suis indultis.
- 8 Subrogati in locum Dominorum curie Parlamenti Parisiensis ad quid teneantur, ut indulto, & subrogatione frui possint.
- 9 Indultarii Curie tenentur ad residentiam Parochialium Ecclesiarum illis vigore indulti collatarum.

10 Indult.

- 10 Indultarii tenentur ad registrationem suarum litterarum.
- 11 Registratio intra duos dies saltem ante obitum resignantis, aut permutantis, ex Edicto Ludovici XIII. fieri debet.
- 12 Sed ex Edicto Ludovici XIV. hoc correctum fuit.
- 13 Indultarii Curiae Parlamenti sunt praferendi Graduatis.
- 14 Indultum Curiae Parlamenti potentius est indulto Cardinalium, qui vigore sui indulti conferunt tanquam Ordinarii collatores.
- 15 Cardinales sunt in Gallia obnoxii Regiae Senatorum nominationi.
- 16 Primaria Regis preces sub pretextu iucundi ad coronam adventus non sunt admittenda, ut Ordinarii nominatis à Rege conferre teneantur.

Diximus superius §. 3. huiusce capitis, duo esse indultorum genera: quædam videlicet ordinaria, quædam extraordinaria: & de ordinariis quidem *ibid.* copiosè actum est: sequitur ut de extraordinariis hoc loco differamus. † Indulta extraordinaria illa sunt quæ conceduntur illis, qui ex jure proprio tanquam Ordinarii collatores jus conferendi non habent: & sic ab Anastasio Germon. definiuntur, ut sint quædam concessio Cardinalibus, aut Episcopis, seu Principalibus facta conferendi beneficia, aut ad ea nominandi seu præsentandi, super quibus nullum jus, nullamque potestatem ordinariam ipsi habent.

Sumitur etiam apud Gallos indultum passivè, ut indultarii dicantur illi quibus jus est petendi beneficii collationem, exclusis aliis quibuscunque.

Hujusmodi est indultum quod Dominis de Curia Parlamenti Parisiensis summum Pontificem Eugenium IV. concessisse dicitur sub die 18. Martii, anno 1434. Et hujus indulti vigore Domini Præsides, Consiliarii & Grassarii civiles ac criminales, ac præsentationum, necnon quatuor Notarii & Secretarii Curiae Parlamenti, uti solent prælatione adversus omnes alios mandatarios, & gratias expectativas, ad hoc ut per Regem nominentur, & in consequentiam hujus nominationis illis postea per Prælatos provideatur, & alios jus conferendi habentes de beneficiis vacantibus, & illorum collationi suppositis. Indultum tamen istud Eugenii, non loquitur nisi de Cancellario, Præsidentibus, & Consiliariis Curiae Parlamenti Parisiensis, cum facultate ipsis quantumvis laicis concessa, loco sui, nominandi parentes, familiares & alios de ejusdem Parlamenti corpore & gremio existentes, & aliàs prout in dicta Bulla Eugenii continetur; ejus mentio & confirmatio facta fuit per Paulum III. ad instantiam Francisci I. Galliarum Regis sub die 19. Junii, anno 1538. Quæ Bulla inferitur ad longum apud Fontanon *tom. 4. tit. 14. fol. 487.* & apud Chopin. *de sacr. polii. lib. 1. tit. 5. numero 16. fol. 97.* † Quæ Pauli III. confirmatio facta fuit sub duobus modificationibus in ejus Bulla adjectis. Prima, quod mandatarii Apostolici præferrentur Indultariis curiae Parlamenti. Secunda, quod isti indultarii non cogerentur acceptare beneficia, quæ minoris essent valoris seu redditus quàm ducentarum librarum Turonensium annuarum.

Hodie indultum istud cum sequentibus qualitatibus solet in Gallia praticari. Primum quidem, quod Præsides, Consiliarii & alii ex dicta curia Parlamenti Parisiensis, & qui alios subrogaverunt vigore litterarum Regiarum, & in quos jus suum transtulerunt, tenebuntur expectare vacationem primò advenien-

tem; dummodo beneficium habeat qualitates ex indulto requisitas: nempe quod non sit minoris redditus quàm 200. librarum Turonensium annuarum.

Secundò, quoad beneficia nondum vacantia, isti Indultarii tenentur suas requisitiones facere coram collatoribus ordinariis infra sex menses à die vacationis computandos; quibus elapsis, ad hujusmodi requisitionem vigore indulti faciendam non amplius admitti possunt.

Tertiò, quod non possunt indultarii, seu indultarii ipsorum (subrogati, aliquam compositionem concordiam seu transactionem facere pro dictis indultis: & casu quo id fecerint, talis concordia licet obtinebit repletionis, hoc est computabitur in redditu sufficienti indultarii, perinde ac si beneficium illi collatum fuisset.

Quartò, quod subrogati in locum Dominorum de Curia Parlamenti tenebuntur litteras sue nominationis insinuari facere in Grassariu loci, ubi beneficium super quo facta fuit nominatio situm est, in libro insinuationum Ecclesiasticarum; & quæ intra duos menses post significationem dictarum litterarum, & se sistere coram Ordinario Episcopali in quo beneficium situm est, & coram eo coram subire, & suæ capacitatis attestationem obtinere.

Quintò, quod indultarii qui vigore sui indulti continent sibi de dignitatibus providere, præbendis, & beneficiis curam animarum habentibus, tenebuntur residere, nec aliquam dispensationem residentie pretendere poterunt sub pretextu suorum officiorum.

Sextò, quod litteræ nominationum quæ hujusmodi vigore hujusce indulti registrabuntur in Grassariu Parlamenti, ad hoc ut recursus ad illud regitum haberi possit, dum opus erit, super quibus omnino videri poterit ordinatio Henrici IV. sub die 9. Decembris anni 1606.

Addi potest prædictis Ordinatio Ludovici XIII. facta anno 1637. & mense Novembris, *art. 19.* decernens, quod indultarii tenentur, indultarii omnes Graduatii, quàm alii privantur effectui sui indulti, & provisiones factæ per collatores ordinarios, nempe Vicarios, sive per demissionem, sive per resignationem, aut permutationem; necnon provisiones eisdem Ordinariis aut illorum Vicariis factas, rine registratæ, vulgò *contrevoilées*, per duos menses integros ante obitum resignantis, aut permutantis.

Sed per declarationem factam per Regem vicum nunc regnantem sub die 10. Septembris, 1646. *art. 13.* solum requiritur, quod similis data ad resignandum vel permutandum sint facta in vita resignantis, vel permutantis; & registrata in libro insinuationum Ecclesiasticarum ante obitum ipsius resignantis, seu permutantis.

His ita suppositis dubitatum fuit, utrum indultarii Curiae Parlamenti prædicti præferendi Graduatii; quorum indultum videtur favorabilius, & per consequens potentius.

Sed contrarium judicatur, nempe Indultarii Curiae dicti Parlamenti potiores esse, & præferendi Graduatii, sive simplices sint Graduatii, sive Nominati: ut notat Fierot *en la conference des donnances Royaux, lib. 1. tit. 6. §. 12.* Louet *in res. Arrest. litt. B. num. 14.*

Indicatur etiam hoc indultum Curiae Parlamenti potentius esse indultis Cardinalium, eà ratione, quod Cardinales quibus indultum concessum est, conferunt tanquam Ordinarii collatores; & sic utuntur majori privilegio: cum summi Pontifices indultum solum removeat obstacula regularum Cancellariæ, & alia quæ illos impedirent conferre

tanquam Ordinarios. Sed bene advertit Theven. ad ordinat. Reg. lib. 1. tit. 24. artic. 1. hæc omnia potius ex voluntate potentiorum introducta fuisse, quam ex juris dispositione.

15 Quamobrem sic judicatum fuisse testatur Chopin. de sacr. polit. lib. 1. tit. 5. num. 17. & 18. ipsos etiam S.R.E. Cardinales obnoxios esse Regiæ Senatorum nominationi, eique postponi debere Scholasticos, qui ab Academia beneficiarii designantur.

16 Sunt & alia indulta favore cantorum capellæ Regiæ introducta, quorum origo desumitur à litteris quibuldam patentibus anni 1577. per Henricum III. factis die 9. Maii, de qua Chopin. lib. 2. de Domat. tit. 13. num. 11. Quæ nonnulli etiam ad quascunque alias personas extendere voluerunt, ut Ordinarii ad primarias Regis preces, post ejus ad coronam adventum, primam præbendam vel canonicatum per obitum vacaturum in Ecclesia Cathedrali personæ idoneæ conferre tenerentur. Sed hoc meritò explosum est, tanquam nulla lege aut constitutione firmatum, ut optimè explicat Iulian. Brodeau in suis egregiis annotat. ad Loüet. litt. P. num. 6. versic. Et n'y a aucune apparence. Necnon Joan. de Borbonave in suo tract. de l'estat des Cours Ecclesiastiques. c. 1. num. 28. Atque ita solemnè Senatus decreto fuit judicatum congregatis classibus die 7. Ianuarii anni 1616. pro quadam Ecclesiæ Constantinensis præbenda, ut ambo præfati Doctores attestantur.

CAPVT IV.

De acquisitione beneficiorum, & variis modis illa acquirendi.

§. I.

De Bulla, & Breui, & litteris Apostolicis.

- 1 Breve unde sic nuncupetur, & quomodo soleat expediri.
- 2 Bulla in quo differat à Breui, & in qua forma concedatur.
- 3 Bulla fides non est adhibenda, nisi sit omni ex parte perfecta.
- 4 Breuium Apostolicorum, & Bullarum utrum eadem sit vis.
- 5 Expeditionarii tenentur fideliter procedere, aliàs ratione doli possunt conveniri.
- 6 Fides magna datur in Gallia Expeditionariis, & ex eorum certificatione capta possessio vim habet preventionis.
- 7 Litteræ Legati, vel Vicelegati, sunt Apostolicæ, & habent eandem prærogativam.
- 8 Litteræ Apostolicæ paratam habent executionem ad instar testamenti.
- 9 Litteris Apostolicis non datur parata executio adversus provisum ab Ordinario existentem in possessione.
- 10 Item non habent executionem adversus alium provisum Apostolicum possidentem.
- 11 Quando deducitur exceptio probata, vel incontinenti probanda contra litteras Apostolicas, cessat via executiva.
- 12 Clausula vocatis vocandis, impedit paratam litterarum executionem, & facit decretum executoris applicabile.

Tom. I. Pars I.

13 Litteræ Apostolicæ non possunt mandari executioni, nisi potius citato possessore, quamvis ille esset intrusus.

14 Si executor mittat in possessionem provisum, non citato possessore, datur ab ejus processibus appellatio suspensiva.

15 Ampliatur ut procedat, quamvis in litteris non adest illa clausula, vocato, &c. semper enim possessor citandus est.

16 Iustificatio litterarum Apostolicarum debet præcedere executionem, & fieri parte citata, si adest contradictor legitimus.

17 Iustificari debent omnia narrata ante executionem litterarum.

18 Si duo vacationis modi fuerint alternativè positi, sufficit unum iustificare.

19 Narrativa probanda est, quamvis consisteret in negativa.

20 Quibus modis negativa probari possit.

21 Negativa clericatus, publicationis, & similes probari possunt per confessionem partis.

22 Quando nullus adest contradictor, non est opus probatione iudiciali narrativa; sed sufficit quod ante executionem litterarum Apostolicarum, executor se informet extrajudicialiter de veritate ipsius.

PRæcipuas ac nobiliores observationes circa Bullarum ac Breuium expeditionem hic afferemus; cum in brevi compendio omnia nequeant singulartiter explicari.

In primis igitur notandum est, expeditiones Romanæ Curie fieri quandoque per Breve, aliquando per Bullas. Breve sic nuncupatur, quod brevibus verbis fiat, & expeditiones fiunt per Breve à solis Secretariis, & per Papam signantur in cera rubea sub annulo Piscatoris: ut notat Staphil. de litter. grat. in tit. de litter. Apost. in forma Brevis, num. 3. & 4. Rebuff. in praxi, part. 3. tit. de Breui Apostol. num. 15. & sequentib.

Bullæ dicuntur scriptura in membrana descripta plumbo funibus pendente, jure munita; salutationem cum narratione, ac Papæ concessionem, aliisque necessaria continens: & si contineat gratiam, solet appendi chordis sericis; si iustitiam contineat, seu si sit executoria, chordis canapis, quibus plumbum seu sigillum appensum est: ita Rebuff. in prax. part. 1. tit. Bullæ novæ, ac simpl. provis. declarat. num. 11. & sequent. † Cui quidem Bullæ, nisi sit omni ex parte perfecta, non est fides adhibenda, ut explicat Mascard. de probat. conclus. 243.

Breuium Apostolicorum, & Bullarum eadem est virtus, & efficacia: ut notat Gonzal. ad regul. 8. gloss. 59. num. 16. Put. decis. 149. num. 1. lib. 1. Quamvis litteris Apostolicis sub plumbo majorem dari fides, quam Brevibus, dixerit Gomel. apud Gonzal. dicta gloss. 59. num. 6.

Expeditionarii qui beneficiorum litterarum expeditioni operam dant; tenentur fideliter procedere: aliàs ratione doli & fraudis tenentur erga partem læsam. Tournet. litt. B. num. 25. qui de Expeditionariorum salario agit, num. 26. † Horum tanta fides est in Gallia, ut sub simplici Expeditionarii attestacione possessionem beneficii provisus capere possit, talisque possessio producat effectum preventionis. Adit. de Loüet litt. V. num. 2.

Appellatione autem litterarum Apostolicarum continentur, eandemque prærogativam habent provisiones factæ à Legatis, seu Vicelegatis: ut notavit

B b Illu